

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HIVATALOS LAPJA

TARTALOM

16/2019. (V. 14.) AB határozat	a Kúria Kvk.II.37.515/2019/2. számú végzése alaptörvényellenességének megállapításáról és megsemmisítéséről, valamint a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény 228. § (2) bekezdésével kapcsolatos alkotmányos követelmény megállapításáról.....	796
3098/2019. (V. 17.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	813
3099/2019. (V. 17.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	821
3100/2019. (V. 17.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	827
3101/2019. (V. 17.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	830
3102/2019. (V. 17.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	834
3103/2019. (V. 17.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	839
3104/2019. (V. 17.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	841
3105/2019. (V. 17.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	845
3106/2019. (V. 17.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	849
3107/2019. (V. 17.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	853
3108/2019. (V. 17.) AB végzés	alkotmányjogi panasz eljárás megszüntetéséről	859
3109/2019. (V. 17.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	860
3110/2019. (V. 17.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	865
3111/2019. (V. 17.) AB végzés	bírói kezdeményezés visszautasításáról	871
3112/2019. (V. 17.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	873
3113/2019. (V. 17.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	877
3114/2019. (V. 17.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	881
3115/2019. (V. 17.) AB végzés	alkotmányjogi panasz eljárás megszüntetéséről	884
3116/2019. (V. 17.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	885
3117/2019. (V. 17.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	887

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TELJES ÜLÉSÉNEK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉTETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 16/2019. (V. 14.) AB HATÁROZATA

a Kúria Kvk.II.37.515/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapításáról és megsemmisítéséről, valamint a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény 228. § (2) bekezdésével kapcsolatos alkotmányos követelmény megállapításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Czine Ágnes, dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó, dr. Juhász Imre, dr. Pokol Béla, dr. Stumpf István és dr. Szívós Mária* alkotmánybírók párhuzamos indokolásával – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Kúria Kvk.II.37.515/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenes, ezért azt megsemmisíti.
2. Az Alkotmánybíróság megállapítja: a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény 228. § (2) bekezdése értelmezésénél és alkalmazásánál az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből következő alkotmányos követelmény, hogy a Kúria előtt folyamatban lévő felülvizsgálati ügyben az ellenérdekű fél számára a nyilatkozattétel lehetőségét biztosítani kell.

Az Alkotmánybíróság elrendeli e határozatának közzétételét a Magyar Közlönyben.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A Fidesz-Magyar Polgári Szövetség (székhely: 1062 Budapest, Lendvay utca 28.) valamint a Kereszténydemokrata Néppárt (székhely: 1141 Budapest, Bazsarózsa utca 69.) mint az Európai Parlament tagjainak 2019. évi választásán nyilvántartásba vett jelölő szervezetek képviselő útján eljárva az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a és a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 233. §-a alapján a Kúria 2019. április 26-án meghozott Kvk.II.37.515/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték az Alkotmánybíróságtól.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panaszra okot adó ügyben a Kúria a Nemzeti Választási Bizottság (a továbbiakban: NVB) 56/2019. számú határozatát és a Fővárosi Választási Bizottság (a továbbiakban: FVB) 6/2019. (IV. 15.) számú határozatát megváltoztatta, a kérelmező felülvizsgálati kérelmével módosított kifogásának részben helyt adott és megállapította, hogy a FIDESZ-Magyar Polgári Szövetség és a Kereszténydemokrata Néppárt (a továbbiakban: FIDESZ-KDNP) a tényállásban írt magatartásával megsértette a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás alapelvét.
- [3] A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás értelmében 2019. április 8-án 18 óra 38 perckor Budapesten, a Kálvin téri aluljáróban rögzített videofelvétel alapján a FIDESZ-KDNP aktivistái aláírásokat gyűjtöttek. A videofelvétel alapján a FIDESZ-KDNP logóival ellátott kihelyezett pulton a „Nekünk Brüsszelben is Magyarország az első! Május 26.” felirat szerepel, a pulton elhelyezett aláírásgyűjtő lapok fejrészén a „Támogatom Orbán Viktor programját, állítsuk meg a bevándorlást!” felirat olvasható, az aktivisták a videót készítő személy kérdésére pedig

többször is azt állították, hogy az aláírásgyűjtő lapokon a FIDESZ-KDNP számára a 2019. május 26. napjára kitűzött európai parlamenti képviselők választására a jelöltállításához szükséges aláírásokat gyűjtik. A videofelvétel tanúsága szerint az aláírás gyűjtésére szolgáló aláíróívek nem a Választási Iroda által kiadott, a jelöltállításához szükséges aláírások gyűjtésére szolgáló ajánlóívek voltak, hanem Orbán Viktor programját támogató aláírásokat gyűjtöttek, és a videofelvételt készítő személy kérésére az aktivisták a támogató aláírások gyűjtéséhez az adatkezelési tájékoztatót nem tudták bemutatni.

- [4] 1.2. 2019. április 11-én a kérelmező kifogást nyújtott be az NVB-hez a hozzá eljuttatott videofelvétel miatt. Álláspontja szerint a videofelvételen szereplő aktivisták állításuk ellenére nem a Ve. szerinti ajánlóíven, és ezért valójában nem az európai parlamenti választásokon való jelöltállítás céljából gyűjtöttek aláírásokat, megtevesztően jártak el, amellyel megsértették a Ve. 2. § (1) bekezdés a) pontjában foglalt, a választás tisztaságának megóvására, valamint a 2. § (1) bekezdés e) pontjában foglalt, jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlásra vonatkozó választási eljárási alapelveket, továbbá a Ve. 120. § (1) bekezdésében foglaltakat, amely szerint jelöltet ajánlani ajánlóíven lehet.
- [5] Az FVB a 6/2019. (IV. 15.) számú határozatában a kifogást elutasította a jogsértés hiányára utalással. Megállapította, hogy az aláírásgyűjtés nem volt jogsértő, az adott tájékoztatás pedig nem volt megtevesztő.
- [6] A kérelmező fellebbezést nyújtott be. Érintettségének igazolásául előadta, hogy olyan jelölő szervezet, amelynek listáját a 2019-es európai parlamenti választásokra az NVB 44/2019. számú határozatával nyilvántartásba vette. Az NVB az 56/2019. számú határozatával a fellebbezést érdemi vizsgálat nélkül elutasította a kérelmező ügyben való érintettségének hiányára hivatkozással.
- [7] A kérelmező a bírósági felülvizsgálati kérelmében az NVB határozatának megváltoztatását és elsődlegesen annak megállapítását kérte, hogy a FIDESZ-KDNP aktivistái megsértették a Ve. 2. § (1) bekezdés c) és e) pontjait, másodlagosan pedig az FVB határozatának helybenhagyását kérte.
- [8] 1.3. A Kúria támadott végzésével megállapította, hogy a két jelölő szervezet magatartásával megsértette a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás elvét.
- [9] A végzés indokolásának [26] bekezdése értelmében „a jelölő szervezeteket támogató, a jelölő szervezet iránt szimpátiát kifejező aláírásgyűjtés abban az esetben nem jogsértő, ha a választópolgár pontosan tudja, hogy aláírása milyen célt szolgál, és adatait milyen célból használják fel. Ha azonban a választópolgár e körülményekkel a jelölő szervezet megtevesztő magatartása miatt nincs tisztában, az jogsértő helyzetet eredményez. A vizsgált jelölő szervezeti magatartás, illetve más jelölőszervezetekre gyakorolt hatása tekintetében annak van relevanciája, hogy az ajánlóívek útján megszerzett adatok kezelése milyen törvényi feltételek mellett lehetséges, s ehhez képest a más okból történő adatszerezésnek milyen következményei lehetnek. Téves ezért az FVB érvelésének azon kiinduló pontja, amely eleve jogsértő állapothoz (mindenki lemásolja az ajánlóíveket) viszonyítja a FIDESZ-KDNP magatartásának jogi megítélését. A Kúria szerint csak a jogszabályok által elvárt magatartás lehet az értékelés kiindulási alapja. A választópolgárok megtevesztése alappal veti fel továbbá annak a lehetőségét is, hogy a jelölő szervezet célja az aláírások kampánytevékenység során történő további felhasználása, választói adatbázis kialakítása, mert ezekre az aláíróívekre nem vonatkozik a megsemmisítés kötelezettsége, és amely a többi jelölő szervezet vonatkozásában megbonthatja az esélyegyenlőség követelményét is, ezáltal a választási versengésben elfoglalt helyzetükre kihat.”
- [10] Az indítványozó szerint a Kúria döntése sérti az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdése szerinti véleménynyilvánítás szabadságát, mivel nem vizsgálta, hogy az alapjog bírói döntésben megjelenő korlátozása szükséges-, illetve arányos-e. A döntés az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jogot is sérti, mivel a döntést az indítványozó nyilatkozatát nélkül hozták meg. A támadott végzésben jogalkalmazói önkény valósult meg azáltal, hogy az eljárás során egy Ve. szerinti kampánytevékenységet a Kúria jogértelmezésével a Ve.-n túlterjeszkedően korlátozta. Végezetül a Kúria a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás követelményét a vonatkozó alkotmánybírósági gyakorlattal szembemenően kitágította.
- [11] 2. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz tartalma szerint bírálta el. Az alkotmányjogi panasz lényege szerint a Kvk.II.37.515/2019/2. sorszámú végzés sérti egyrészt az indítványozó véleménynyilvánítási szabadsághoz [Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdés], valamint a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdés].

- [12] Az indítványozó szerint a Kúria eljárásában és döntésében az Alaptörvényben foglalt garanciák sérülnek, mivel törvényi alap, illetve az alapjog korlátozását megalapozó indok nélkül [Alaptörvény I. cikk (3) bekezdés] nem állítható fel olyan mérce, ami az indítványozó tevékenységét a Ve.-ben meg nem jelenő, és az Alkotmánybíróság gyakorlatából sem levezethető ok miatt jogsértővé teszi.
- [13] 2.1. Az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához, az I. cikk (4) bekezdése szerint pedig a törvény alapján létrehozott jogalanyok számára is biztosítottak azok az alapvető jogok, valamint őket is terhelik azok a kötelezettségek, amelyek természetüknél fogva nem csak az emberre vonatkoznak. A véleménynyilvánítás szabadsága olyan alapjog, amely jogi személyeket, jelen esetben az indítványozót mint jelölő szervezeti státuszt elnyert pártot is megillet, különösen akkor, ha az a pártok választási kampányban folytatott versengésének kontextusában kerül értelmezésre. Az indítványozónak jelen ügyben a véleménynyilvánítási szabadsága választási kampányidőszakban szenvedett sérelmet, a támadott kúriai döntés választási ügyben született, kampánytevékenység végzésével kapcsolatban állapított meg jogsértést. Az Alkotmánybíróság 5/2015. (II. 25.) AB határozatában megállapította, hogy az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében elismert véleménynyilvánítási szabadság kiterjed a választási kampány során a jelöltek és a jelölő szervezetek által folytatott kampánytevékenységre, melynek egyik eszköze az indítványozó álláspontja szerint a választópolgárokkal a köztereken folytatott kommunikáció, és a kommunikáció alapján a vonatkozó jogszabályok betartásával végzett aláírásgyűjtés mint közös fellépés, akaratnyilvánítás eszközének alkalmazása is.
- [14] Az Alkotmánybíróság szerint „[a] választási kampány a közügyek szabad vitatásának egyik, a választójog szabályai körébe vont megnyilvánulása. E nélkül a választópolgárok nem, vagy csak komoly nehézségek árán tudnák eldönteni, hogy kire szavazzanak. A választási kampány során tehát nemcsak egyszerűen a közügyeket vitatják meg az emberek, hanem tájékozódnak annak érdekében, hogy a szavazás napján megfontolt döntést tudjanak hozni” (Indokolás [23]–[24]). Az Alkotmánybíróság a 9/2015. (IV. 23.) AB határozatában megjegyezte, hogy a választási eljárás során a választási szervek kifogást elbíráló döntéseit felülvizsgáló bíróságok a választásra irányadó jogszabály, illetve a választás és a választási eljárás alapelveinek megsértését vizsgálják eljárásukban, melynek során a választási eljárási rendszer sajátosságai, így különösen a szoros eljárási határidők következtében széleskörű bizonyítási eljárást nem folytatnak le. Azonban a választási eljárás jogorvoslati rendszerében eljáró bíróságoknak is figyelemmel kell lenniük az Alaptörvény 28. cikkére, vagyis a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban kell értelmeznünk (Indokolás [39]–[40]). E folyamat során az Alkotmánybíróságnak figyelembe kell vennie, hogy „[a] választójog az Alaptörvényben elismert [...] alapvető jog. A választójog szabadságának gyakorlása abban áll, hogy a választópolgár a rendeltetésszerű joggyakorlásnak megfelelő tájékoztatás alapján jogosult eldönteni, hogy gyakorolja-e a választójogát vagy sem, illetve, hogy kire adja le szavazatát” {3100/2017. (V. 8.) AB határozat, Indokolás [36]}.
- [15] Összességében tehát a véleménynyilvánítás szabadsága mind tartalmát, mind pedig megnyilvánulási formáit tekintve különösen védett jog, az Alaptörvény alapjog-korlátozással kapcsolatos rendelkezései alapján tehát mindig meg kell vizsgálni, hogy a bírói döntés, illetve az annak alapjául szolgáló jogértelmezés nem vezet-e az Alaptörvény sérelmére. A 3/2015. (II. 2.) AB határozat szerint az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerint alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható. A Kúria jelen indítvánnyal támadott döntésében az indítványozónak az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében foglalt jogát az indítványozó képviselőjében eljáró személyeknek tulajdonított kijelentések jogsértő jellegére tekintettel korlátozta, ugyanakkor elmulasztotta annak vizsgálatát, hogy az alapjog bírói döntés szerinti korlátozása szükséges-e, illetve ennek megfelelően a korlátozás arányosságát sem mérlegelte. Az indítványozó és a választópolgárok közötti kapcsolattartás bevett – és más pártok által is alkalmazott – módja a közterületi jelenlét, ami a fentiek szerint az Alaptörvény IX. cikkének védelmi körébe vonható és amely egy rövid idő alatt felállítható aláírásgyűjtő pult alkalmazásával, az indítványozó tagjain, aktivistáin keresztül realizálódik. A közterületi jelenlét célja a választópolgárok megszólítása, az indítványozó programjával való szóbeli, vagy írásos anyag átadásán keresztül történő megismertetése mellett egyformán lehet az indítványozó programjával szimpatizáló választópolgárok aláírásainak gyűjtése is.
- [16] 2019. április 8-án reggel az indítványozó képviselőjében eljáró személyek a listaállításhoz szükséges dokumentációt, így az ajánlóíveket is leadták, az indítványozó a továbbiakban támogatói aláírásokat gyűjtött. Az indít-

ványozó a jelen indítvánnyal kifogásolt időpontban már nem gyűjthetett ajánlást, így az e vonatkozásban tett megnyilatkozásokért sem marasztalható el. A választási kampányidőszakban megszervezett közterületi jelenlétet nem nevesíti külön a Ve., azonban kampánytevékenységként történő értelmezése magától értetődik, hiszen a kampánytevékenység Ve. 140. §-a szerinti fogalmának egyértelműen megfelel. A közterületi jelenlét által az indítványozó a véleménynyilvánítás szabadságát gyakorolja, a véleménynyilvánítás szabadságának különleges védelmet biztosító alaptörvényi rendelkezés és az alkotmánybírói joggyakorlat alapján tehát különös figyelmet kell fordítani arra, hogy milyen szempontok mentén korlátozható a választási kampányidőszakban a közterületi jelenlét, és aláírásgyűjtés. A Kúria korábban számos esetben adta tanújelét annak (Kvk.V.37.240/2018/2., Kvk.II.37.307/2014/3., Kvk.VI.37.279/2018/2. számú végzések), hogy a választási kampányidőszakban a kampányeszközök alkalmazása tekintetében a Ve.-ben foglalt korlátozásokat szigorúan értelmezi, vagy a választási eljárás részfolyamatainak is prioritást ad mások alapjogaival szemben. A Kúria a jelen indítvánnyal támadott határozatával azonban olyan korlátozást vezet be, ami a Ve.-ből nem következik: olyan okból minősíti az indítványozó képviselőjében eljáró személyek közlését jogszerűtlennek, amit a Ve. nem tartalmaz, és teszi ezt anélkül, hogy a jogsértővé minősítést érdemben – korábbi bírósági döntések, jogelvek felhívásával, vagy akár tudós kútfők álláspontjára hivatkozva – alátámasztaná.

- [17] 2.2. Az indítványozó szerint a Kúria döntése sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogot is. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, észszerű határidőn belül bírálja el.
- [18] Az indítványozó álláspontja szerint a Kúriának a felülvizsgálati kérelmet el kellett volna utasítania. A Kúria a Ve. 2. § (1) bekezdés e) pontjában foglalt alapelv sérelmét a Ve. 231. § (5) bekezdés b) pontjában foglaltak szerint, a megfelelően alkalmazandó közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) alapján az NVB határozatát megváltoztatva állapította meg. A Kp. 90. § (1) bekezdése szerint a bíróság a jogsértő közigazgatási cselekményt megváltoztatja, ha az ügy természete azt megengedi, a tényállás megfelelően tisztázott, és a rendelkezésre álló adatok alapján a jogvita véglegesen eldönthető. A Kp.-t a választási ügyben eljáró bíróságoknak a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény módosításáról és az egyes közigazgatási nemperes eljárásokról szóló 2005. évi XVII. törvény 1. § (2) bekezdése alapján kell alkalmazni, a nemperes eljárás megfelelő sajátosságaira tekintettel. A megfelelő alkalmazás követelményének sajátosságai alapján [Ve. 228. § (2) bekezdés] a bíróság a Ve. 231. § (5) bekezdése szerint a felülvizsgálni kért választási bizottsági határozatot helybenhagyja vagy megváltoztatja, vagyis a Kp. 88. § és 89. §-ában foglaltak – a kereset elutasítása, illetve a keresetnek helyt adó ítélet esetében a megsemmisítés, a felülvizsgálni kért aktus hatályon kívül helyezése, az eljáró választási szerv új eljárásra kötelezése, esetleges marasztalása – nagyrészt nem vehetők számba a választási ügyben eljáró bíróságok által.
- [19] Ugyanakkor ez nem jelenti azt, hogy a Kp. 90. § (1) bekezdésében foglalt feltételek mindegyikének érvényesülését kizárta volna a jogalkotó: az ügy természete, vagyis a választási jelleg megengedi a megváltoztatást, a tényállás tisztázatlansága, vagy a rendelkezésre álló adatok köréből fakadó nehézségek esetén pedig a jogvita végleges eldöntésére – abban az esetben, ha a kifogásolt cselekmény jogsértő jellege nem a kellő módon tisztázott – csak úgy kerülhet sor, hogy a jogsértés megállapítását mellőző választási bizottsági döntést a bíróság helybenhagyja.
- [20] Az FVB érdemben megvizsgálta a kifogás bizonyítékeként benyújtott 12 videofelvételt, és arra jutott, hogy a felvétel ellentmondásos tartalommal bír, ezt a megállapítást pedig a Kúria felülvizsgálati eljárásában született végzése nem írta felül. Egy felvétel, mely alapján jogsértés megtörténte egyértelműen nem állapítható meg, nem felel meg a Kp. 90. § (1) bekezdésében foglalt kritériumoknak, vagyis a kifogásnak a Kúria nem adhatott helyt. A Kúria támadott határozatával összefüggésben jogalkalmazói önkény valósult meg azáltal, hogy a Kúria eljárása során egy, a Ve. szerinti kampánytevékenységet mint a véleménynyilvánítás szabadságának egyik különösen védett aspektusát [31/2014. (X. 9.) AB határozat, 5/2015. (II. 25.) AB határozat] jogértelmezésével erőteljesen korlátozta. A Kúria szóban forgó határozatában foglalt jogértelmezésével egyfajta „adicionális törvényi követelményt” állított fel a kampánytevékenységek egyik, a Ve.-ben kifejezetten nem nevesített típusával szemben.
- [21] A választási eljárás alapelveivel összefüggésben – azoknak a népszavazási eljárásban történő megfelelő alkalmazására tekintettel – maga a Kúria is számos alkalommal rögzítette, hogy „az eljárás tisztaságának megóvása, a rendeltetészerű, jóhiszemű joggyakorlás, a népszavazási eljárásban résztvevők esélyegyenlősége [...] alapel-

veknek a népszavazási eljárásban történő rendezése törvényalkotói feladat kell legyen, amelyet a bírói jogértelmezés nem vehet át. A normatív alapok nélkül meghozott bírói döntés önkényes bíráskodásra vezethet” (Kvk.IV.37.848/2016/3., Kvk.I.37.887/2016/3., Kvk.II.37.889/2016/3., Kvk.II.37.890/2016/3., Kvk.II.37.901/2016/2.). Ugyanakkor a Kúria ugyanezekre az alapelvekre a választási eljárásban kiemelten támaszkodik, egyre inkább szélesedő tartalmat tulajdonít azoknak annak ellenére, hogy az Alkotmánybíróság már több határozatában is nyilvánvalóvá tette, hogy a Ve. tételes rendelkezéseiben foglalt korlátozó szempontok kibővítése éppúgy nem lehetséges az alapelvek alkalmazása útján, mint az egyes alapelveknek tulajdonított követelményeknek az Alaptörvényben foglalt jogok sérelmére vezető előírása sem. Ennek ellenére a Kúria jelen ügy tárgyát képező határozatában önkényesen kiterjesztette az alapelvek alá vonható cselekmények körét, ez a jogalkalmazói önkény pedig sérti az indítványozó tisztességese eljárásához való jogát.

- [22] 2.3. A tisztességes bírósági eljárás sérelmének másik aspektusa az indítványozó álláspontja szerint abban áll, hogy a Kúria nem kereste meg az indítványozót annak érdekében, hogy nyilatkozatot tegyen az eljárásban, bár az a Kúria által is ismertén szükséges lett volna, arra figyelemmel, hogy a bírósági felülvizsgálatot megelőző kétfokú eljárásban az indítványozó jogsértését nem állapították meg, a kifogást, a fellebbezést és a bírósági felülvizsgálati kérelmet értelemszerűen nem az indítványozó nyújtotta be. A Ve. 232. § (5) bekezdése ugyanakkor a Kúria döntése elleni további jogorvoslatot (a kúriai határozat szóhasználatával: felülvizsgálatot) kizárja, vagyis sem rendes, sem rendkívüli jogorvoslat nem áll az indítványozó rendelkezésére a rendes bírósági rendszeren belül. Az indítványozó a választási eljárás sommás jellegéből fakadó sajátosságok által emelt korlátok között is jogosult a tisztességes eljárásához való jogra, azonban a tisztességes eljárás legalapvetőbb garanciája, vagyis, hogy az eljárásról a fél értesüljön és az ellene felhozott állításokra nyilatkozatot tegyen, jelen ügyben nem volt biztosított. Az Alkotmánybíróság az 5/2018. (V. 17.) AB határozatában – az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésére figyelemmel – mondta ki, hogy sérti a tisztességes eljárás alapvető követelményét, ha az ügyfél „ki van zárva azon hatósági eljárásból, amely jogsértés megvalósítását állapíthatja meg terhére, illetve amely további jogkövetkezményeket alapozhat meg” (Indokolás [7]). A tisztességes eljárásához való jogba ütközik az, ha azt a személyt, jogalanyt, akit egy eljárás (adott esetben bírósági eljárás) érint jogain vagy kötelezettségein keresztül, nem értesítenek és nyilatkoztatnak az eljárás során.
- [23] A Kúria emellett 2018 tavasza óta hasonló esetekben általában a tisztességes eljárásához való jogra figyelemmel, az ellenérdekű felet nyilatkozattételre felhívva folytatta le eljárását (Kvk.III.37.421/2018/8. és Kvk.III.37.326/2019/4. számú végzések). Az indítványozó megkeresése, nyilatkozattételre való felhívása a jelen esetben nem történt meg.
- [24] 2.4. Az Alkotmánybíróság 2019. május 2-án nyilatkozattételre hívta fel a Kúriát a végzés közlésének körülményeit illetően. A Kúria 2019. május 2-i válasza szerint „a Kvk.II.37.515/2019/2. sorszámú végzés mindkét indítványozó részére külön-külön postai úton került kézbesítésre 2019. április 26. napján, ugyanakkor a kézbesítést igazoló postai igazolószelvény (tértivevény) a mai napig nem került visszaküldésre a Kúria részére”.

II.

- [25] Az Alaptörvény rendelkezései szerint:

„IX. cikk (1) Mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához.”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

[...]

(7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”

III.

- [26] 1. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A (2) bekezdés szerint a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. §-ok szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. §-ok szerinti feltételeket.
- [27] Az indítványozó mint a választási kampányban jelölő szervezet érintettnek minősül, rá a kúriai döntés közvetlen rendelkezést tartalmaz.
- [28] Az alkotmányjogi panasz előterjesztésének határidejét a Ve. 233. §-a rögzíti. Eszerint a választási szerv határozatával kapcsolatos jogorvoslati eljárásban hozott bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz a sérelmezett döntés közzétételétől számított három napon belül nyújtható be az Alkotmánybírósághoz. A Ve. 10. §-a szabályozza a határidők számítását, mely szerint a Ve.-ben szabályozott határidők jogvesztők, a határidő annak utolsó napján 16 órakor jár le és a 16 órát követően teljesített eljárási cselekményt a következő napon teljesítettnek kell tekinteni.
- [29] Az alkotmányjogi panaszban foglaltak szerint a döntést a Kúria 2019. április 26-án tette közzé a honlapján, az indítványozó pedig április 29-én – álláspontja szerint a közzétételétől számított, a Ve. 233. §-a által előírt háromnapos határidőn belül – nyújtotta be. A Ve. 232. §-a külön szabályozza a végzés közzétételét a (3) bekezdésben, illetve annak nyilvánosságra hozatalát a (4) bekezdésben. Az alkotmányjogi panaszról rendelkező Ve. 233. §-a pedig a közlés fogalmát használja: „a sérelmezett döntés közzétételétől számított három napon belül”. Arra a következtetésre, hogy a 233. §-beli közlés nem a 232. §-ban írt közléssel, hanem a szintén a 232. §-ban írt nyilvánosságra hozatallal lenne azonos, jogértelmezéssel eljutni nem lehet. A Kúria által megküldött iratok alapján megállapítható volt, hogy az indítványozó 2019. április 29-én 16 óra 47 perckor nyújtotta be alkotmányjogi panaszát. Mivel a Ve. 10. §-a és 233. §-a alapján az indítvány benyújtására vonatkozó határidő megtartását a közlés és az indítvány átvételének időpontja is befolyásolja, az Alkotmánybíróság 2019. május 2-án nyilatkozattételre hívta fel a Kúriát a végzés közzétételének körülményeit illetően. A Kúria 2019. május 2-i válasza szerint a Kvk.II.37.515/2019/2. számú végzést mindkét indítványozó részére külön-külön postai úton kézbesítették 2019. április 26. napján, ugyanakkor a kézbesítést igazoló postai igazolószelvény (tértivevény) május 2-ig nem érkezett vissza a Kúriára. Mindezekre tekintettel a panaszt nem lehetett elkésettnek tekinteni.
- [30] 2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának vizsgálata során az Alkotmánybíróság a bírói döntés mellett figyelemmel volt a Kúria által alkalmazott jogszabályra is.
- [31] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában részletesen ismertette a választási szervek és a Kúria döntésének körülményeit, amelyet az Alaptörvény számos rendelkezésébe ütközőnek tart.
- [32] Az Alkotmánybíróság alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek tekintette, hogy választási kampányban az indítványozók mint jelölő szervezetek Alaptörvényen alapuló szabad kommunikációhoz való joga [IX. cikk (1) bekezdés], a választópolgárok közvetlen elérése és adataik használata a kampányban, aminek része akár a támogató aláírás gyűjtése is, hogyan érvényesülhet. Alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés az is, hogy a Ve. kampány-szabályait értelmezéssel a bíróság kiegészítheti-e. Alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés továbbá, hogy a jelölő szervezetek javára a bírósági eljárásban kell-e jogot biztosítani a nyilatkozattételre az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése alapján.
- [33] Az indítványban foglaltak alapján az Alkotmánybíróság tanácsa a panaszt 2019. május 3-án befogadta.

IV.

- [34] Az indítvány megalapozott.
- [35] 1. Az Alkotmánybíróság több határozatában megállapította, hogy ha az alkotmányjogi panasszal támadott határozat indokolása szerint a bíróság nem ismeri fel egy Alaptörvényben biztosított jog érintettségét, és vagy annak nem tulajdonít jelentőséget, és ennek következtében az indítványozó ilyen jogát megsérti, akkor a döntése pusztán ennek következtében ellentétes az Alaptörvénnyel, ami okot ad a döntés megsemmisítésére {3/2015. (II. 2.) AB határozat [21], [23], [30]; 30/2015. (X. 15.) AB határozat, Indokolás [55]}.

- [36] A Kúria jelen ügyben vizsgált végzése egyáltalán nem értékelte az indítványozó magatartásának alapjogi vonatkozásait. Márpedig a választási kampányban különösen, de attól függetlenül is egy politikai szervezet – a kampányban jelölő szervezet – és támogatói vagy választói közötti kommunikáció az Alaptörvény IX. cikkében biztosított véleménynyilvánítás szabadsága mint kommunikációs alapjog által védett körbe tartozik {1/2013. (I. 7.) AB határozat, Indokolás [93]–[94]}. Ez a körülmény semmilyen okból nem hagyható figyelmen kívül választási jogorvoslati eljárásban, a Kúria Kvk.II.37.515/2019/2. számú végzése tehát önmagában ebből az okból alaptörvény-ellenes.
- [37] 2. Alapjogot az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése értelmében csak törvény korlátozhat. A bíróság jogértelmezése a törvényhozó szerepét nem veheti át, csak alapjogok (ide értve az alaptörvényi értékeket is) ütközése esetén mérheti össze az érintett alapjogokat (*fair balance*). Jelen ügyben azonban alapjogok ütközése nem merült fel, egyetlen alapjog és annak törvényi korlátozása volt vizsgálendő. Az Alkotmánybíróság a választási szabályozás vonatkozásában már megállapította, hogy a Ve. egy tilalmának az az értelmezése van összhangban az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésével, amely a Ve. törvényi szabályozását zártnak tekint, és azt nem egészíti ki {3130/2018. (IV. 19.) AB határozat, Indokolás [39]}. Jelen ügyben annak van jelentősége, hogy a Ve. bármely szabálya tiltja-e a jelölő szervezetek számára, hogy választási kampányban a jelöltállításon kívül más célra aláírást gyűjtsenek.
- [38] Ilyen szabály a Ve.-ben nem található, és észszerű értelmezés mellett a Ve. egyetlen más szabályából sem vonható le ilyen következtetés. Sőt, a Ve. 149. §-a kifejezetten megengedi a választópolgárok adatainak kezelését, amennyiben ehhez kifejezetten hozzájárulnak. A szóban forgó esetben éppen ez történt. A Kúria Kvk.II.37.515/2019/2. számú döntésében tehát az Alkotmánybíróság korábbi döntését figyelmen kívül hagyva önkényesen olyan tilalmat tulajdonított a Ve.-nek, amely abban nem szerepel. Értelmezésével tehát a törvényhozó akaratán túlterjeszkedve úgy egészítette ki a törvényt, hogy ezzel másik rendelkezését lerontotta. A végzés tehát ebből az okból is alaptörvény-ellenes, minthogy sérti az Alaptörvény IX. cikkének az I. cikk és a 28. cikk előírásait tiszteletben tartó értelmezését és alkalmazását.
- [39] 3. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése értelmében a bírói függetlenség nem a bíró és a bíróságok személyi előjoga, hanem a jogkereső személyeket és szervezeteket megillető alapjog, hogy ügyüket független és pártatlan bíróság bírálja el. Az Alkotmánybíróság korábban már megállapította, hogy „[a] bírói függetlenségnek nem korlátozza, sokkal inkább biztosítéka a törvényeknek való alávetettség: a bírónak a határozatait a jogszabályok alapján kell meghoznia. Ha a törvénynek való alávetettségtől a bíróság eloldja magát, saját függetlenségének egyik tárgyi alapját vonja el. A vonatkozó jogszabályokat be nem tartó bíróság lényegében visszaél saját függetlenségével, amely adott esetben ezen keresztül a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét okozhatja. Az a bírói ítélet, amely alapos ok nélkül hagyja figyelmen kívül a hatályos jogot, önkényes, fogalmilag nem lehet tisztességes, és nem fér össze a jogállamiság alapelveivel” [20/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [23]].
- [40] Döntését fenntartva az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Kúria Kvk.II. 37.515/2019/2. számú végzése a már kifejtettek szerint a törvényhozó akaratán túlterjeszkedve kiegészítette a Ve.-t. A végzés ezáltal az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését is megsértette.

V.

- [41] 1. Az Alkotmánybíróság nem hagyhatta figyelmen kívül azt sem, hogy a Kúria felülvizsgálati eljárása a NVB egy, a kérelmező érintettségét el nem ismerő döntése miatt indult. A Kúria eljárásában ezért eredetileg csak a kérelmező szerepelt félként. A Kúria azonban – eltérően az NVB-től – megállapította a kérelmező érintettségét, és ebből következően eljárási jogosultságát. Ebből következően megváltoztatta a NVB nem érdemi döntését, és az eredeti jogorvoslati kérelmet érdemben bírálta el. Csakhogy ennek következtében a döntése immár kiterjedt a kérelmező által kifogásolt másik jelölő szervezet, az alkotmányjogi panasz indítványozója magatartásának értékelésére is. A végzés rendelkező része ezt kifejezetten tartalmazza is: „megállapítja, hogy a FIDESZ-KDNP a tényállásban írt magatartásával megsértette a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás alapelvét”.
- [42] A Kúria végzése ugyanakkor alátámasztja az indítványozónak azt a kifogását, mely szerint a Kúria nem biztosított számára lehetőséget arra, hogy az ügyben álláspontját kifejtve jognyilatkozatot tegyen vagy más módon

részesévé válják annak az eljárásnak, amelynek eredményeként magatartását jogellenessé nyilvánító, vagyis vele szemben marasztaló határozatot hozott a bíróság.

- [43] A Ve. 228. § (2) bekezdése az eljárásban a polgári perrendtartásról szóló törvény közigazgatási perekre vonatkozó rendelkezéseit – az e törvényben foglalt eltérésekkel – rendeli alkalmazni. A Kp. 157. § (7) bekezdése szerint ahol jogszabály a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény XX. fejezetének vagy a közigazgatási perekre vonatkozó szabályainak alkalmazását rendeli, azon a közigazgatási perrendtartást, ha jogszabály bírósági felülvizsgálatot tesz lehetővé, azon közigazgatási pert kell érteni.
- [44] A Kp. 20. §-a határozza meg az érdekelt fogalmát. Az (1) bekezdés szerint, akinek jogát vagy jogos érdekét a vitatott közigazgatási tevékenység közvetlenül érinti vagy a perben hozandó ítélet közvetlenül érintheti, a mások között folyamatban lévő perbe érdekeltként beléphet. A perbe érdekeltként beléphet az is, aki a megelőző eljárásban ügyfélként vett részt. A (2) bekezdés szerint e törvény eltérő rendelkezése hiányában a közigazgatási perben vagy az egyéb közigazgatási bírósági eljárásban az érdekeltet a féllel azonos eljárási jogok illetik meg és azonos kötelezettségek terhelik.
- [45] A (4) bekezdés pedig úgy rendelkezik, hogy a perbelépés lehetőségéről az ismert érdekeltet a bíróság értesíti. Az értesítéssel egyidejűleg a bíróság közli a keresetlevelet, ha erre korábban nem került sor. A perbelépés lehetőségéről való értesítésnek hivatalból vagy valamely fél kérelmére az ítélet jogerőre emelkedéséig az eljárás bármely szakaszában helye van.
- [46] A (6) bekezdés értelmében a bíróság kérelemre vagy hivatalból érdekeltként perbe állíthatja azt, akinek jogát vagy jogos érdekét a perben hozandó ítélet érinti, ha perben állása a jogvita rendezése érdekében a bíróság megítélése szerint szükséges.
- [47] 2. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt szabály értelmezésekor irányadónak tekinti a tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető joggal kapcsolatban kimunkált gyakorlatát. A tisztességes eljárás (*fair trial*) követelménye az eljárásjogi garanciák érvényesülését is felöleli, és egy olyan minőséget jelent, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ebből következően egyes részletszabályok hiánya miatt éppúgy, mint valamennyi részletszabály megalkotásának dacára lehet egy eljárás méltánytalan, igazságtalan vagy nem tisztességes {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [24]}. Az Alkotmánybíróság ennek kapcsán azt is kifejtette már, hogy a fegyverek egyenlősége a tisztességes eljárás egyik meghatározó eleme, amely alapvetően a büntetőeljárásban biztosítja, hogy a vádnak és a védelemnek egyenlő esélye és alkalma legyen arra, hogy a tény- és jogkérdésekben véleményyt formálhasson és állást foglalhasson. Az Alkotmánybíróság tehát a fegyverek egyenlőségének elvét ugyan alapvetően a büntetőeljárás kapcsán értelmezte, azonban a tisztességes eljáráshoz való jog alapján alkalmazhatónak találta azt minden bírósági eljárás tekintetében is {10/2017. (V. 5.) AB határozat, Indokolás [61]}. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a tisztességes eljáráshoz való jogból fakadóan így a választási eljárás során sem hagyható figyelmen kívül a fegyveregyenlőség elve.
- [48] A Kúriának a Kp. 20. § (4) bekezdését figyelmen kívül hagyó mulasztása sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz való alapjogot (amely alapelveként – *fair trial, fairness, due process of law, natural justice* – minden jogrendszerben ismert és tisztelt). Erre sem az eljárás szoros határideje, sem más körülmény nem ad magyarázatot. Ilyen eljárás legfeljebb akkor fogadható el, ha a bíróság kasszációs döntést hoz, mivel ebben az esetben az ügy visszakerül egy korábbi eljárási szakaszba, amelynek eredményeként új döntést hoznak. A Ve. 231. § (5) bekezdése azonban a kasszációs döntést kifejezetten kizárja, és csak helybenhagyó vagy megváltoztató döntésre jogosítja fel a Kúriát. Megváltoztató döntéshez az érintettek részvételi lehetősége nem kerülhető meg. A perbelépést vagy perbeállítását értelemszerűen a Ve. speciális határidő-szabályait figyelembe véve kell alkalmazni.
- [49] Az Alkotmánybíróság szükségesnek tartotta ezt az Alaptörvényből következő kötelezettséget az Abtv. 46. § (3) bekezdésében írtak alapján, hivatalból eljárva a rendelkező részben szereplő alkotmányos követelmény formájában nyomatékosítani.

VI.

- [50] Összességben tehát az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kúria vizsgált végzése megsértette az Alaptörvény I. és IX. cikkét, a XXVIII. cikk (1) bekezdését, valamint 28. cikkét, mivel egyrészt figyelmen kívül hagyta, másrészt a törvényi korlátokon túlterjeszkedve, azokat kiegészítve korlátozta az ügyben érintett alapjogot,

továbbá a döntésével érintett személy számára nem biztosított lehetőséget arra, hogy az eljárásban részt vehessen, ennek ellenére rá vonatkozó marasztaló határozatot hozott. Minderre tekintettel az Alkotmánybíróság a Kúria Kvk.II.37. 515/2019/2. számú végzését megsemmisítette.

VII.

[51] A határozat közzététele a Magyar Közlönyben az Abtv. 44. § (1) bekezdésének második mondatán alapul.

Budapest, 2019. május 7.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes alkotmánybíró párhuzamos indokolása

[52] 1. A rendelkező részben foglalt döntéssel az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában értek egyet, ugyanakkor annak indokaival összefüggésben fontosnak tartom kiemelni a következőket.

[53] 1.1. A tisztességes eljárás (*fair trial*) olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek a figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes {6/1998. (III. 11.) AB határozat, ABH 1998, 91, 95.; 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [24]; 3003/2019. (I. 7.) AB határozat, Indokolás [25]}. Ezzel egyezően hangsúlyozza az Emberi Jogok Európai Bírósága is gyakorlatában, hogy az „eljárás egészét” veszi figyelembe, vagyis akkor állapítja meg, hogy sérült a tisztességes tárgyaláshoz való jog [Emberi Jogok Európai Egyezménye 6. cikk (1) bekezdés], ha a lefolytatott eljárás egészében nem felelt meg a tisztességes tárgyalás követelményeinek. Egyes eljárási hibák önmagukban nem feltétlenül vezetnek az eljárás „tisztségtelenségére” [*Barbera, Messegue és Jabardo kontra Spanyolország* (10590/83), 1988. december 6., 89. bekezdés; *Mirilashvili kontra Oroszország* (6293/04) 2008. december 11., 165. bekezdés]. Az eljárás tisztességességével kapcsolatos hiányosságok ugyanis jellemzően orvosolhatók az eljárás egy későbbi szakaszában, akár egy azonos szintű [*Helle kontra Finnország* (157/1996), 1997. december 19., 54. bekezdés], akár egy magasabb szintű [*Schuler-Zraggen kontra Svájc* (14518/1989), 1993. június 24., 52. bekezdés] bíróság által. Ha azonban a hiányosság a legmagasabb bírói fórum tekintetében áll fenn, például mert nincs lehetőség reagálni a bíróság elé terjesztett megállapításokra, a tisztességes tárgyaláshoz való jog sérül [*Ruiz-Mateos kontra Spanyolország* [GC] (12952/87), 1993. június 23., 67. bekezdés].

[54] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint egy eljárás tisztességességét mindig esetről esetre lehet csak megítélni, a konkrét ügy körülményeinek figyelembevételével. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság döntéseiben esetről esetre határozta meg a tisztességes eljárás által megkövetelt konkrét ismérveket [14/2002. (III. 20.) AB határozat, ABH 2002, 101, 108.; 15/2002. (III. 29.) AB határozat, ABH 2002, 116, 118–120.]. Ettől függetlenül ugyanakkor nevesíteni lehet számos olyan követelményt (részjogosítványt), amelyeknek egy eljárásnak meg kell felelnie ahhoz, hogy tisztességesnek minősüljön {3025/2016. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [19]}.

- [55] Az Alkotmánybíróság e követelményeket a peres eljárás mellett irányadónak tekinti – az adott eljárás sajátosságaihoz igazodóan – a bírósági nemperes eljárásokban is [3064/2019. (III. 29.) AB határozat; 3375/2018. (XII. 5.) AB határozat; 3179/2018. (VI. 8.) AB határozat; 3241/2017. (X. 10.) AB határozat].
- [56] Emellett fontos kiemelni azt is, hogy a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog nemcsak az adott bírósági eljárás sajátosságaihoz, hanem az adott eljárási szak sajátos eljárási szabályihoz is igazodik. Ebből következően nem feltétlenül ugyanazokat a garanciákat jelenti minden eljárási szakban [3046/2019. (III. 14.) AB határozat, Indokolás [45]].
- [57] 1.2. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme úgy is bekövetkezhet, hogy nem áll fenn oksági kapcsolat a lényeges eljárási szabálysértés és az ügy konkrét kimenetele között, azonban az ügyféli jogok érvényesíthetősége olyan sérelmet szenved, amely az eljárás egészét és körülményeit figyelembe véve eléri az alaptörvény-ellenesség szintjét [3311/2018. (X. 16.) AB határozat, Indokolás [34]].
- [58] A jelen eljárásban megállapítható, hogy az indítványozónak nem volt tudomása az eljárás megindításáról, és abban nem vett részt, ügyféli jogokat nem gyakorolt. A Kúria annak ellenére nem biztosította az ügyféli jogok gyakorlását, és ennek keretében a nyilatkozattétel lehetőségét, hogy más hasonló ügyekben az ellenérdekű felet nyilatkozattételre felhívta (pl. Kvk.III.37.421/2018/8., Kvk.III.37.326/2019/4. számú ügyek).
- [59] Ennek az adott ügyben történő elmaradása olyan eljárási szabálysértésnek minősül, amely érdemben kihat – az eljárás kimenetelétől függetlenül – az alapvető ügyféli jogok (pl. az indítványozási, észrevételezési jog) gyakorolhatóságára, ezáltal sérül a tisztességes eljáráshoz való jog.
- [60] 2. Az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésével összefüggésben fontosnak tartom kiemelni a következőket is.
- [61] 2.1. Az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata szerint kampányidőszakban kiszélesednek a véleménynyilvánítási lehetőségek [3130/2018. (IV. 19.) AB határozat, Indokolás [31]; 3154/2018. (V. 11.) AB határozat, Indokolás [27]]. Ennek oka, hogy „[a] választási kampány a közügyek szabad vitatásának egyik, a választójog szabályai körébe vont megnyilvánulása. E nélkül a választópolgárok nem, vagy csak komoly nehézségek árán tudnák eldönteni, hogy kire szavazzanak. A választási kampány során tehát nemcsak egyszerűen a közügyeket vitatják meg az emberek, hanem tájékozódnak annak érdekében, hogy a szavazás napján megfontolt döntést tudjanak hozni” [5/2015. (II. 25.) AB határozat, Indokolás [24]–[25]].
- [62] Az Alaptörvény 28. cikke szerint a bíróságnak a jogszabályok adta értelmezési mozgástér keretein belül azonosítania kell az elé kerülő ügy alapjogi vonatkozásait, és a bírói döntésben alkalmazott jogszabályokat az érintett alapjog alkotmányos tartalmára tekintettel kell értelmeznie. Emellett következetes az alkotmánybírósági gyakorlat abban is: a szólásszabadság kitüntetett szerepe azzal jár, hogy egyrészt csak kivételes jelleggel kell engednie a korlátozására felhozott más jogokkal, illetve alkotmányos értékekkel szemben, másrészt a szabad véleménynyilvánítást korlátozó törvényeket megszorítóan kell értelmezni [7/2014. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [42]]. Ezen értelmezési szempontokra tekintettel kellett a Kúriának a Ve. 2. § (1) bekezdés e) pontját értelmeznie.
- [63] 2.2. A Ve. 2. § (1) bekezdése e) pontja alapján „[a] választási eljárás szabályainak alkalmazása során érvényre kell juttatni a következő alapelveket: [...] e) jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás [...]”.
- [64] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint „[a] rendeltetésszerű joggyakorlás követelményét a jogtudomány és jogalkalmazói gyakorlat alapvetően a polgári jogban a joggal való visszaélés tilalmának alapjával összefüggésben munkálta ki. Ezekből a polgári jogi alapokból kiindulva vált a jogrendszer egészét átható általános alapelvvé, amelynek lényege, hogy a jogosultságok gyakorlása nem irányulhat a jog rendeltetésével össze nem egyeztethető célra, az alanyi jogok gyakorlása akkor számíthat törvényi védelemre és elismerésre, ha az a jogosultság rendeltetésének, céljának megfelelően történik” [18/2008. (III. 12.) AB határozat, ABH 2008, 212, 221.]. Az Alkotmánybíróság ebben a határozatában hangsúlyozta azt is, hogy „[a] választási eljárás alapelvei, köztük a rendeltetésszerű joggyakorlás követelménye kiterjed a választási eljárások minden szakaszára és az eljárások minden résztvevőjére” [18/2008. (III. 12.) AB határozat, ABH 2008, 212, 223–224.].
- [65] Az Alkotmánybíróság rámutatott arra is, hogy a szabályozás keret jelleggel rendelkezik a rendeltetésszerű joggyakorlás követelményéről, a bírói gyakorlatra bízva az alanyi jogok gyakorlásának esetről esetre történő rendeltetés-ellenessé minősítését [18/2008. (III. 12.) AB határozat, ABH 2008, 212, 225.].

- [66] 2.3. Az adott esetben a Kúria azt állapította meg, hogy a megtekintett videofelvétel alapján az indítványozó aktivistái által végzett aláírásgyűjtés – az aktivisták által előadottak, az aláírásgyűjtő pulton látható felirat ellenére, és a felvételen látható aláírásgyűjtésre szolgáló ívek alapján – egyértelműen nem a 2019-es európai parlamenti választásokhoz szükséges ajánlások gyűjtésére irányult, mivel az aláírásgyűjtés nem a Ve. 120–121. §-ai szerinti ajánlóíveken történt. A Kúria megítélése szerint a választópolgárok megtevéstése önmagában sérti a Ve. 2. § (1) bekezdés e) pontja szerinti alapelvet.
- [67] 2.4. Fontosnak tartom kiemelni, hogy az Alkotmánybíróság nem ténybíróság, a bizonyítékok értékelése és ezen keresztül a tényállás megállapítása, illetve annak bizonyos fokú felülvizsgálata a jogorvoslati eljárás(ok) során az eljáró bíróságok, végső soron a Kúria feladata. A bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének (annak, hogy a rendes bíróságok egy-egy tényt miként értékelték), valamint a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára nem rendelkezik felhatalmazással. A bíróság ezen értékelő tevékenysége nem lehet alkotmányossági vizsgálat tárgya {21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [24], 3013/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [18]; 3221/2014. (IX. 22.) AB végzés, Indokolás [14]–[15], 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}.
- [68] Az Alkotmánybíróság a választási eljárással kapcsolatos ügyekben is következetesen érvényesíti a fentiekben idézett álláspontját: nem folytat ténybíráskodást, a bizonyítékokat nem mérlegeli felül, és a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó törvényértelmezési kérdésekben nem foglal állást. Az alkotmányossági felülvizsgálat során a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja, és az alkotmányjogi panasz intézményén keresztül kizárólag az Alaptörvényben elismert jogokat oltalmazza. A jelen ügyben azonban az Alkotmánybíróság ettől a gyakorlatától eltért.
- [69] 3. Nem értek egyet azzal a megállapítással, hogy „[l] jelen ügyben [...] alapjogok ütközése nem merült fel, egyetlen alapjog és annak törvényi korlátozása volt vizsgálendő” (Indokolás [37]). Ezzel szemben úgy gondolom, hogy nem hagyhatók figyelmen kívül a személyes adatok alkotmányos védelmével kapcsolatos szempontok sem.
- [70] 3.1. A személyes adatok védelméhez való joggal összefüggésben már az Alkotmánybíróság korai gyakorlatában az a megközelítés vált kiindulóponttá, hogy a személyes adatok védelméhez való jogot nem hagyományos védelmi jogként értelmezi, hanem annak aktív oldalát is figyelembe véve, információs önrendelkezési jogként {2/2014. (I. 21.) AB határozat, Indokolás [19]}. „E jog tartalma ezért az, hogy mindenki maga rendelkezik [...] személyes adatainak feltárásáról és felhasználásáról”. Ebből következően „személyes adatot felvenni és felhasználni [...] csakis az érintett beleegyezésével szabad; mindenki számára követhetővé és ellenőrizhetővé kell tenni az adatfeldolgozás egész útját, vagyis mindenkinek joga van tudni, ki, hol, mikor, milyen célra használja fel az ő személyes adatát” {15/1991. (IV. 13.) AB határozat, ABH 1991, 40, 41–42.; 2/2014. (I. 21.) AB határozat, Indokolás [17]}.
- [71] Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint tehát a személyes adat kezelése garanciákhoz kötött: az érintett számára lehetővé kell tenni, hogy az adat útját a feldolgozás során követni, és jogait érvényesíteni tudja. Biztosítani kell az érintett beleegyezését az adatkezelésbe, illetve azt, hogy az érintett pontosan tisztában legyen azzal, hogy adatait milyen célból kezelik.
- [72] 3.2. Az adott esetben a Kúria megállapította, hogy az indítványozó aktivistái többször is azt állították: az aláírásgyűjtő lapokon a 2019. május 26. napjára kitűzött európai parlamenti képviselők választására gyűjtik a jelöltállításához szükséges aláírásokat az indítványozó számára. A Kúria kiemelte azt is, hogy az aktivisták a támogató aláírások gyűjtéséhez az adatkezelési tájékoztatót nem tudták bemutatni.
- [73] Véleményem szerint egy jelölő szervezettel szemben elengedhetetlen követelmény: az őt támogató választópolgárt pontosan tájékoztassa, hogy aláírása milyen célt szolgál, és adatait milyen célból használják fel. Úgy gondolom, hogy e szempontokat még kampányidőszakban sem lehet figyelmen kívül hagyni, még annak ellenére sem, hogy ilyenkor valóban felerősödik a véleménynyilvánítás szabadságának alkotmányos védelme.

Budapest, 2019. május 7.

Dr. Cziné Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [74] A határozat rendelkező részét támogattam, annak indokolásával azonban az alábbiak miatt nem értek egyet.
- [75] 1. Álláspontom szerint a Kúria döntése – annak kimondásával, hogy az aláírásgyűjtők által előadottak és az aláírásgyűjtő pulton látható felirat megtévesztő volt a választópolgárok számára – nem korlátozta az indítványozók és a választók közötti kommunikációt [Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdés] a választási kampány időszakában. Ezzel összhangban nem értek egyet azzal a megállapítással sem, hogy a Kúria az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét okozva „a törvényhozó akaratán túlterjeszkedve kiegészítette a Ve.-t” (Indokolás [40]). A határozat indokolása nem tartalmazza azokat a mérlegelést igénylő szempontokat (a jogvita természete, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezései, a felek által az adott ügyben előterjesztett kérelmek és észrevételek, az ügyben választ igénylő lényeges kérdések), amelyek alapján a testület eljutott a levont következtetésre.
- [76] 2. Egyetértek a határozat indokolásával abban a tekintetben, hogy a bírósági eljárás akkor tekinthető tisztességesnek, méltányosnak és kiegyensúlyozottnak [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés], ha az érintettnek lehetősége van arra, hogy annak során kifejtse az álláspontját még a reformatórius hatáskörben meghozott, jogsértést megállapító bírói döntés meghozatala előtt. Úgy vélem azonban, hogy az Alkotmánybíróságnak kizárólag ezen az alapon kellett volna megsemmisítenie a bírósági döntést, lehetőséget adva ezáltal egyrészt az indítványozónak arra, hogy a megismételt bírósági eljárásban adott esetben az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésével kapcsolatos érveit előadja, másrészt a Kúriának arra, hogy ezeket az érveket érdemben megvizsgálja.

Budapest, 2019. május 7.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [77] A határozat rendelkező részével és a döntés érdemét alátámasztó indokolás megállapításainak többségével egyetértek. Nem támogatom azonban a határozat Indokolása V. részének (Indokolás [41] és köv.) jelentős részét, amelyben szereplő – a konkrét ügyön túlmutató és, az Alkotmánybíróság jövőbeni gyakorlatát is meghatározó – jogszabályi levezetések eljárásjogi szempontból felülvizsgálatra szorulnak.
- [78] A Ve. 228. § (2) bekezdése kimondja: „A bírósági felülvizsgálat iránti kérelemről a bíróság legkésőbb a beérkezésétől számított harmadik napon dönt. A bírósági eljárásban a polgári perrendtartásról szóló törvény közigazgatási perekre vonatkozó rendelkezéseit kell - az e törvényben foglalt eltérésekkel - megfelelően alkalmazni.”
- [79] A Kp. ún. átmeneti rendelkezéseket tartalmazó 157. §-ának (7) bekezdése értelmében ahol jogszabály a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény XX. fejezetének vagy a közigazgatási perekre vonatkozó szabályainak alkalmazását rendeli, azon a közigazgatási perrendtartást, ha jogszabály bírósági felülvizsgálatot tesz lehetővé, azon közigazgatási pert kell érteni.
- [80] A Ve. 229. § (2) bekezdése pedig rögzíti: „A bíróság a bírósági felülvizsgálat iránti kérelemről nemperes eljárásban, három hivatásos bíróból álló tanácsban határoz.”
- [81] A nemperes eljárások döntő többségénél az a tipikus jogalkotói megoldás, hogy több jogforrásból áll össze az adott nemperes eljárásra vonatkozó joganyag. Ebben az esetben a jogértelmezés jelenthet problémát. Az általános és különös szabályok egymáshoz való viszonyát alapesetben a *lex specialis derogat legi generali* elve határozza meg. Abban az esetben, ha a különös szabály rendelkezést tartalmaz, az felülírja az általános rendelkezést.
- [82] 2018. január 1. napján lépett hatályba a bírósági polgári nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról, valamint egyes bírósági nemperes eljárásokról szóló 2017. évi CXVIII. törvény (a továbbiakban Pnptv.). E jogszabály biztosítja az egységes szabályozást a nemperes eljárások egy csoportja, a bírósági nemperes eljárások vonatkozásában. Ugyanakkor léptek hatályba fontos módosítások a közigazgatási nemperes eljárások tekintetében a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény módosításáról és az egyes közigazgatási nemperes

eljárásokban alkalmazandó szabályokról szóló a 2005. évi XVII. törvény (a továbbiakban Közigpnp tv.) módosítása miatt.

- [83] A Közigpnp tv. hatályos rendelkezései közül ehelyütt két szabály kiemelése szükségszerű: „1. § (1) Közigazgatási nemperes eljárás a közigazgatási ügyben eljáró bíróság nemperes eljárása. (2) A közigazgatási nemperes eljárásban a közigazgatási perrendtartásról szóló törvény egyszerűsített perre vonatkozó szabályait – az ezen, valamint külön törvényben foglalt eltérésekkel – kell a nemperes eljárás sajátosságainak megfelelően alkalmazni.”
- [84] A Kp.-nek azonban az egyszerűsített perre vonatkozó XXI. fejezet 124. §-ának (1) bekezdése szerint az egyszerűsített perben a Kp. rendelkezéseit a XXI. fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni. A XXI. fejezet csak három paragrafusból áll. A határozatokra vonatkozó 126. § (2) bekezdése értelmében az egyszerűsített perben hozott végzésekkel szemben a közléstől számított nyolc napon belül van helye fellebbezésnek. E § (3) bekezdése szerint pedig az egyszerűsített perben hozott ítélettel szemben nincs helye fellebbezésnek.
- [85] A Közigpnp tv. ugyanakkor kimondja:
 „2. § (1) A közigazgatási nemperes eljárásban a közigazgatási ügyben eljáró bíróság kérelemre végzéssel határoz.
 (2) A kérelemre a közigazgatási perrendtartás keresetlevélre vonatkozó szabályait kell alkalmazni.
 (3) A közigazgatási nemperes eljárásban kizárólag okirati bizonyításnak van helye.
 (4) A kérelem tárgyában hozott végzésre a közigazgatási perrendtartás ítéletre vonatkozó szabályait kell alkalmazni.
 (5) A közigazgatási nemperes eljárásban egyesbíró jár el.”
- [86] A Közigpnp tv. tehát – például – a határozat típusa tekintetében speciális szabályt tartalmaz a Kp. egyszerűsített perre vonatkozó szabályaihoz képest.
- [87] Általánosságban továbbá azt is meg lehet állapítani, hogy (közigazgatási) nemperes eljárások esetén sajátos helyzet áll elő különös és általános rendelkezés együttes hiánya esetén. Ilyenkor a nemperes eljárások világához legközelebb álló a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvényt (a továbbiakban: Pp.-t) kell legelőször alkalmazni. Ez a mögöttes jelleg a Pp. azon különleges szerepéből fakad, amit a jogrendszerünkben betölt.
- [88] A Kp. „Egyéb általános szabályok” címet viselő VI. fejezete is számos, az eljárások lefolytatásához szükséges eljárási cselekmény tekintetében a Pp. szabályait rendeli alkalmazni, pl. a Kp. 36. § (1) c) pontja a kézbesítés vonatkozásában is így rendelkezik.
- [89] Míg a Pp. polgári bíráskodás körében történő alkalmazása során nem kérdés (kivéve a közigazgatási bíróság hatáskörébe tartozó ügyeket), hogy a Pp.-nek önálló, általános, alapvető és kizárólagos hatálya van, ezt nem mondhatjuk el a nemperes eljárások vonatkozásában. Ugyanakkor nyilvánvaló, hogy nem lehet hatástalan a Pp. a nemperes eljárásokban. Különösen igaz ez az olyan, csak néhány speciális szabályt tartalmazó nemperes eljárás esetén, mint amilyenről a Ve. rendelkezik.
- [90] A gyakorlatban problémaként merül fel, hogy a (közigazgatási) bíróság eljárása során nem tud fellelni különös vagy általános szabályt, viszont alapvető és triviális eljárásjogi kérdésekkel szembesül folyamatosan. E kérdésekre csak a Kp. és annak utaló szabálya alapján a Pp. segítségével képes választ adni.
- [91] A bíróságok tehát alkalmazni fogják a Kp. illetve a Pp. szabályait egy olyan eljárásban, amelyre a jogalkotó eredetileg nem szánta azokat. Ezt a kényszermegoldást elősegítő alkalmazási lehetőséget hívjuk az eljárási szabályok pl. a Kp., a Pp. funkcionális hatályának. A funkcionális hatály mindig viszonylagos, részleges, másodlagos és kiegészítő.
- [92] Viszonylagos, mert a Kp. illetve a Pp. szabályai csak az adott nemperes eljárásra vonatkozó szabályokra, az adott eljárás szerkezetére és céljára tekintettel, azokkal összhangban kerülnek alkalmazásra. Részleges, mert az említett eljárási törvényeknek csak bizonyos szabályai érvényesülnek, és ez parciális jelleget ad az alkalmazásnak. Másodlagos, mivel az elsődleges szerepet az adott eljárásra vonatkozó rendelkezéseknek kell biztosítaniuk. Szubszidiárius, azaz kiegészítő, mivel a Kp. illetve a Pp. sosem kizárólagosan, csak a speciális szabályok mellett, hiánypótló jelleggel érvényesül.
- [93] Összefoglalóan tehát meg kell állapítani, hogy minden eltérő értelmezéssel szemben, mind a Közigpnp tv., mind a Ve. felhívott, hatályos szabályai létező nemperes eljárásokról rendelkeznek. Kiemelésre méltó, hogy a Ve. különös szabályai által (is) szabályozott speciális nemperes eljárásban számos törvény szabályaira, az egyes rendelkezéseknek egymáshoz viszonyítva általános vagy speciális jellegére is tekintettel kell lenni, és az eljárásokban alkalmazható – eredetileg perjogi – szabályok vonatkozásában a bíróságoknak a Közigpnp tv. 2. § (1) bekezdésének megfelelően számos esetben mérlegelniük kell, a Kp. és a Pp. mely szabályait lehet a nemperes eljárás sajátosságainak megfelelően alkalmazni. Nyilvánvaló, hogy a Kp. minden szabályának

alkalmazása sem állna összhangban a most tárgyalt nemperes eljárás jellegével, és az technikailag is kivitelezhetetlen lenne.

- [94] Végezetül hangsúlyozni kívánom, hogy a Ve. 223. § (1) bekezdése speciálisan rugalmas szabályt alkalmaz a bírósági eljárás megindításának lehetséges módjai tekintetében, és a bírósági kézbesítés szabályai is speciálisak, amint arra „A választási eljárásban érvényesülő elektronikus kapcsolattartásról szóló 3/2017. (XI. 28.) KMK vélemény” is rámutat. A határozat indokolása V. részének a fentiekkel ellentétes megállapításait így támogatni nem tudom.

Budapest, 2019. május 7.

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [95] Támogatom a határozat rendelkező részét, de az indokolás IV. részének 2. pontjához (Indokolás [37]–[38]) egy kiegészítést kívánok fűzni. Az alapjogokat ugyanis tényleg csak a törvény korlátozhatja, de a törvényeket a bírók mindig értelmezhetik. Így szűkített vagy bővített értelmezéssel e korlátozásokat érinthetik. Ez következik a bírói függetlenség elvéből, mely e függetlenséget csak a törvényhez kötöttséggel együtt adja meg, de ez a kötöttség még magában foglalja a törvény értelmezésének szabadságát. Ez az értelmezési szabadság addig tart, amíg az értelmezett rendelkezés nyilvánvaló nyelvtani értelme már megálljt parancsol.
- [96] A jelen esetben azonban ezen az általános értelmezési korláton belül az Alkotmánybíróság a 3130/2018 (IV. 19.) AB határozatával a bírói jogértelmezésre egy további speciális bővítési korlátot állapított meg. Ebben a döntésében az alkotmánybírói testület a Ve. törvényi szabályozásában felsorolt korlátokat az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésére tekintettel zártak minősítette, és deklarálta, hogy jogértelmezéssel a bírók további korlátokat nem állapíthatnak meg. Mivel a Kúria a vizsgált döntésében ezt az alkotmánybírói határozatot nem vette figyelembe, így a megsemmisítése indokolt, és helyesnek tekinthető.

Budapest, 2019. május 7.

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [97] 1. Az alkotmányjogi panasz elbírálása során az Alkotmánybíróságnak mindenekelőtt állást kellett foglalni a választási ügyben hozott bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz előterjesztésének határidejét illetően. Az elvi kérdés abban állt, hogy a Ve. 233. § (1) bekezdése szerinti „közlés” alatt a Kúria általi nyilvánosságra hozatal (a honlapon való közzététel) vagy az érintettel való egyedi közlést kell érteni.
- [98] A többségi indokolás az utóbbi értelmezést választotta, hiszen ha nem ezt tette volna, akkor a Ve. 10. §-ára is figyelemmel (ti. hogy „[a] határidő annak utolsó napján 16 órakor jár le”) elkészttség miatt vissza kellene utasítani az indítványt. Maga az indítvány rögzíti ugyanis, hogy „[a] Kúria jelen alkotmányjogi panasszal érintett Kvk. II.37.515/2019/2. számú határozata 2019. április 26-án kelt és került közzétételre”; a határozat pedig leírja, hogy „[a] Kúria által megküldött iratok alapján megállapítható volt, hogy az indítványozó 2019. április 29-én 16 óra 47 perckor nyújtotta be alkotmányjogi panaszát”.
- [99] Miután az Alkotmánybíróság az érintettel való egyedi közlést fogadta el a határidő-számítás kezdő időpontjának, figyelemmel kell lennünk ennek gyakorlati következményeire. A postai kézbesítés lassabb természete és a Pp. 137. § (2) bekezdése folytán (a címzett nem keresi, kézbesítési fikció) azzal az eredménnyel jár, hogy az alkotmányjogi panasz benyújtásának határideje ilyen ügyekben jelentősen kitolódhat, ami szétfeszítheti a választási eljárás megszokottan feszes menetét. Ráadásul a különböző érintettek alkotmányjogi panaszára vonatkozóan egymástól eltérő határidő-számítási szabályokat teszünk alkalmazhatóvá. A határidő kezdete eltérő lehet attól függően, hogy egyedileg közölték-e a támadott határozatot vagy sem, az utóbbiak továbbra is majd a határozat elektronikus nyilvánosságra hozatalának időpontjától terjeszthetnek elő alkotmányjogi panaszt.

Akikkel ugyanis a Kúria postai úton közölte a döntést, a határidő a tértivevény tanúsága szerinti tényleges tudomás szerzéstől számítandó, akiket pedig a döntést érint(het), azok számára pedig a döntés bírósági honlapon való megjelenésétől számítandó a határidő. Mindezek számos jogi és gyakorlati komplikációhoz vezethetnek, amelyek feloldásához adott esetben jogalkotásra lesz szükség.

- [100] A fenti értelmezést – a gyakorlati nehézségek ellenére – a 6/2017. (III. 10.) AB határozatban megállapított mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség alapján elfogadhatónak tartom. Az Alkotmánybíróság a fenti határozatban amiatt marasztalta el a jogalkotót, mert nem alkotta meg azokat a szabályokat, amelyek biztosítják, hogy a másodfokú választási bizottság és a felülvizsgálati bíróság közölje a határozatát mindazokkal, akikre a választási jogorvoslati eljárás során hozott határozat rendelkezést tartalmaz. Ebből levonható olyan következtetés, hogy az alkotmányjogi panasz benyújtási határidejének kezdete a garanciálisnak tekintett egyedi közléstől számítandó.
- [101] 2. Az Alkotmánybíróság 1/2013. (I. 7.) AB határozata indokolásának [93]–[94] bekezdése értelmében az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében elismert véleménynyilvánítási szabadság kiterjed a választási kampány során a jelöltek és a jelölő szervezetek által folytatott kampánytevékenységre. Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben ezt megerősítve azt is megállapította, hogy a választási kampányban különösen, de attól függetlenül is egy politikai szervezet – a kampányban jelölő szervezet – és támogatói vagy választói közötti kommunikáció az Alaptörvény IX. cikkében biztosított véleménynyilvánítás szabadsága mint kommunikációs alapjog által védett körbe tartozik.
- [102] Az indítvány helytállóan mutat rá, hogy a kampánytevékenységnek egyik eszköze a választópolgárokkal a köztereken folytatott kommunikáció, és a kommunikáció alapján – vonatkozó jogszabályok betartásával végzett – aláírásgyűjtés mint közös fellépés, akaratnyilvánítás eszközének alkalmazása is.
- [103] Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése rögzíti, hogy „[a]z alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg”.
- [104] Az Alkotmánybíróság ezt az alapvető szabályt a kampánytevékenység korlátozása vonatkozásában is alkalmazta – a többségi határozat indokolása által hivatkozott határozatban is – „[a] Ve. 144. §-ának az az értelmezése van összhangban az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésével, amely a törvényi szabályozást zártnak tekinti: ha a plakát elhelyezése nem sérti a Ve. alapelveit, illetve a 144. § (4)–(7) bekezdését, akkor az a Ve. 144. § (3) bekezdése szerint jogszerű” [3130/2018. (IV. 19.) AB határozat, Indokolás [39]].
- [105] A Kúria vizsgált ítélete – a többségi határozat indokolásának (IV.2., Indokolás [37]–[38]) állításával ellentétben – nem állapított meg tilalmat a jelölő szervezetek számára, hogy választási kampányban a jelöltállításon kívül más célra aláírást gyűjtsenek: „A Kúria megjegyzi, hogy a jelölő szervezeteket támogató, a jelölő szervezet iránt szimpátiát kifejező aláírásgyűjtés abban az esetben nem jogsértő, ha a választópolgár pontosan tudja, hogy aláírása milyen célt szolgál, és adatait milyen célból használják fel” (Kvk.II.37.515/2019/2. számú végzés, Indokolás [26]). Ebben az összefüggésben nem állítható tehát megalapozottan, hogy a Kúria végzése „önkényesen olyan tilalmat tulajdonított a Ve-nek, amely abban nem szerepel” (Indokolás [38]). Erre figyelemmel a többségi határozatnak az a következtetése sem tartható, hogy a Kúria végzése, mivel „a már kifejtettek szerint a törvényhozó akaratán túlterjeszkedve kiegészítette a Ve.-t”, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését is megsértette volna (Indokolás [40]).
- [106] Az Alkotmánybíróság már korábban is foglalkozott olyan esettel, amelyben az alapjog korlátozását nem közvetlenül (és kógens módon) a törvényi szabály eredményezte, hanem annak a bíróság általi értelmezése, alkalmazása: „[a]z Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerint alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható. Az alapjog-korlátozásnak ez a tesztje mindenekelőtt a jogalkotót kötelezi, ugyanakkor hatáskörükhöz igazodva a jogalkalmazókkal szemben is alkotmányos követelményt fogalmaz meg. E követelményből – az Alaptörvény 28. cikkére is tekintettel – a bíróságoknak az a kötelezettsége adódik, hogy ha olyan jogszabályt értelmeznek, amely valamely alapjog gyakorlását korlátozza, akkor a jogszabály engedte értelmezési mozgástér keretein belül az érintett alapjog korlátozását kizárólag a szükséges és arányos mértékű beavatkozás szintjére szorítsák” [3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [21]].
- [107] A Kúria végzése a Ve. 2. § (1) bekezdés e) pontja szerinti, „jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás” alapelveinek sérelmét állapította meg. A Ve. 2. § (1) bekezdése előírja, hogy a választási eljárás szabályainak alkalmazása során érvényre kell juttatni az alapelveket, a 208. § pedig választási kifogás benyújtását önmagában

a választási eljárás alapelveinek megsértésére hivatkozással is lehetővé teszi. A választási eljárás alapelvei tehát kétségtelenül jogilag kikényszeríthető tartalmú normák, amelyek az Alaptörvény I. cikke szerint alapjog-korlátozás törvényi alapjául szolgálhatnak.

- [108] Az Alkotmánybíróság a 9/2015. (IV. 23.) AB határozatában rámutatott arra, hogy „[a] választási eljárás során a választási szervek kifogást elbíráló döntéseit felülvizsgáló bíróságok a választásra irányadó jogszabály, illetve a választás és a választási eljárás alapelveinek megsértését vizsgálják eljárásukban, melynek során a választási eljárási rendszer sajátosságai, így különösen a szoros eljárási határidők következtében széleskörű bizonyítási eljárást nem folytatnak le.” Azonban „[a] választási eljárás jogorvoslati rendszerében eljáró bíróságoknak is figyelemmel kell lenniük az Alaptörvény 28. cikkére, vagyis a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban kell értelmezniük” (Indokolás [39]–[40]).
- [109] Mivel egy választási eljárási alapelv – absztraktsága folytán – nem tartalmaz konkrét korlátozást valamely alapjogilag védett magatartásra vonatkozóan, nehezen állítható, hogy ezek esetében a jogalkotó már megalkotásukkor teljes körűen mérlegelte (mérlegelhetett) volna az adott alapjog korlátozásának alkotmányos szempontjait. Ebből következően az alapelveknek a konkrét ügyekben történő alkalmazásakor a bíróságra még fokozottabb felelősség hárul; amennyiben az alapelv alkalmazása alapjog-gyakorlást érint, az értelmezési mozgástér keretein belül a bíróságnak kell gondosodnia az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerinti szempontokat érvényesítő alapjog-korlátozási teszt elvégzéséről.
- [110] A jelen ügyben a Kúria végzésének alaptörvény-ellenességét amiatt látom megállapíthatónak, hogy a bíróság értelmezésében nem ismerhetők fel alapjogi korlátozás alkotmányosságának mérlegelési szempontjai, sőt, a döntésében nem is volt figyelemmel a jogsértőnek minősített magatartás alapjogi összefüggésére. A Kúria tehát a jogalkalmazás során az Alaptörvény 28. cikkébe ütköző módon nem az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésével összhangban járt el. Egyáltalán nem vette figyelembe ugyanis azt a körülményt, hogy az aktivisták – nem vitatottan a megszólalók által képviselt szervezetnek a támogatására irányuló – kommunikációja a közügyekkel összefüggő vélemény kinyilvánításának minősült, amely a szólás- és sajtószabadság védelmi köréhez tartozik.
- [111] 3. A határozat rendelkező részének 2. pontjával elviekben egyetértek, annak indokolása azonban több kérdőjelet is hagy maga után. A többségi indokolás szerint a Kúria végzése a Kp. 20. § (4) bekezdését sértette meg, amely szerint a perbelépés lehetőségéről az ismert érdekeltet a bíróság értesíti. A rendelkező részbe foglalt alkotmányos követelmény viszont ettől eltérően úgy fogalmaz, hogy az „ügyben az ellenérdekű fél számára a nyilatkozattétel lehetőségét biztosítani kell”. A többségi indokolás a nyilatkozattétel biztosításának egyéb módját – illetve jogszabályi háttérét – nem írja le, így viszont nem világos, hogy a rendelkező rész miért nem a Kp. szerinti értesítésre utal. Kétséges az is, hogy a választási eljárásra vonatkozó szűk határidők lehetővé teszik-e egyáltalán a Kp. szerinti perbehívást, perbelépést, illetve perbeállítását [vö. Kp. 21. § (1), (6) bekezdés]. A jelen ügyben a megtámadott döntésnek az indítványozó részére történő egyedi közlése már azt is kérdéssé teszi, hogy három napon belül minden esetben megérkezne-e a bíróság értesítése a címzetthez, nemhogy a válaszadás és a bírósági döntéshozatal is beleférne ebbe a határidőbe. Elviekben jogosan felvethető, hogy a vizsgált ügyben és hozzá hasonló ügyekben fennáll a tisztességes eljáráshoz való joggal összefüggő probléma, de – a többségi határozat indokolása alapján – nem derül ki meggyőzően, hogy azt a Kúria a hatályos törvényi rendelkezések adta keretek között ténylegesen ki tudta-e volna küszöbölni, s az esetleg nem a szabályozás hiányosságából eredt-e, amelyre viszont jogalkotói mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség megállapítása lehetett volna a megfelelő válasz. Ezeket a kérdéseket álláspontom szerint helyesebb lett volna – a 6/2017. (III. 10.) AB határozathoz hasonlóan – a hivatalbóli eljárás keretében elkülöníteni, és azokra alaposan megfontolt választ adni.

Budapest, 2019. május 7.

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [112] Az Abtv. 66. § (3) bekezdésében foglaltak alapján a határozathoz az alábbi párhuzamos indokolást fűzöm.
- [113] Az alkotmányjogi panasz tárgyában hozott határozattal – mind a kúriai döntést megsemmisítő, mind az alkotmányos követelményt megállapító részével – teljes mértékben egyetértek. A határozat indokolásával kapcsolatban is osztom az abban foglaltakat.
- [114] Az indokolással kapcsolatban a következőket tartom szükségesnek megjegyezni.
- [115] Álláspontom szerint a Kúria támadott végzése az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében deklarált tisztességes bírósági eljárás követelményét sérti, és alaptörvény-ellenes, azonban nem csak a határozatban foglalt okból.
- [116] Az Alkotmánybíróság állandó és következetes gyakorlata szerint általában tartózkodik attól, hogy ún. superbíróságként járjon el {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}. Ennek megfelelően nem vizsgálja azt sem, hogy az indokolásban megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]; 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]}.
- [117] Ugyanakkor álláspontom szerint a konkrét ügyben a Kúria a rendelkezésre álló bizonyítékból (nevezetesen videofelvételből) olyan – téves, a valóságnak nem megfelelő – következtetéseket vont le, melyek abból nem következnek, nem is következhetnek. Ennek megfelelően tehát a Kúria bizonyítékértékelő tevékenysége az ügyre vonatkozóan helytelen eredményre vezetett, amely olyan súlyú jogsértés, ami már a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét jelenti.

Budapest, 2019. május 7.

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/747/2019.
Közzétéve a Magyar Közlöny 82. számában.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3098/2019. (V. 17.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Győri Ítéltábla Gpkf.II.25.176/2018/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Egy gazdasági társaság indítványozó jogi képviselője útján az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybírósághoz. Indítványában a Győri Ítéltábla Gpkf.II.25.176/2018/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseiben foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz és jogorvoslathoz való alkotmányos jogok sérelmét állítva.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló jogvitás ügy lényege az alábbiakban foglalható össze. Az indítványozó mint perújító alperes perújítási kérelmet terjesztett elő a Veszprém Megyei Törvényszékhez (a továbbiakban: törvényszék), amelyben azt kérte a törvényszéktől, hogy a 11015/Ü/30341/2017/4. szám alatt a perújított felperes kérelmére kibocsátott és 11015/Ü/30341/2017/5. számú jogerősítési záradékkal ellátott fizetési meghagyást egészében helyezze hatályon kívül és utasítsa el a perújított felperes keresetét. A törvényszék a perújítás megengedhetősége tárgyában lefolytatott bizonyítási eljárást követően a perújítási kérelmet – mint érdemi tárgyalásra alkalmatlant – 1.G.40.060/2017/14.III. számú végzésével elutasította. A perújítás megengedhetősége körében a törvényszék az alábbi tényállást tárta fel. A perújított felperes a fizetési meghagyásban szellemi alkotáshoz fűződő jog megsértése címén 85 millió forintot, míg személyiségi jog megsértése címén 5 millió forintot követelt egy 2017. február 22-i keltezésű fizetési felszólításra hivatkozással. A fizetési meghagyást tartalmazó postai küldemény 2017. április 6-án – értesítés hátrahagyása után postahelyi átvétellel – kézbesítésre került a perújító alperesnek.
- [3] A postai küldeményt az annak átvételére jogosító meghatalmazással perújító alperes alkalmazottja vette át. A fizetési meghagyás ellentmondás hiányában 2017. április 22-én jogerőre emelkedett. A perújító alperes a jogerőre emelkedett fizetési meghagyásról csak a jogerőre emelkedés után, 2017. május 22-én szerzett tudomást, amikor átvette az eljáró önálló bírósági végrehajtó átíratát és hatósági átutalási megbízását. A perújító alperes perújítási kérelmében a fizetési meghagyás alapjául szolgáló perújított felperesi követelés tény-és jogalapjával összefüggésben a következőkre hivatkozott. A perújított felperes által a perújító alperes részére megküldött 2017. február 22-én kelt fizetési felszólításból értesült arról, hogy a perújító felperes által érvényesíteni kívánt követelés egy 2010. december 28-án kelt szerződésből ered. A hivatkozott szerződést a perújított felperes részéről N.N. írta alá, annak tárgyát a 0120/NA/2008-3/ÖP-6 számú projekt keretében N.N. által elkészített és a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatalánál szakirodalmi műként nyilvántartásba vett szellemi termék létrehozása

képezte. A 2010. december 28-án kelt szerződés szerint a perújító alperes a szellemi terméket addig használhatta jogszerűen, amíg a perújított felperesi társaság részéről N.N. a perújító alperes megbízásából vezető funkcióban személyesen részt vesz a projekt megvalósításában és a szellemi alkotások felhasználásában. A felek 2016. január 1-jén e tárgyban megbízási szerződést kötöttek, ami 2016. július 5-én megszűnt. A perújított felperes a megbízási szerződés megszűnésére tekintettel arra hivatkozott, hogy a perújító alperes 2016. július 5-ét követően jogosulatlanul használta a szellemi terméket, a fizetési meghagyásban érvényesített követeléseit erre a jogosulatlan használatra alapította.

[4] A perújító alperes a perújítási kérelmében több tény is megjelölt perújítási okként, amelyek álláspontja szerint a fizetési meghagyásos eljárásban nem kerültek elbírálásra, és amelyek elbírálásuk esetén a perújító alperesre kedvezőbb határozatot eredményeztek volna. E körben – egyebek mellett – arra is hivatkozott, hogy a 2017. február 22-i fizetési felszólításban a perújító felperes által követelése alapjául megnevezett 2010. december 28-i keltű szerződés a felek között nem jött létre; abból semmilyen jogosultság és követelés nem állhatott fenn sem a perújított felperes sem N.N. javára és a perújító alperes terhére. Ennek alátámasztására a perújító alperes ugyancsak perújítási okként hivatkozott egy új, a fizetési meghagyásos eljárásban el nem bírált okirati bizonyítékra a perújító alperes 2010. december 28. napján képviselői joggal rendelkező ügyvezetőjének 2017. szeptember 17-én kelt levelére. Ebben az ügyvezető akként nyilatkozott, hogy az ügyvezetése alatt a perújított felperes által a fizetési felszólításban megjelölt szellemi termékkel kapcsolatos, illetve arra vonatkozó szerződést sem N.N.-nel sem mással nem kötött.

[5] 1.2. A perújító alperes arra vonatkozóan, hogy a perújítási kérelmében megjelölt perújítási okokat a korábbi eljárás során hibáján kívül nem érvényesíthette, arra hivatkozott, hogy nem ő teremtett tudatos magatartásával olyan objektív helyzetet, amely miatt a fizetési meghagyással szemben nem került sor a törvényes határidőn belül ellentmondás előterjesztésére. Az ellentmondás elmaradása a perújító alperes szerint arra volt visszavezethető, hogy a fizetési meghagyást átvevő, annak iktatásáért és az iratkezelés felügyeletéért is felelős munkavállalója az iratkezelési szabályzatban rögzítettek ellenére nem adta át a fizetési meghagyást sem a munkahelyi utódjának sem felettesének. Ezért a perújító alperes ügyvezetője nem szerzett arról tudomást az ellentmondásra nyitva álló határidőn belül. A perújító alperes arra is hivatkozott továbbá, hogy az iratkezelési szabályzat bevezetésével minden általában és tőle elvárható intézkedést megtett annak érdekében, hogy az iratkezelés részletekbe menően szabályozott és naprakész legyen, azonban a fenti munkavállalói magatartást semmilyen módon nem tudta sem előre, sem utólag kivédeni így az önhibának a részéről nem tekinthető. A perújítási okként megjelölt új bizonyítékkal a volt ügyvezető 2017. szeptember 17-én kelt levelével összefüggésben a perújító alperes arra hivatkozott, hogy ez a bizonyíték csak a fizetési meghagyással szembeni ellentmondásra nyitva álló határidő lejártát követően jutott a tudomására, így azt értelemszerűen nem érvényesíthette az ellentmondásra nyitva álló határidőben. A törvényszék a perújítás megengedhetősége körében lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként arra a következtetésre jutott, hogy a perújító alperesnél fennállott iratkezelési hiányosságok, a cégen belüli irattovábbítás utólagos ellenőrizhetetlensége olyan perújító alperest terhelő mulasztások, amelyek a fizetési meghagyással szembeni ellentmondás benyújtásának az elmulasztása körében az önhiba hiányát nem támasztották alá. A törvényszék azt sem látta a perújító alperes részéről kétséget kizáróan bizonyítottan, hogy a fizetési meghagyást átvevő és a perújító alperesnél utolsó munkanapját töltő munkavállaló, aki N.N.-nel ismeretségi viszonyban állt, szándékosan rejtette volna el az általa átvett fizetési meghagyást a perújító alperes ügyvezetője elől.

[6] 1.3. A törvényszék végzésével szemben a perújító alperes fellebbezéssel élt, a Győri Ítéltábla (a továbbiakban: ítéltábla) az alkotmányjogi panasszal támadott Gpkf.II.25.176/2018/2. számú végzésével a törvényszék végzését helybenhagyta. Az ítéltábla megállapította, hogy a törvényszék a szükséges körben a tényállást feltárta, és azt helyesen állapította meg. Az ítéltábla egyetértett a perújítás megengedhetősége törvényi feltételei hiánya körében a törvényszék által elfoglalt nemleges állásponttal, osztotta annak jogi indokolását. Az ítéltábla kizárólag a törvényszék végzésének az indokolását egészítette ki, annak hiányosságai miatt, ami nem képezte akadályát a perújító alperes fellebbezése nyomán az elsőfokú végzés másodfokú felülbírálatának. Az ítéltábla e körben arra mutatott rá, hogy a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 260. § (2) bekezdése alapján a régi Pp. 260. § (1) bekezdés a) pontjára alapított perújítási kérelem kapcsán a perújító alperes azt tartozott igazolni, hogy a perújítási kérelemben említett tény, bizonyítékot a korábbi eljárás során önhibáján kívül nem érvényesíthette. Az ítéltábla kifejtette, hogy az önhibán kívüliséget egy fizetési meghagyást követő perújításnál nehezebb megítélni, mint egy peres eljárást követően; az előbbi körben

az irányadó bírói gyakorlat kiemelten vizsgálja azt, hogy a perújító fél az ellentmondás elmulasztásában vétlen volt-e vagy sem.

- [7] Az ítéletábra megállapítása szerint a perújítási kérelemben a perújító alperes által perújítási okként megjelölt új tények és bizonyítékok teljes körére irányadó az, hogy azokat a perújító alperes az ellentmondás előterjesztésére nyitva álló határidőben már ismerte, vagy a rendelkezésre álló adatok alapján kellő gondossággal eljárva megismerhette és az ellentmondásban a bíróság elé tárhatta volna. Az ítéletábra rámutatott arra, hogy a perújító alperes kellő körültekintés mellett meggyőződhetett volna arról, hogy a perújított felperes 2017. február 22-i fizetési felszólításában megnevezett szerződés ténylegesen létezik-e vagy sem, s beszerezhetette volna erre nézve a korábbi ügyvezető nyilatkozatát. Az ítéletábra a Fővárosi Ítéletábra 16.Gf.41.115/2003/7. számú végzésére utalással kifejtette, hogy nem minősülhet önhibán kívüli mulasztásnak, így a perújítás alapjául sem szolgálhat olyan tény, körülmény ismeretének a hiánya, amely a jóhiszemű joggyakorlás szempontjai szerinti átlagos gondosság, körültekintés mellett a fél által megismerhető lett volna.
- [8] Az ítéletábra erre tekintettel megállapította, hogy a konkrét esetben a volt ügyvezető 2017. szeptember 17. napján kelt levele sem minősül olyan tényre vonatkozó bizonyítéknak, amely pusztán arra figyelemmel megengedhetővé tenné a perújítást, hogy a fizetési meghagyás jogerőre emelkedése utáni időpontban keletkezett. Az ítéletábra végzése indokolásában arra is rámutatott továbbá, hogy az ellentmondás előterjesztésének az elmaradása önmagában még nem zárja ki a fizetési meghagyással szemben a perújítási kérelem előterjesztését, amennyiben azonban az ellentmondás előterjesztésének az elmaradása mögött a fél önhibának minősülő magatartása áll, úgy a perújítás megengedésére nincs lehetőség (ahogyan arra a Győri Ítéletábra a Gf.IV.20.402/2007/2. számú döntésében is rámutatott). Az ítéletábra szerint a perújító alperes érvelésével szemben nemcsak abban az esetben nem engedhető meg a perújítás, amikor a fél tudatosan nem él az ellentmondás lehetőségével, vagy tudatos magatartásával teremt olyan helyzetet, hogy határidőben nem képes ellentmondással élni, hanem akkor sem, ha saját gondatlansága vezet az utóbbihoz, mivel ilyen esetben sem állapítható meg az önhiba hiánya. Az ítéletábra indokolása szerint a perújító alperes képviselőjére jogosult személy tényleges tudomásszerzésére nincsen szükség az önhiba megállapításához; elegendő – miként az a perbeli esetben is történt –, ha a tudomásszerzés lehetősége fennállt és annak elmaradása körében az önhiba hiánya nem nyer bizonyítást. A fenti indokok mentén jutott az ítéletábra az alkotmányjogi panasszal támadott végzésében arra a következtetésre, hogy a perújító alperes az ellentmondásra nyitva álló határidő önhibából eredő elmulasztása miatt nem tudta érvényesíteni az alapeljárásban azon körülményeket, amelyekre utóbb a perújítási kérelmét alapozta, ezért helyesen állapította meg a törvényszék azt, hogy a perújítás a vizsgált esetben – figyelemmel a régi Pp. 260. § (2) bekezdésére – nem megengedett.
- [9] 2. Az indítványozó (perújító alperes) alkotmányjogi panaszában az ítéletábra támadott végzését több indokból is az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésben foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jogba, illetve a (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való alapjogba ütközőnek ítélte. Egyrészt azt kifogásolta, hogy az ítéletábra a perújítás megengedhetőségéhez a régi Pp. 260. § (1) bekezdés a) pontjában és a (2) bekezdésében foglalt törvényi feltételeken túl a korábban el nem bírált új tényről és új bizonyítékokról való tudomásszerzés körében is az indítványozó önhibáját állapította meg, holott a régi Pp. mondott rendelkezései csak az indítványozó által a korábbi eljárás idején ismert, el nem bíralt tény és bizonyíték érvényesítése (bíróság elé terjesztése) körében teszi a bíróság által vizsgálhatóvá a perújító fél önhibáját. Ebből következően az indítványozó szerint az ítéletábra egy a régi Pp.-ben nem szereplő feltételre hivatkozással nem találta a perújítást megengedhetőnek a vizsgált esetben.
- [10] 2.1. Az indítványozó álláspontja szerint a perújítási kérelmében megjelölt új tényt és új bizonyítékot csak 2017. szeptember 18. napján ismerte meg, így nem terhelheti önhiba abban, hogy 2017. február 22. napjáig, az ellentmondás előterjesztésére nyitva álló határidő lejártáig azt nem érvényesítette. Az indítványozó szerint az ítéletábra kifogásolt jogértelmezése nem áll összhangban az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével és annak 28. cikkével. Az leszűkíti az indítványozó jogorvoslathoz való jogát akkor, amikor az új tényről és új bizonyítékokról való tudomásszerzés elvárható időpontja körében vizsgálja az önhibát. Az indítványozó álláspontja szerint nem lehet a perújító alperes terhére róni és emiatt a perújítási kérelmét elutasítani arra hivatkozással, hogy a régi Pp. 260. § (1) bekezdés a) pontja szerinti új tényt és új bizonyítékot kellő körültekintés mellett korábban is megismerhette volna. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot azért látta sérülni, mert véleménye szerint az ítéletábra nem tett eleget a támadott végzésében az indokolási kötelezettségének. Nem indokolta azt, hogy a perújítási kérelemben megjelölt új

tény és új bizonyíték miatt nem volt alkalmas a perújítás megengedhetőségére. E körben az indítványozó arra hivatkozott, hogy a fellebbezés kiegészítésében részletesen kifejtette, hogy határozott és biztos tudomást arról, hogy a perújított felperes követelése alapjául szolgáló szerződés jogi értelemben nem jött létre a korábbi ügyvezető 2017. szeptember 18. napján kelt leveléből szerzett. Ugyancsak hivatkozott arra is, hogy a fellebbezés kiegészítésében arra is utalt, hogy nem életszerű és nem is elvárható a perújító alperes ügyvezetőjétől az, hogy 2017. február 10. napján a perújított felperes által lehetővé tett iratbetekintésen az elé tárt szerződés másolatán szereplő aláírásra nézve már ekkor megkeresse a korábbi ügyvezetőt, hogy nyilatkozzon arról, hogy valóban aláírt-e ilyen szerződést. Az indítványozó szerint az ítélet támadott végzésének az indokolásában szereplő „a rendelkezésre álló adatok alapján” megállapítás, nem elégíti ki sem a régi Pp. 221. §-ában foglalt törvényi, sem az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt a bírósági döntés indokolására vonatkozó alaptörvényi követelményt.

- [11] 2.2 Az indítványozó szerint a támadott végzés indokolása nem ad számot arról, hogy mely, az eljárásban bizonyított tényből jutott arra a következtetésre az ítélet támadott végzésének, hogy a perújítási kérelemben megjelölt új tény és új bizonyíték kellő gondossággal mellett megismerhető és az ellentmondásban a bíróság elé tárható lett volna; kellő körültekintés mellett a perújító alperes meggyőződhetett volna arról, hogy a perújított felperes 2017. február 22. napján kelt fizetési felszólításában szereplő szerződés ténylegesen létezik-e vagy sem, s beszerezhetette volna erre nézve a korábbi ügyvezető nyilatkozatát. Az indítványozó szerint az ítélet támadott végzésének különös súlyt ad az, hogy a perújítási eljárás alapeljárása fizetési meghagyásos nemperes eljárás volt, amelyben tények és bizonyítékok elbírálására nem került és nem is kerülhetett sor, továbbá az is, hogy a törvényszék nem bírálta el a perújítási kérelem azon részét, ami az új tényre és az új bizonyítékokra vonatkozott. Az indítványozó ilyen indokok alapján kérte az ítélet támadott végzése alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését.

II.

- [12] 1. Az Alaptörvény indítványban felhívott rendelkezései:

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinnek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

[...]

(7) Mindenkinnek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”

- [13] 2. A régi Pp. indítvány elbírálása során figyelembe vett az eljárt bíróságok által alkalmazott rendelkezései:

„260. § (1) A jogerős ítélet ellen perújításnak van helye, ha

a) a fél oly tényre vagy bizonyítékra, illetőleg olyan jogerős bírói vagy más hatósági határozatra hivatkozik, amelyet a bíróság a perben nem bírált el, feltéve, hogy az – elbírálás esetén – reá kedvezőbb határozatot eredményezhetett volna;

(2) Az (1) bekezdés a) pontja alapján a felek bármelyike csak akkor élhet perújítással, ha az ott említett tény, bizonyítékot vagy határozatot a korábbi eljárás során hibáján kívül nem érvényesíthette.”

III.

- [14] Az indítványozó alkotmányjogi panaszát az Abtv. 27. §-ára alapozta, amely szerint az az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés
- a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és
- b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

- [15] Az indítványozó az ítéletábrán azt a jogerős végzést támadta, amely helybenhagyta a törvényszéknek a perújító alperes perújítási kérelmét – mint érdemi elbírálásra alkalmatlan kérelmet – elutasító végzést. Az Alkotmánybíróság vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasszal támadott végzés az Abtv. 27. §-a alapján az ügy érdemében meghozott, illetve a bírósági eljárást befejező olyan egyéb döntésnek tekinthető-e, amellyel szemben helye lehet alkotmányjogi panasz benyújtásának. Az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlata értelmében a bíróság peres eljárásban meghozott végzései közül a bírósági eljárást befejező végzések körébe a régi Pp. szabályai alapján azok a végzések sorolhatóak, amelyek joghatásaként a még perré nem alakult eljárás, a per, vagy annak valamely szakasza lezárul. A bírósági eljárást befejező végzések az eljárás egészére mint folyamatra hatnak ki, annak befejezését eredményezik, mint például a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasító, a pert megszüntető, a fellebbezést vagy a perújítási kérelmet elutasító végzés {3349/2017. (XII. 20.) AB végzés, Indokolás [7]}. A fentiekre tekintettel a jelen ügyben a panasszal támadott az ítéletábra által meghozott jogerős végzést az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában foglalt fenti feltétel szempontjából érdemben vizsgálhatónak tekintette.
- [16] Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. Az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 31. § (6) bekezdése ugyanakkor lehetővé teszi, hogy az előadó alkotmánybíró a panasz befogadásáról szóló döntés helyett a panasz érdemi elbírálását tartalmazó határozattervezetet terjesszen a testület elé. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében a befogadhatóság kérdésében az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 27. §-a szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. §-ok szerinti feltételeket. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó az ítéletábra támadott végzést 2018. április 10-én vette kézhez. Alkotmányjogi panaszát az első fokon eljáró törvényszéknél 2018. május 17-én terjesztette elő, amely 2018. május 25-én érkezett be az Alkotmánybírósághoz. A fentiekből megállapíthatóan az indítványozó az alkotmányjogi panaszát az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos törvényi határidőn belül nyújtotta be. Az indítványozó perújító alperesként vett részt a perújítási eljárásban jogosultsága és érintettsége fennáll. Az indítványozó a törvényszék elsőfokú végzésével szemben kimerítette a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeit. Megállapítható továbbá, hogy a panasz megfelelt az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében támasztott – a határozott kérelemre vonatkozó – törvényi feltételeknek. Az indítvány megjelölte az indítványozó jogosultságát és az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 51. § (1) bekezdés és 52. § (1b) bekezdés a) pont]; az indítványozó az Abtv. 27. §-ában foglalt hatáskörben kérte az Alkotmánybíróság eljárását. Az indítványozó megjelölte továbbá a támadott bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont], valamint az Alaptörvény sérelmét szenvedett rendelkezését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. Az indítványozó indokát adta az eljárás megindításának, kifejtette az Alaptörvényben foglalt és az indítványban felhívott jog sérelmének a lényegét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont], indokolta továbbá azt is, hogy a támadott bírói döntés miatt ellentétes az Alaptörvény általa felhívott rendelkezésével [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]. Az indítványozó kifejezett kérelmet terjesztett elő a támadott bírói döntés megsemmisítésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [17] Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában egyrészt azt kifogásolta, hogy az ítéletábra a támadott végzésében a perújítás megengedhetősége körében olyan jogértelmezésre jutott, amely a régi Pp. 260. § (1) bekezdés a) pontjában és (2) bekezdésében foglalt törvényi feltételeken az önhiba megállapíthatósága tekintetében túlmutat, és erre tekintettel Alaptörvénybe ütköző módon leszűkíti az indítványozó jogorvoslathoz való alapjogát. Ezen túlmenően az indítványozó szerint az ítéletábra támadott végzése nem tartalmaz megfelelő indokolást arra nézve, hogy az indítványozó által a perújítási kérelemben felhozott új tény és bizonyíték miért nem adhatott alapot a perújítás megengedhetőségére. Az indítványozó szerint mindezek miatt az ítéletábra végzése sérti a tisztességes bírósági eljáráshoz és a jogorvoslathoz való jogot. Az Alkotmánybíróság az indítvány fent kifejtett érvei alapján alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek tekintette egyrészt azt a kérdést, hogy az ítéletábra végzésében szereplő kifogásolt jogértelmezés leszűkítette-e az indítványozó jogorvoslathoz való jogát, másrészt azt, hogy az ítéletábra eleget tett-e a tisztességes bírósági eljárás alkotmányos védelmi körébe tartozó indokolási kötelezettségének. Az Alkotmánybíróság a vizsgált esetben az alkotmányjogi panasz befogadása mellett döntött, úgy ítélte meg, hogy a fenti alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdések a panasz befogadását követő tartalmi vizsgálat alapján válaszolhatóak meg.

IV.

- [18] Az alkotmányjogi panasz indítvány nem megalapozott.
- [19] 1. Az Alkotmánybíróság elöljáróban a vizsgált ügyben is irányadó joggyakorlatára emlékeztet: az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja értelmében az Alkotmánybíróság alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntések kizárólag alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének; azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek a következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak a jogszabályok értelmezési tartományának az alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben foglaljon állást {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}. Sem a jogállamiság absztrakt elve, sem a tisztességes eljárás joga, de a diszkrimináció tilalma sem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet felletti „szuperbíróság” szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}.
- [20] A vizsgált ügyben az indítványozó az ítéletábla támadott döntését azért ítélte ellentétesnek az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való alapjoggal, mert az álláspontja szerint olyan jogértelmezést tartalmaz, amely – annak következtében, hogy a perújítás megengedhetősége körében a perújító alperes oldalán fennálló önhibát állapított meg és erre mint a perújítást kizáró okra tekintettel elutasította a perújítás iránti kérelmet – leszűkítette az indítványozó hatékony jogorvoslathoz való jogát. Közelebbről az indítványozó azt kifogásolta, hogy az ítéletábla jogértelmezése olyan okból nem tette lehetővé a vizsgált ügyben a perújítást, amely nem szerepel a régi Pp. 260. § (1) bekezdés a) pontjában és (2) bekezdésében. Ebből következően az indítványozó az ítéletábla kifogásolt végzésében foglalt jogértelmezést jogellenesnek és egyben a jogorvoslathoz való alapjogra kihatóan alaptörvény-ellenesnek is tekintette.
- [21] Az Alkotmánybíróságnak a fent ismertetett gyakorlatára figyelemmel a jelen ügyben abban az alkotmányossági kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az ítéletábla végzésében szereplő, az indítványozó által kifogásolt bírósági jogértelmezés sértette-e az indítványozó Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való alapjogát.
- [22] 2. Az Alkotmánybíróság értelmezésében a jogorvoslathoz való alapjog alkotmányos védelmi köre a rendes jogorvoslatokra terjed ki. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében meghatározott jogorvoslathoz való jog csak azt a követelményt támasztja, hogy az első fokon meghozott érdemi bírói döntésekkel szemben magasabb fórumhoz lehessen fordulni, illetve a hatósági döntésekkel szemben biztosított legyen a bírói út (összefoglalóan: 36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [60]). A jogorvoslathoz való jog nem követeli meg a rendkívüli perorvoslati rendszer létét {3202/2017. (VII. 21.) AB végzés, Indokolás [13]}. Az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlatát figyelembe véve megállapítható, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jog sérelmét a perújítási eljárás esetleges elmaradása, a perújítási kérelem nem érdemben történő elutasítása – érdemi összefüggés hiányában – nem alapozza meg {3300/2017. (XI. 20.) AB végzés, Indokolás [53]}.
- [23] A jelen ügyben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó az ítéletábla azon végzését támadta alkotmányjogi panasszal, amely jogerősen elutasította az indítványozó perújítási kérelmét, mivel azt érdemi elbírálásra alkalmatlannak ítélte. Az Alkotmánybíróság – a fent ismertetett gyakorlata fenntartása mellett – azt is megvizsgálta, hogy a perújító alperes a fizetési meghagyással szembeni ellentmondás elmaradásának számára hátrányos jogkövetkezményét már korábban, a perújítási kérelem előterjesztését megelőzően is elháríthatta volna-e. Az Alkotmánybíróság ezt a körülményt azért tartotta szükségesnek külön is megvizsgálni, mert a jelen ügyben az ellentmondás hiányában jogerőre emelkedett fizetési meghagyás következtében az eljárás nem alakult át perré; ekként az a rendes jogorvoslat, ami a perré átalakuló eljárás esetén az indítványozó által igénybe

vehető lett volna nem volt igénybe vehető. Az Alkotmánybíróság e körben a bíróságok által feltárt tényállás alapul vételével megállapította, hogy az indítványozó a fizetési meghagyásos eljárásról szóló 2009. évi L. törvény 28. § (4) bekezdésében foglalt kimentési lehetőséggel nem élt; nem terjesztett elő igazolási kérelmet az ellentmondás elmulasztásából őt ért hátrányos jogkövetkezmények elhárítására. A határidőben előterjesztett igazolási kérelem esetén az indítványozó elháríthatta volna az ellentmondás elmulasztásából fakadóan őt ért hátrányos jogkövetkezményt, és az igazolási kérelemmel egyidejűleg előterjesztett ellentmondásában részletesen kifejtette volna jogi álláspontját, megtehetette volna bizonyítási indítványait. A fentiekből következően nem a fizetési meghagyásos eljárás esetén korlátozottan igénybe vehető, szigorú törvényi előfeltételekhez kötött perújítás igénybevétele volt az egyetlen és kizárólagos módja az ítéletábra jogerős végzésével elutasított perújítás következtében az indítványozót ért hátrány, az általa állított jogsérelem elhárításának. Emellett a perújító alperes nem volt elzárva a perújítási kérelem előterjesztésétől sem, és azzal élt is. Sem az ellentmondás, sem az igazolási kérelem előterjesztésének az elmaradása nem gátolta az indítványozót abban, hogy előterjeszthesse perújítási kérelmét. A törvényszék perújítást elutasító végzésével szemben az indítványozó rendes jogorvoslattal, fellebbezéssel élt, amit az ítéletábra érdemben bírált el. A perújítás megengedhetősége tárgyában meghozott elsőfokú bírósági határozattal szemben biztosított volt a magasabb bírói fórumhoz fordulás lehetősége, e körben az indítványozó által állított jogsérelem orvosolhatósága. Az ellentmondás hiányában jogerőre emelkedett fizetési meghagyás alapján megindult bírósági végrehajtási eljárásban a perújító alperes a végrehajtás megszüntetése iránt pert indíthatott, amely lehetőséggel élt is.

- [24] A kifejtettek tekintettel az Alkotmánybíróság a vizsgált ügyben elutasította az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való alapjog sérelmét állító alkotmányjogi panaszszemet.
- [25] Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy az indítványozó által az alkotmányjogi panaszban támadott ítéletábrai végzés indokolásában szereplő kifogásolt jogértelmezés nem tekinthető kirívóan törvénytől; az ítéletábra az irányadó bírósági gyakorlatra és a régi Pp. vizsgált ügyben alkalmazott 260. § (1) bekezdés a) pontjára és (2) bekezdésére tekintettel foglalt állást abban a jogkérdésben, hogy a perújítás megengedhetősége körében – a feltárt tényállás és a lefolytatott bizonyítás eredményeképpen – megállapítható volt-e a perújító alperes oldalán olyan önhiba, ami kizárta a perújítás megengedhetőségét. A konkrét ügyben az ítéletábra támadott végzésében foglalt jogértelmezés törvényességéről, még a támadott bírói döntés és a jogorvoslathoz való alapjog alkotmányos védelmi köre között fennálló érdemi elbírálást megalapozó tartalmi kapcsolat esetén sem foglalható volt állást az Alkotmánybíróság.
- [26] 3. Az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlata szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jog alkotmányos védelmi köre kiterjed az indokolt bírói döntésre is. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rejlő indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának az abszolút korlátját jelenti; azt, hogy a bíróság a döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges hogy számot adjon. Az indokolási kötelezettség alkotmányjogi értelemben vett sérelme az eljárási szabály alaptörvény-ellenes alkalmazását jelenti. Az eljárási törvény rendelkezéseire is figyelemmel, a tisztességes bírósági eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alaposítással megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon [20/2017. (VII. 8.) AB határozat, Indokolás [26], 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]].
- [27] A vizsgált ügyben – figyelemmel az Alkotmánybíróság fentiekben hivatkozott gyakorlatára is – az Alkotmánybíróságnak abban az alkotmányossági kérdésben is döntenie kellett, hogy az ítéletábra panasszal támadott végzésének az indokolása sértette-e a mondott alapjogot. Az indítványozó azt kifogásolta, hogy az ítéletábra a panasszal támadott végzésében álláspontja szerint nem adta megfelelő indokát annak, hogy az általa a perújítási kérelemben megjelölt új tény (a perújított felperes követelésnek az alapjául szolgáló szerződés jogilag nem létező) és új bizonyíték (a volt ügyvezető ezt alátámasztó 2017. szeptember 17. napján kelt levele) miért nem adott alapot a perújítás megengedésére. Kifogásolta továbbá azt is, hogy az indokolás azt sem tartalmazza, hogy az ítéletábra az eljárása során mely bizonyított tényből jutott arra a következtetésre, hogy a perújított alperes kellő gondosság mellett már a fizetési meghagyásos eljárásban is érvényesíthette volna a mondott új tényt és bizonyítékot.
- [28] Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben azt állapította meg, hogy az ítéletábra a panasszal támadott végzésének az indokolásában kellő alaposítással megvizsgálta a fenti körben a perújító alperes észrevételeit, és ennek értékeléséről végzésében számot is adott. Az ítéletábra kiegészítette a törvényszék végzésének az indokolását,

a kiegészített indokolás I. pontja pedig tartalmazza azt, hogy a perújító alperes által a perújítási kérelemben megjelölt új tény és új bizonyíték miatt nem adott alapot a vizsgált ügyben a perújítás megengedésére, és azt is, hogy az ítéletábra milyen bizonyított tényből jutott arra a következtetésre, hogy a perújító alperes kellő gondosság mellett már a fizetési meghagyás jogerőre emelkedése előtt is érvényesíthette volna az új tényt és új bizonyítékot. Az ítéletábra e körben nem kizárólag a „rendelkezésre álló adatok alapján” fordulat alkalmazásával adta indokát annak, hogy miért jutott a vizsgált ügyben az indítványozó által kifogásolt következtetésre, hanem kellő mélységben indokolta is azt. E tekintetben az ítéletábra a támadott végzése indokolásában kiemelte, hogy valamennyi perújítási ok és bizonyíték vonatkozásában egységesen irányadónak tekinti azt, hogy a bíróságnak csupán azt kell vizsgálnia, hogy a perújító alperes vétkes volt-e az ellentmondás elmulasztásában. Erre tekintettel az ítéletábra indokolása szerint a vizsgált ügyben nem volt jelentősége annak, hogy a törvényszék az ellentmondás elmulasztásában való perújító alperes terhére eső önhiba megállapítását, és ez okból a perújítási kérelem elutasítását indokoló végzésében nem tért ki arra, hogy egyébként a perújító alperes által felhozott új tény és új bizonyíték perújítási okként miért nem lenne figyelembe vehető. Az ítéletábra támadott végzésének az indokolása ugyanakkor – annak hangsúlyozásával, hogy osztotta a törvényszék azon jogi álláspontját, hogy a perújító alperest vétkesség terhelte az ellentmondás elmulasztásában, és ezért nem volt megengedhető a perújítás – megfelelő mélységben indokolta azt is, hogy egyébként az indítványozó perújítási kérelmében szereplő új tény és új bizonyíték perújítási okként miért nem volt figyelembe vehető.

[29] Az Alkotmánybíróság a fent kifejtettek alapján az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmére alapított alkotmányjogi panaszleletet is elutasította.

Budapest, 2019. május 7.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/920/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3099/2019. (V. 17.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Mfv.II.10.059/2017/13. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó (Pintér Gáborné) jogi képviselő útján (dr. Petrik Péter ügyvéd; székhely: 1012 Budapest, Attila út 119. emelet 4.) alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján, és kérte a Kúria Mfv.II.10.059/2017/13. számú ítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló peres eljárásban megállapított tényállás szerint a felperes (a továbbiakban: indítványozó) 2006. szeptember 1-jétől határozatlan idejű munkaviszonyban állt az alperes kft-nél. Az indítványozó 2011. július 26-tól ügyvezető igazgató munkakörben dolgozott.
- [3] Az indítványozó 2012. május 8-án az alperes munkavállalói javára egészségbiztosítási szerződést kötött. A szolgáltatás éves díja 6 384 424 forint volt, amelynek első részletét az indítványozó 2012. május 15-én, a fennmaradó 3 192 212 forintot pedig 2012. november 30-án utalta át a biztosítónak. Az alperes, illetve annak alapítója és tulajdonosa az egészségbiztosítási szerződés megkötéséről és a pénz átutalásáról nem tudott.
- [4] Az alperes a 2012/III. (X. 31.) számú alapítói határozatban előírta, hogy az ügyvezető csak a társaság jogi képviselőjének az előzetes szignálása (jóváhagyása) mellett köthet szerződést, illetve tehet szerződéses kötelezettséget érintő egyoldalú nyilatkozatot. Az alapítói határozat előírta azt is, hogy az ügyvezető csak az alapító Pénzügyi és Költségvetési Irodája vezetőjének előzetes szignálása (jóváhagyása) mellett fogadhat el és teljesíthet az alapítói határozat meghozatalát megelőzően létrejött, illetve ezt követően megkötött szerződésből eredő számlát.
- [5] A peres felek az indítványozó munkaviszonyát – a 2012. december 6-án kelt megállapodással – 2012. december 15-ével közös megegyezéssel megszüntették. A megállapodás 3. pontja szerint az alperes kötelezettséget vállalt arra, hogy az indítványozó részére a 2012. december 15-éig járó munkabérét és az időarányosan járó ki nem vett szabadságának pénzbeli megváltását az utolsó munkában töltött naptól számított három munkanapon belül átutalással megfizeti.
- [6] Az indítványozónak a 2012. december havi fizetéséről két eltérő tartalmú fizetési lap került kiállításra. Az első – szignókkal ellátott – fizetési lap szerint az indítványozónak az érintett hónapra 9 nap alpbér, 5 nap szabadságmegváltás és 3 nap betegszabadság jár. A másik – aláírást nem tartalmazó – fizetési lap szerint ugyanerre a hónapra az indítványozót 12 nap alpbér és 42 nap szabadságmegváltás illeti meg.
- [7] Az alperes az indítványozó munkaviszonyának megszüntetését követően az egészségbiztosítási szerződést felmondta, így a biztosítótól 665 081 forint díjvisszatérítést kapott.
- [8] Az indítványozó módosított keresetében 42 nap szabadságmegváltás jogcímén 2 082 524 forint és kamatai megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Az alperes az indítványozó 5 nap szabadságmegváltás iránti igényét elismerte, ezt meghaladóan a kereset elutasítását kérte. Az alperes módosított viszontkeresetében 3 192 212 forint megfizetését kérte az egészségbiztosítási szerződés megkötéséből eredő kára megtérítése jogcímén.
- [9] Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest 274 920 forint és kamatai megfizetésére szabadságmegváltás címén. Ezt meghaladóan az indítványozó keresetét elutasította. Egyúttal kötelezte az indítványozót 2 527 131 forint és kamatai megfizetésére. Ezt meghaladóan a viszontkeresetet is elutasította. A szabadságmegváltás iránti kereseti kérelemmel összefüggésben az elsőfokú bíróság utalt arra, hogy a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (a továbbiakban: régi Mt.) 192. § (1) bekezdésére figyelemmel az indítványozó mint vezető állású munkavállaló a munkaideje beosztását, valamint a pihenőideje igénybevételét maga állapíthatta meg, ezért

a perben neki kellett kétséget kizáróan bizonyítani, hogy a szabadság igénybevételében akadályoztatva volt. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a perben rendelkezésre álló iratok ellentmondásosak voltak, ezért az alperes elismerésére tekintettel kizárólag 5 nap szabadságmegváltást ítelt meg az indítványozó részére. A viszontkeresettel összefüggésben az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az indítványozó az egészségbiztosítási szerződés megkötésekor nem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható volt, és ezzel az alperesnek kárt okozott. Kötelezte ezért az indítványozót, hogy a régi Mt. 191. §-a, 192/A. § (1) bekezdése és a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (rég. Ptk.) 339. § (1) bekezdése alapján fizessen meg 2 527 131 forintot.

- [10] A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet a fellebbezéssel érintett részében megváltoztatta, és az alperest terhelő szabadságmegváltás összegét 1 388 352 forintra felemelte. Az alperes viszontkeresetét pedig teljes terjedelmében elutasította. A másodfokú bíróság az alperest 28 munkanap szabadságmegváltás jogcímén 1 388 352 forint megfizetésére kötelezte. A viszontkereset tekintetében megállapította, hogy az indítványozó a régi Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján nem tartozik helytállni, mert a munkavállalóknak nyújtott jóléti juttatás önmagában nem tekinthető kárnak.
- [11] Az alperes felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 275. § (4) bekezdésének alkalmazásával a másodfokú ítéletet abban a részében, amelyben az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta – és az alperest terhelő szabadságmegváltás összegét a kamatfizetési kötelezettség érintetlenül hagyása mellett 1 388 352 forintra felemelte, valamint az alperes viszontkeresetét teljes terjedelmében elutasította –, hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Ezt meghaladóan a jogerős ítéletet nem érintette.
- [12] A Kúria ítéletében rámutatott, hogy a következetes ítélkezési gyakorlat szerint (BH 1999.476.) az indítványozónak – mint vezető állású munkavállalónak – kellett igazolnia, hogy szabadságának kivételében akadályoztatva volt. A Kúria kiemelte: az indítványozó ugyan hivatkozott arra, hogy a szabadsága kivételét a munka mennyisége akadályozta, utóbb azonban csak azon munkáltatói iratra hivatkozott, amely szignó nélkül 42 nap ki nem vett szabadság meglétét igazolta számára. A Kúria ugyanakkor úgy ítélte meg, hogy az indítványozó ezzel az irattal a szabadsága kivételének akadályát nem tudta bizonyítani. Az alperes elismerő nyilatkozatát meghaladó mértékű szabadság megváltására ezért nem volt jogosult.
- [13] A Kúria ítéletében megállapította, hogy az eljáró bíróságok jogszabálysértően hivatkoztak a régi Ptk. 339. §-ára, mert az indítványozó károkozó magatartását a Munka Törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 179. § (1) bekezdése alapján kellett értékelni, azzal hogy az e bekezdésében foglalt feltételek fennállását a munkáltatónak kellett bizonyítani. A Kúria rámutatott, hogy a régi Ptk. 339. §-án alapuló és az Mt. 179. §-án alapuló felelősségi szabály tekintetében az a különbség, hogy az utóbbi kárfelelősségi szabály alkalmazása során irányadó volt a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény (a továbbiakban: Gt.) 30. § (2) bekezdése is. E szerint a vezető tisztségviselő a gazdasági társaság ügyvezetését az ilyen tisztséget betöltő személyektől általában elvárható gondossággal, a gazdasági társaság érdekeinek elsődlegessége alapján köteles ellátni (EBH 2012.M.11.). Erre tekintettel a Kúria megállapította, hogy az egészségbiztosítási díj második részletének a kifizetését a 2012/III. (X. 31.) számú alapítói határozat alapján a Pénzügyi és Költségvetési Iroda vezetőjének jóvá kellett volna hagynia. E jóváhagyás hiányában az indítványozó a biztosítási díjat a tulajdonosi döntéssel szembe helyezkedve, azt tudatosan megszegve utalta át, vagyis nem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben elvárható volt.
- [14] 1.2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XVII. cikk (3) és (4) bekezdéseinek, a XXIV. cikk (1) bekezdésének, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseinek, valamint a 28. cikkének a sérelmére hivatkozott.
- [15] 1.3. Az indítványozó az Alaptörvény XVII. cikk (3)–(4) bekezdése vonatkozásában a támadott kúriai döntés alaptörvény-ellenességét a következő indokok miatt állította.
- [16] Az indítványozó érvelése szerint az Alaptörvény XVII. cikk (3) bekezdését a Kúria döntése azért sérti, mert a munkavállalók egészséges munkafeltételeinek biztosítását jogellenes magatartásnak minősítette. Az indítványozó álláspontja szerint azonban nem lehet jogellenes magatartás az, hogy olyan szerződést kötött, amely a munkavállalók egészségét tiszteletben tartó munkafeltételek biztosítására irányul.
- [17] Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria „törvényellenesen telepítette” a szabadságnapok nyilvántartási kötelezettségét az indítványozóra. Az indítványozó felett ugyanis a munkáltatói jogokat az alperes gyakorolja, ezért az Mt. 134. §-a alapján őt terheli a nyilvántartási kötelezettség. Az indítványozó utalt arra is, hogy a meg-

előző eljárásban szerinte megállapítást nyert, hogy a munkaviszonya közös megegyezéssel történt megszüntetésekor 42 nap ki nem vett szabadsága volt, amelyből 30 nap volt a munkaviszony megszűnése évében járó ki nem vett szabadság. Az indítványozó az időarányosan járó évi szabadságból 1 napot vett igénybe. Erre tekintettel, álláspontja szerint sérti az Alaptörvény XVII. cikk (4) bekezdéséből fakadó „fizetett szabadsághoz való munkavállalói jogot” az a jogértelmezés, amely szerint a vezető állású munkavállaló esetén nem a munkáltatói jogok gyakorlója köteles a fizetett szabadság biztosítására és nyilvántartására, hanem maga a munkavállaló.

- [18] 1.4. Az indítványozó álláspontja szerint az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését és a XXVIII. cikk (1) bekezdését – valamint ezzel összefüggésben az Alaptörvény 28. cikkét – sérti, hogy a Kúria tévesen értelmezte a felek megállapodását. Ezáltal tévesen helyezkedett arra az álláspontra, hogy „az indítványozót terhelte egy olyan tény bizonyítása – nevezetesen az, hogy szabadságának kivételében akadályoztatva volt –, mely nem volt a megállapított tényállás része”.
- [19] Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria megsértette az indokolt bírói döntéshez való jogát is, mert a kárfelelősségével, és az alperes kárenyhítési kötelezettségével összefüggésben előadott indokait egyáltalán nem értékelte az ítéletében.
- [20] Az indítványozó véleménye szerint a Kúria megsértette az észszerű határidőben való befejezéshez fűződő jogát is, mert a 2016. szeptember 20-án meghozott jogerős másodfokú ítélet ellen benyújtott felülvizsgálati kérelem tárgyalását először 2017. szeptember 27-re tűzte ki, amelyet azonban 2017. november 8-ra halasztott a bíróság működésében bekövetkezett okra hivatkozva. A 2017. november 8-án tartott tárgyaláson pedig az eljárás iratainak ismertetését követően az eljáró tanács a tárgyalás tartását ismételten elhalasztotta, anélkül azonban, hogy a halasztás okaként bármiféle okot megjelölt volna. A Kúria döntését végül a 2018. február 21-én megtartott tárgyaláson hozta meg.
- [21] 1.5. Az indítványozó álláspontja szerint a támadott kúriai döntés azért sérti a jogorvoslathoz való jogát [Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés], mert nem vette figyelembe az indítványozónak a káron szerzés tilalmára, illetve a kárenyhítési kötelezettség teljesítésére vonatkozó kifogásait. A kárenyhítési kötelezettséggel kapcsolatban az indítványozó álláspontja szerint a Kúria ítéletének megállapításai egymásnak ellentmondanak, és az egészségbiztosítási szerződés megszüntetésére vonatkozóan valótlanok.
- [22] Az indítványozó utalt arra is: a Kúria azzal, hogy az elsőfokú ítéletet „emelte jogerőre”, megfosztotta attól, hogy a fellebbezésben a kárenyhítési kötelezettséggel összefüggésben előadott indokai – amelyeket a másodfokú bíróság eltérő álláspontja miatt nem vizsgált –, érdemi elbírálást nyerjenek. Az indítványozó szerint a Kúria ezzel „lényegében egyfokúvá tette az eljárást”.
- [23] 2. Az Alkotmánybíróságnak mindenekelőtt azt kellett vizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [24] Az Alkotmánybíróság ugyanakkor már előljáróban hangsúlyozza, hogy az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamilyeni jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát. A jogszabályokat ugyanis a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki [3325/2012. (XI. 12.) AB végzés; Indokolás [14]]. Ez azonban nem adhat alapot az Alkotmánybíróság számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt, vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor [3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]]. Az Alkotmánybíróság kizárólag akkor vizsgálhatja érdemben a bírói jogértelmezés hibájára alapított alkotmányjogi panaszt, ha az eljáró bíróság az előtte folyamatban volt, valamely Alaptörvényben biztosított jog szempontjából releváns ügynek az alaptörvényi érintettségére tekintet nélkül járt el, vagy az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával [3173/2015. (IX. 23.) AB határozat, Indokolás [53]]. Az Alkotmánybíróság vizsgálata tehát nem terjed ki jelen ügyben sem arra, hogy a felmerült törvényértelmezési kérdéseket hogyan kellett volna a bíróságoknak megítélniük.
- [25] 2.1. Az Alkotmánybíróság a befogadhatóság törvényi feltételeinek vizsgálata során megállapította, hogy az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésén alapuló törvényi feltételeinek csak részben tesz eleget.
- [26] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint alkotmányjogilag értékelhető indokolás hiányában az indítvány nem alkalmas érdemi elbírálásra [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]. Nem alkalmas ezért az indítvány

- az érdemi elbírálásra, ha megjelöli ugyan az Alaptörvénynek azt a rendelkezését, amelyet sérülni vél, de nem indokolja meg – nem tartalmaz részletes érvelést arra vonatkozóan –, hogy az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével miért ellentétes a bírói döntés {3075/2016. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [19]; 3231/2016. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [26]}. Az elégtelen indokolás miatt akadályozza az érdemi elbírálásnak az is, ha a támadott bírói döntés és az Alaptörvény megjelölt rendelkezése között nem állapítható meg összefüggés, vagy az alkotmányjogi értelemben nem releváns {3067/2016. (IV. 11.) AB végzés, Indokolás [13]; 3187/2017. (VII. 14.) AB végzés, Indokolás [9]; 3198/2017. (VII. 21.) AB végzés, Indokolás [9]; 3063/2018. (II. 20.) AB végzés, Indokolás [27]}.
- [27] Az adott esetben az indítványozó részben az Alaptörvény XVII. cikk (3) és (4) bekezdésének a sérelmét állította. Az indítványozó által előadott indokok ugyanakkor sem a munkavállalók egészségét, biztonságát és méltóságát tiszteletben tartó munkafeltételekhez való joggal {ennek alkotmányos tartalmáról: 17/2014. (V. 30.) AB határozat, Indokolás [28]–[31]; 3209/2017. (IX. 13.) AB határozat, Indokolás [26]–[27]}, sem a pihenéshez való joggal {ennek alkotmányos tartalmáról: 3341/2017. (XII. 20.) AB határozat, Indokolás [38]–[41]} nem állnak alkotmányjogilag értékelhető összefüggésben. Az indítványozó által előadott érvek annak alátámasztására irányulnak, hogy a Kúria tévesen értelmezte az alkalmazott jogszabályi rendelkezéseket (pl. Mt. 134. §, Mt. 179. §, régi Ptk. 339. §, Gt. 30. §). Az indítványozó azt azonban nem igazolta, hogy a Kúria jogértelmezése valóban felvetné az Alaptörvény XVII. cikk (3) és (4) bekezdéseinek a relevanciáját, illetve hogy a bírói jogértelmezés és a hivatkozott alapjogok között releváns összefüggés állna fenn. Az indítvány érdemi vizsgálatának ezért ebben a vonatkozásban az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja alapján nem volt helye.
- [28] 2.2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának a törvényi feltétele [Abtv. 27. § a) pont, 52. § (1b) bekezdés b) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget, ugyanis az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot az Alaptörvény 28. cikke {3189/2018. (VI. 8.) AB végzés, Indokolás [22]}.
- [29] 2.3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20], 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [30] 2.4. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét részben a tisztességes bírósági eljárásból fakadó indokolt bírói döntéshez való jogra tekintettel állította. Az indítványozó ebben a körben hivatkozott az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének a sérelmére is. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor emlékeztet arra, hogy a XXIV. cikk (1) bekezdése a tisztességes hatósági eljárásról való jogot tartalmazza, ezért az a bírósági eljárás vonatkozásában nem irányadó {3246/2018. (VII. 11.) AB végzés, Indokolás [17]; 3118/2017. (V. 22.) AB végzés, Indokolás [18]}. Az Alkotmánybíróság ezért az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének sérelmével összefüggésben eladott indokokat önállóan nem vizsgálta, figyelemmel arra is, hogy azt az indítványozó is a XXVIII. cikk (1) bekezdésével együtt hivatkozta.
- [31] Az indokolt bírói döntéssel összefüggésben az Alkotmánybíróság következetes álláspontja, hogy „[a] tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alaposággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}. Az Alkotmánybíróság kiemeli azt is: önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági határozat érvelését tévesnek, megalapozatlannak tartja, nem alapozhatja meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadási feltételeket {3179/2017. (VII. 14.) AB határozat, Indokolás [10]}.
- [32] Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria azzal sértette meg az indokolt bírói döntéshez való jogát, hogy a kártérítési felelősségével összefüggő lényeges szempontokat nem értékelt az ítéletében. Ezzel szemben ugyanakkor megállapítható, hogy a Kúria ítélete indokolásának [30]–[37] bekezdései részletesen tartalmazzák annak indokait, hogy a Kúria miért látta megállapíthatónak az indítványozó kártérítési felelősségét, külön kiemelve az alperes kárenyhítési kötelezettsége körében értékelt szempontokat.

- [33] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint „[a] bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása” {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]; 3063/2017. (III. 31.) AB határozat, Indokolás [47]; 3268/2018. (VII. 20.) AB végzés, Indokolás [21]}. Erre is figyelemmel, az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a konkrét esetben az indítványozó által állított indokolásbeli hiányosságok olyan törvényértelmezési, illetve a bíróságok mérlegelési jogkörébe tartozó kérdések, amelyeknek alkotmányossági felülbírálatát az Alkotmánybíróság még a tisztességes bírósági eljárás-hoz való jog állított sérelmére tekintettel sem végezheti el.
- [34] Az indítvány ezért az indokolt bírói döntéshez való jog vonatkozásában nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést.
- [35] 2.5. Az indítványozó a tisztességes bírósági eljárás-hoz való jog sérelmét az észszerű határidőn belüli elbíráláshoz való jog sérelmével összefüggésben is állította. Ezzel kapcsolatban az Alkotmánybíróság a következőkre mutat rá.
- [36] Az észszerű határidőn belüli elbíráláshoz való jog sérelme tekintetében az Alkotmánybíróság több polgári ügy vonatkozásában is úgy foglalt állást, hogy az eljárás elhúzódása miatt bekövetkezett esetleges jogsérelem az alkotmánybírósági eljárásban nem orvosolható {3237/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [8]; 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}. Az Alkotmánybíróság az ügy észszerű időn belül történő elbírálásának jogával összefüggésben külön is kiemelte, hogy az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre arra, hogy egy adott bírósági eljárás jelentős elhúzódásából eredő következményeket enyhítse vagy orvosolja. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-a szerinti panasz esetén csupán az indítványban támadott bírósági ítélet megsemmisítése felől rendelkezhet. Az ítéletek megsemmisítése révén viszont a bírósági eljárás újra kezdetét venné, ezáltal a per csak tovább húzódna. „A panaszos által sérelmezett pertartam, mint az adott pert jellemző körülmény olyan törvényességi szakkérdés, amelynek megítélése nyilvánvalóan nem tartozik az Alkotmánybíróság vizsgálódási körébe” {3174/2013. (IX. 17.) AB végzés, Indokolás [20]; 3247/2018. (VII. 11.) AB végzés, Indokolás [17]}.
- [37] Erre tekintettel az észszerű határidőn belüli elbíráláshoz való jog vonatkozásában sem merül fel a bírói döntés érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés.
- [38] 2.6. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének a sérelmét abban látta, hogy a Kúria a régi Pp. 275. § (4) bekezdésének alkalmazásával lényegében egyfokúvá tette az eljárást. A Kúria ezáltal ugyanis kizárta, hogy a másodfokú bíróság az indítványozónak a fellebbezésben előterjesztett nyilatkozatai, különösen a viszontkeresettel szemben felhozott érvei tekintetében kialakíthassa jogi álláspontját. A másodfokú bíróság annak következtében, hogy az elsőfokú ítélettel részben nem értett egyet, és a viszonykeresetet teljes terjedelmében elutasította, érdemben nem vizsgálta az alperes kárenyhítési kötelezettsége körében felhozott indítványozói érveket. A Kúria tehát további jogorvoslattal nem támadható döntésében olyan kérdésekben foglalt állást, amelyeket az alsóbb fokú bíróságok nem vizsgáltak.
- [39] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével összefüggésben az Alkotmánybíróság több határozatában rámutatott, hogy „a jogorvoslathoz való jog törvényben meghatározottak szerint gyakorolható, ezért az egyes eljárásokban eltérő szabályozás lehetséges” {3064/2014. (III. 26.) AB határozat, Indokolás [15]}. Az Alkotmánybíróság a felülvizsgálattal összefüggésben már vizsgálta, hogy a régi Pp. 275. § (4) bekezdésének alkalmazása mikor vetheti fel a jogorvoslati jog sérelmének a lehetőségét. Ezzel összefüggésben pedig kiemelte, hogy a Kúriának széles körű mérlegelési lehetősége van e rendelkezés megválasztása során {3064/2014. (III. 26.) AB határozat, Indokolás [15]}. Egy másik ügyben az Alkotmánybíróság rámutatott, hogy a régi Pp. 275. § (4) bekezdése alapján a Kúriának lehetősége van arra, hogy ha olyan jogszabálysértést állapít meg, amely kihatott az ügy érdemére, hatályon kívül helyezze a jogerős ítéletet (és ha szükséges, az elsőfokú ítéletet is), vagy ha ennek feltételei fennállnak, az ítéletet (ítéleteket) megváltoztassa. A felülvizsgálati eljárásban a megváltoztató döntés meghozatalának lehetősége alapvetően a perek észszerű időben való befejezése érdekében biztosított, azzal a Kúria akkor élhet, ha a jogszabálysértő döntés helyett új döntés meghozatalához rendelkezésre áll valamennyi szükséges tény, adat {3063/2017. (III. 31.) AB határozat, Indokolás [46]}.
- [40] Az Alkotmánybíróság gyakorlatában az ilyen esetekben az alkotmányossági kérdést az vetheti fel, hogy a régi Pp. 275. § (4) bekezdésének alkalmazása megfosztotta-e az indítványozót a rendes jogorvoslati eljárástól, illetve az eljárás folyamán jogszerűen benyújtott rendes jogorvoslati kérelem (fellebbezés) érdemi elbírálásától [lásd különösen: 3064/2014. (III. 26.) AB határozat].

- [41] A vizsgált ügyben e szempontokra tekintettel sem merül fel az alaptörvény-ellenesség kételye. Az indítványozó fellebbezése folytán a másodfokú bíróság az eljárást érdemben lefolytatta, az indítványozó jogi és ténybeli érveit megvizsgálta, és a fellebbezésnek részben helyt adott. A Kúria ugyanakkor a jogerős ítéletet „megváltoztató” döntését részletesen megindokolva megállapította, hogy a másodfokú bíróság részben jogértelmezési hibát vétett (különösen az Mt. 134. §-a és 179. §-a vonatkozásában), részben helytelenül értékelte a rendelkezésre álló bizonyítékokat (a szabadság meglétét igazoló munkáltatói iratok). Emiatt állapította meg a másodfokú ítélet jogszabálysértő jellegét, és a régi Pp. 275. § (4) bekezdésében foglaltakat alkalmazva, a rendelkezésre álló bizonyítékokat felhasználva, az azokból megállapítható tények alapján hozott új döntést tárgyaláson. Nem merül fel ugyanakkor annak kételye, hogy a Kúria egy olyan, az eljárás során korábban fel sem merült jogi vagy ténybeli érvre alapozottan döntött volna, amellyel a fél az eljárás addigi menete alapján nem számolhatott, és az a körülmény, hogy a Kúria a régi Pp. 275. § (4) bekezdésének alkalmazásával járt el, nem veti fel annak kételyét sem, hogy a döntése megfosztotta volna az indítványozót a másodfokú eljárástól, illetve a fellebbezésének érdemi elbírálásától.
- [42] Erre tekintettel nem merül fel az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése vonatkozásában sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetősége, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés.
- [43] 3. A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz részben nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában foglalt követelményeknek, részben pedig az Abtv. 27. §-ában és 29. §-ában írt befogadási kritériumoknak. Erre tekintettel az indítványt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2019. május 7.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1136/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3100/2019. (V. 17.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Nyíregyházi Törvényszék 2.Pf.20.290/2018/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselője útján (dr. Herczeg Roland ügyvéd, 4026 Debrecen, Darabos utca 37.) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Nyíregyházi Törvényszék 2.Pf.20.290/2018/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzményei és az indítványban foglaltak az alábbiak szerint foglalhatók össze.
- [3] 2.1. Az indítványozó felperes mint gázszolgáltató 2007 júniusában gázmérőt szerelt fel az alperesnél. 2014-ben az indítványozó mérőhely-ellenőrzést tartott az adott felhasználási helyen és szabálytalan vételezés gyanúját állapította meg. Az indítványozó a vélt felhasználói szerződésszegésből eredő kötbérigényének peres úton kívánt érvényt szerezni.
- [4] Az elsőfokú bíróság az alperest 390 000 Ft és késedelmi kamat megfizetésére kötelezte. Ítélete indokolásában kifejtette, hogy a mérőeszköz hibátlan voltához – a felszereléskor hatályos jogszabályok szerint – törvényi vélelem fűződött. Az alperesnek kellett volna tehát a hitelesítési bizonyítvánnyal mint közokirattal szemben bizonyítania, hogy a mérő a felszereléskor már nem volt hiteles és a plomba nem volt sértetlen. A plomba megrongálásával a fogyasztásmérő berendezés méretlen gáz felhasználására alkalmassá vált, így az elsőfokú döntés szerint az alperes szerződésszegést követett el, vele szemben kötbér érvényesíthető.
- [5] Az alperes fellebbezése után másodfokon eljáró Nyíregyházi Törvényszék 2.Pf.20.290/2018/8. számú – jelen panasz által támadott – ítélete az elsőfokú ítéletet megváltoztatta és a felperes keresetét elutasította.
- [6] A jogerős ítélet a plombák dokumentáltan, azonosítható módon, sérülésmentes állapotban történő átadásának kötelezettségét a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 205. § (3) bekezdésében foglalt tájékoztatási, illetve a 277. § (4) és (5) bekezdéseiben meghatározott együttműködési kötelezettséget előíró szabályából vezette le, egyúttal ügydöntő jelentőséget tulajdonított a perbeli mérő felszereléséről készült munkautalvány hiányos voltának. A törvényszék kiemelte, hogy a jogvitát a már az elsőfokú eljárásban rendelkezésre álló bizonyítékok alapján, de az elsőfokú bíróság által figyelmen kívül hagyott körülmény értékelésével döntötte el. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a hitelesített mérőóra a közel öt hónappal későbbi felhasználási helyen történő felszerelést tanúsító, hiányosan kitöltött munkautalvánnyal nem alkalmas kiindulópont az alperesi szabálytalan vételezés, illetve a mérő szabálytalan vételezését lehetővé tevő megrongálása tényének megállapításához. Összefoglalva a törvényszék megállapította, hogy „a felszerelési körülmények tisztázatlansága okán az alperesi felróhatóság, a szerződésszegő magatartás, a mérőóra szabálytalan vételezést lehetővé tevő megrongálása (befolyásolása) nem volt egyértelműen levezethető”.
- [7] 2.2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában és annak kiegészítésében előadta, hogy a sérelmezett döntés elsősorban a jogállamiság elvét sérti, mert nézete szerint a bíróság a mérő felszerelésekor még hatályban nem lévő jogszabályi követelményt támasztott vele szemben. Álláspontja szerint a bíróság csak látszólagosan a régi Ptk. megjelölt rendelkezéseiből vezette le döntését, valójában a földgázellátásról szóló 2008. évi XL. törvény rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 19/2009. (I. 30.) Korm. rendelet I. számú melléklete (a továbbiakban: Gesz.) 18.5. pontjában foglaltakat kérte számon, amely csak 2009. július 1. napján lépett hatályba, így az elbí-

- rált tényállás tekintetében sem időbeli, sem tárgyi hatállyal nem bírhatott. Az indítványozó utalt arra is, hogy a Gesz. 18.5. pontja ellentétes a mérésügyről szóló 1991. évi XLV. törvénnyel, így nem alkalmazható.
- [8] Az indítványozó azt is kifogásolta, hogy a törvényszék szerinte iratellenes módon nem a kereseti kérelemnek megfelelően döntött (hamisra cserélték a plombákat és méretlenül vételeztek a gázmérőn), hanem a plombák sérülésmentes állapotáról. Álláspontja szerint a bíróság a mérésügyről szóló törvényben meghatározott vélelemmel szembeni álláspontra helyezkedett, valamint *contra legem* és azok céljától ellentétesen értelmezte a régi Ptk. és a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) bizonyítási teherre és a közokiratra vonatkozó rendelkezéseit, döntését pedig nem indokolta megfelelően. Az indítványozó sérelmezte, hogy a megváltozott bizonyítási teherről a törvényszék nem tájékoztatta és a feleket nem egyenlőként kezelte az eljárás során, mert az indítványozóval szemben erősebb szolgálatói pozíciójára figyelemmel támasztott magasabb követelményeket a bizonyítás tekintetében.
- [9] Az indítványozó álláspontja alapján a fentiek szerint a sérelmezett döntés az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, a XV. cikk (1)–(2) bekezdéseinek, a XXIV. cikk (1) bekezdésének, a XXVIII. cikk (1) bekezdésének, a 15. cikk (4) bekezdésének, valamint a 28. cikkének sérelmét idézte elő.
- [10] 3. Az alkotmányjogi panasz az alábbiak miatt nem befogadható.
- [11] 3.1. Az Alkotmánybíróság tanácsa az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. §-ok szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. §-ok szerinti feltételeket. E vizsgálat elvégzése során az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a másodfokon eljáró bíróság ítélete ellen benyújtott alkotmányjogi panasz határidőben érkezett és azt az Abtv. 27. §-a szerint benyújtásra jogosult és érintett nyújtotta be jogorvoslati jogának kimerítését követően.
- [12] Az indítvány annyiban határozott kérelmet tartalmaz, hogy az indítványozó megjelöli a megsemmisíteni kért bírói döntést és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint ugyanakkor az indítvány érdemi elbírálásának akadálya, ha az indokolás hiányosságai miatt a kérelem nem felel meg a határozottság követelményének, illetve nem kapcsolja össze alkotmányjogilag értékelhető módon az Alaptörvény felhívott rendelkezését a sérelmezett döntéssel {3058/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11], 3102/2015. (V. 26.) AB végzés, Indokolás [24], 34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]}. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdései tekintetében nem adott elő alkotmányjogilag értékelhető érvelést, így a fenti feltételt nem teljesítette.
- [13] Az Alaptörvény 27. § a) pontja alapján akkor lehet alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz fordulni, ha a bírói döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint viszont az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének a sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás és a felkészülési idő hiánya esetén – lehet alapítani {3323/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]}. Megállapítja továbbá az Alkotmánybíróság, hogy állandó gyakorlata szerint az Alaptörvény 15. cikk (4) bekezdése és 28. cikke ugyancsak nem minősül Alaptörvényben biztosított jognak {lásd pl. 3237/2014. (IX. 22.) AB végzés, Indokolás [16], illetve 3231/2017. (X. 3.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [14] Az indítványozó által hivatkozott Alaptörvény XXIV. cikke a hatósági eljárásokra vonatkozóan fogalmazza meg a tisztességes eljárás követelményét, az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló bírósági eljárásban ezen alapjoggal összefüggő sérelme az indítványozónak elvileg sem keletkezhetett {3179/2013. (X. 9.) AB végzés, Indokolás [6]}. Az indítvány tehát az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése tekintetében sem elégíti ki az Abtv. 27. §-ában előírt feltételt.
- [15] A fentiek alapján tehát az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében megfogalmazott tisztességes bírósági eljáráshoz való jog tekintetében tudta értékelni az alkotmányjogi panasz befogadhatóságát.
- [16] 3.2. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be. Ez a feltétel a jelen ügyben benyújtott panasz vonatkozásában nem teljesült.
- [17] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a hatalommegosztás rendszerében a többi állami szervnek a bíróságok jogértelmezését el kell ismernie {lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}. Kirívó jogértelmezési hibák megvalósulásának hiányában a jogszabályokat a bíróságok önállóan értelmezik, és az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}.

- [18] Az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy alkotmányjogi panasz alapján eljárva is csak az alkotmányossági szempontokat vizsgálja, tartózkodik attól, hogy a jogszabályok értelmezésére és azok alkalmazására hivatott bíróságok tevékenységét törvényességi-jogalkalmazási kérdésekben felülbírálja. „Az a tény, hogy az eljáró bíróságok az indítványozó által irányadónak tartott értelmezéstől eltérően értelmezték az alkalmazott jogi normát, önmagában nem veti fel a támadott bírói döntéseket érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem” {3060/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [41]}.
- [19] A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét az indítványozó arra alapozta, hogy a bíróság csak látszólag hívta fel a régi Ptk. tájékoztatási és együttműködési kötelezettséget előíró rendelkezéseit, de valójában a mérő felszerelésekor a még nem hatályos Gesz. 18.5. pontjában foglaltakat alkalmazta. Érvelése szerint a bíróság a törvényi vélelemmel ellentétesen döntött, valamint *contra legem* és azok céljától ellentétesen értelmezte a régi Ptk. és a régi Pp. bizonyítási teherre és a közokiratra vonatkozó rendelkezéseit is.
- [20] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a törvényszéki ítélet indokolása *de facto* a régi Ptk. 205. § (3) bekezdésére, illetve a 277. § (4) és (5) bekezdéseire alapította az indítványozóval szemben támasztott követelményeket.
- [21] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a bíróság által alkalmazott jogszabályok körét, a bírói törvényértelmezés és bizonyítékértékelés helyességét, valamint a bíróságok által mindezekből levont következtetéseket vitatja. Az indítványozó tehát valójában nem alkotmányossági szempontból kérte az ítélet megsemmisítését, hanem azt kívánta elérni, hogy az alapeljárásban elfoglalt bírói álláspontot változtassa meg az Alkotmánybíróság.
- [22] Az Alkotmánybíróság jogköre – a fentiekben hivatkozottak szerint – arra terjed ki, hogy kiküszöbölje a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet. Következésképpen a bizonyítékok bírói mérlegelésének, és a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel {lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}.
- [23] Az indítvány nem tartalmaz olyan pontosan körülírt alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését.
- [24] 4. Fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a jelen ügyben nem merült fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, így az alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. és 29. §-aiban foglaltaknak nem felelt meg. Az Alkotmánybíróság ezért az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján, az 56. § (3) bekezdésére figyelemmel, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjaira tekintettel az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2019. május 7.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető, alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1382/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3101/2019. (V. 17.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Mfv.II.10.624/2017/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó (Fejér Megyei Rendőr-főkapitányság; 8000 Székesfehérvár, Deák Ferenc utca 2.) jogi képviselője útján (dr. Ozsváth Zsolt kamarai jogtanácsos) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó – az Abtv. 27. §-a alapján – a Kúria Mfv.II.10.624/2017/4. számú ítélete, a Székesfehérvári Törvényszék 2.Mf.21.040/2016/6. számú ítélete és a Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 5.M.197/2016/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól.
- [3] 1.1. A perbeli tényállás szerint a felperes az indítványozónál állt közalkalmazotti jogviszonyban középfokú besorolású munkakörben. Az indítványozó 2013. január 1-jétől a felperest a D fizetési osztály 12. fizetési fokozatába sorolta át, garantált illetményét 105 700 forintban, munkáltatói döntésen alapuló illetményrészét 57 000 forintban, illetményét ekként 162 700 forintban határozta meg. Az indítványozó ezt követően 2016. január 1-jétől sorolta át a felperest a D fizetési osztály 13. fizetési fokozatába, és garantált illetményét 129 000 forintban, munkáltatói döntésen alapuló illetményét 42 200 forintban, ekként illetményét 171 200 forintban határozta meg. Az alperes a felperes részére adott bérjegyzéken a garantált illetmény és a munkáltatói döntésen alapuló illetmény összegét külön soron, jogcímenként elkülönülve tüntette fel.
- [4] A felperes kereseti kérelmében 2013. augusztus 1-jétől 2015. december 31-ig terjedő időszakra illetménykülönbözet megfizetésére kérte kötelezni az indítványozót arra hivatkozással, hogy az indítványozó munkáltatóként nem tett eleget a garantált illetmény garantált bérminimumra való felemelésére vonatkozó kötelezettségének, illetve a munkáltatói döntésen alapuló illetményrész nem a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Kjt.) 66. § (9) bekezdés *b*) pontja szerinti garantált illetményen felül biztosította.
- [5] Az első fokon eljáró Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság az indítványozót illetménykülönbözet megfizetésére kötelezte. Ítéletének indokolása szerint a felperes garantált illetményének 2013. augusztus 1-jétől el kellett érnie a garantált bérminimumnak megfelelő összeget, azonban e kötelezettségének az indítványozó nem tett eleget. A közigazgatási és munkaügyi bíróság álláspontja szerint az illetmény a garantált illetményből és a munkáltatói döntésen alapuló illetményrészből áll, amely utóbbi illetményelemet a munkáltató módosíthatja és annak összegét a garantált illetmény jogszabályon alapuló emelkedése esetén csökkentheti is, de csak olyan mértékben, hogy a teljes illetmény összege ne csökkenjen. A munkáltatói döntésen alapuló illetményrész a közalkalmazott illetményének olyan lényeges eleme, amelyről a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 6. § (4) bekezdése, illetőleg az Mt. 155. § (2) és (3) bekezdései alapján tájékoztatni kell a közalkalmazottat. Az indítványozó által kiadott bérjegyzékek megfeleltek ennek, mivel az illetmény kifizetése, annak jogcímei és az elszámolás módja egyértelműen megállapítható volt. A közigazgatási és munkaügyi bíróság megállapította, hogy a felperes összes illetménye valóban folyamatosan elérte a garantált bérminimum összegét, azonban a Kjt. 66. § (9) bekezdése szerint ezt a mértéket nem a teljes illetménynek, hanem a garantált illetménynek kellett volna elérnie.
- [6] Az indítványozó fellebbezése alapján másodfokon a Székesfehérvári Törvényszék járt el, amely az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyta. A törvényszék szerint a garantált illetmény és a munkáltatói döntésen alapuló illetményrész az egységes illetményfogalmon belül értelmezendő. Kitért arra is, hogy az egyes illetményelemek

(garantált illetmény, illetménypótlékok és a munkáltatói döntésen alapuló illetményrész) eltérő jogi természetűek, így más szabályok vonatkoznak módosításukra és jogszerű közlésükre, e körben utalt a Kúria Mfv.II.10.460/2015/10. és Mfv.II.10.043/2016/6. számú elvi határozataiban megjelenő iránymutatásra a tekintetben, hogy a munkáltatónak jogosultsága van a munkáltatói döntésen alapuló illetményrészt csökkenteni, azonban arra nincs lehetősége, hogy automatikusan, külön intézkedés nélkül a munkáltatói döntésen alapuló illetményrészt hozzászámítsa a garantált illetményhez a garantált bérminimumra történő kiegészítésként.

- [7] Az indítványozó felülvizsgálati kérelmében hivatkozott a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény és a Kjt. egyes rendelkezéseinek megsértésére. Az indítványozó szerint – többek között – a jogerős ítélet mesterségesen megosztotta az illetményt, és azon belül önálló jogcímként kezelte a munkáltatói döntésen alapuló illetményrészt és önálló fogalomként használta az összilletmény fogalmát a Kúria egyedi ügyekben hozott ítéleteire hivatkozva indokolásának jogi alapjait mellőzve, megsértve ezzel jogi indokolási kötelezettségét. Az indítványozó felülvizsgálati kérelme szerint a másodfokú bíróság nem vizsgálta a perben becsatolt iratoknak az indítványozó álláspontját alátámasztó részét. Az indítványozó érvelése szerint a másodfokú bíróság az illetményrendszer fogalmát az illetmény fogalmával cserélte fel, amely jogértelmezés elfogadhatatlan.
- [8] A Kúria ítélete szerint az indítványozó felülvizsgálati kérelme nem volt megalapozott. A jogerős ítélet tartalmazta a jogi érvelést, megjelölte a megsértett jogszabályhelyeket, így a Kjt. és az Mt. releváns rendelkezéseit, kiegészítve azokat a Kúria eseti döntéseiben kifejtett iránymutatásokkal. A törvényszék ítélete az alkalmazott jogszabályhelyek jogértelmezésére tehát kitért, tartalmazta a konkrét jogszabályhely-megjelöléseket. A kúriai ítélet megerősítette, hogy a közalkalmazott garantált illetménye és a megállapított illetménye nem azonos fogalmak. A másodfokú bíróság helyes jogi álláspontja szerint nincs lehetőség arra, hogy a munkáltató külön intézkedés nélkül úgy tekintse a munkáltatói döntésen alapuló illetményrészt, hogy az a jogszabályváltozás miatt emelésre szoruló garantált illetmény emelésének fedezetéül szolgált. A közalkalmazott garantált illetménye és illetménypótlékai jogszabályon alapuló, kötelező mértékű juttatások, amelyek a jogszabály változásakor akkor is a jogszabálynak megfelelően változnak, ha arról a munkáltató nem hoz semmilyen írásbeli intézkedést, illetve a változásról nem tájékoztatja a közalkalmazottat. A munkáltatói döntésen alapuló illetményrész ezzel szemben más jogi természetű, mivel nem alanyi jogon jár a közalkalmazottnak, hanem munkáltatói döntésen alapul, illetve ezt a jellegét nem veszíti el a garantált illetmény jogszabályon alapuló emelésekor sem. Erre tekintettel munkáltatói kifejezett döntés, írásbeli intézkedés hiányában ezen illetményrész összege változatlan marad a következő munkáltatói intézkedésig. Ha tehát a garantált illetmény mértéke jogszabályon alapulóan emelkedik, és a felek között nem jön létre újabb megállapodás a kinevezés módosításával az illetmény emeléséről, és a munkáltató sem hoz döntést a munkáltatói döntésen alapuló illetményrészről, akkor a garantált illetmény emelése fedezetét a változatlan összegű illetmény nem biztosítja.
- [9] 1.2. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában előadta, hogy álláspontja szerint a Kúria ítélete ellentétes az Alaptörvény XIII. cikkével, XXVIII. cikk (1) bekezdésével és 28. cikkével.
- [10] A panaszban írtak szerint a Kúria és a törvényszék ítélete sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot, illetve annak részelemét, az indokolt bírói döntéshez való jogot, valamint a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben a kérelem elbírálásához való jogot is. Álláspontja szerint a törvényszék és a Kúria egyes, a per érdemét érintő jogszabályi hivatkozásait nem vizsgálta, a jogszabálysövegek összevetéséből nem vont le következtetéseket, a Kúria nem tért ki indokolásában az indítványozó által jelentősnek tartott jogértelmezési kérdéssel kapcsolatos álláspontjára, különösen az Mt. 46. §-ával és a Kjt. 66. §-ával, valamint a felek közötti megállapodás részleges semmisségével kapcsolatban. Az indítványozó szerint a Kúria nem bírálta el teljes körűen jogi érvelését és kérelmeit.
- [11] Az indítványozó az Alaptörvény 28. cikkének sérelmét állítja, mivel a Kúria eltérő álláspontra jutott az Mt. 46. §-ának és a Kjt. 66. §-ának értelmezésekor. Az indítványozó szerint a Kjt. 66. § (9) bekezdésének helyes, a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgáló értelmezése az, hogy a jogalkotói cél az volt, hogy a közalkalmazotti illetmény ne lehessen kevesebb a minimálbérnél, illetve a garantált bérminimumnál. Az indítványozó álláspontja szerint a törvényszék és a Kúria az adott tényállásra nem vonatkozó jogszabályi rendelkezést alkalmazott, az indítványozó jogi érvelése elutasításának indokairól nem adott megfelelően számot.
- [12] Az indítványozó álláspontja szerint az eljáró bíróságok döntései sértik az Alaptörvény XIII. cikkét, a tulajdonhoz való jogot. Ezzel kapcsolatban az indítványozó panaszában kiemelte, hogy az első-, a másodfokú és a felülvizs-

gálai eljárás során is hivatkozott arra, hogy a felek között jogszabályi rendelkezések alapján létrejött speciális szerződés (kinevező határozat) főkötelezettsége tekintetében a bíróságnak – jogi rendelkezések hiányában – nincs módja az indítványozó által vitatott ítélet meghozatalára. Az indítványozó kiemelte a felperessel létrejött szerződésben kifejezett szerződéses akaratot, amely szerint a közalkalmazott a közalkalmazotti feladatokat elvégzi, míg indítványozó – szerződéses akaratára – a szerződésbe foglalt mértékű illetményt fizet. Ennek alapján indítványozó a foglalkoztatási szerződés megkötése során egyúttal élt a tulajdonhoz való jogával. Az indítványozó szerint a Kúria azon érvelése, hogy az illetmény a garantált illetmény és a munkáltatói döntésen alapuló illetményrészre bontható, mely illetményrészek eltérő jogi tulajdonságokkal rendelkeznek, ezért önálló jogcímként illetik meg a közalkalmazottat, azért ütközik az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésébe, mert alkotmányos indok nélkül, önkényesen korlátozza az indítványozót abban, hogy a tulajdonába tartozó dolgok (pénzeszközök) fölött a jogrendszer nyújtotta keretek között rendelkezzen.

- [13] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [14] Az Alkotmánybíróság elsőként az indítványozói jogosultság vizsgálatát folytatta le, tekintettel arra, hogy az indítványozó megyei rendőr-főkapitányság, és mint ilyen az állami szervezetrendszer része [Abtv. 51. § (1) bekezdés]. A 3091/2016. (V. 12.) AB határozat szerint az állami szervek is rendelkezhetnek indítványozói jogosultsággal az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz előterjesztésére, amennyiben magánjogi jogalanyként jártak el az alapul fekvő jogviszonyban. A határozat azt is megállapította, hogy ennek vizsgálatát esetről esetre kell elvégezni {3091/2016. (V. 12.) AB határozat, Indokolás [19]–[22]}.
- [15] Jelen ügyben az indítványozó rendőr-főkapitányság munkáltatóként, egy munkaügyi jogvitában, mellérendelt jogalanyként mint a polgári per alperese szerepelt. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a jelen ügyben az indítványozó indítványtételi jogosultsága erre tekintettel megállapítható.
- [16] Az alkotmányjogi panasz határidőben érkezett, mivel az indítványozó a támadott bírósági döntést, a Kúria Mfv. II.10.624/2017/4. számú ítéletét 2018. július 17-én vette át, az alkotmányjogi panaszt pedig 2018. szeptember 14-én nyújtotta be személyesen az elsőfokú bíróságon.
- [17] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában egyebekben megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét és az indítványozó jogosultságát megalapozó törvényi rendelkezést, az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [XIII. cikk, XXVIII. cikk (1) bekezdése, 28. cikk], a támadott bírói döntést, a Kúria Mfv. II.10.624/2017/4. számú ítéletét, továbbá az alaptörvény-ellenességre vonatkozó okfejtést, valamint kifejezett kérelmet a bírói döntés megsemmisítésére. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, valamint jogosultsága és érintettsége egyértelmű, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát.
- [18] Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében az Alaptörvény 28. cikkében foglalt, a bíróságoknak címzett jogértelmezési segéd szabály nem tekinthető olyan Alaptörvényben biztosított jognak, amelynek sérelmére hivatkozva alkotmányjogi panaszt lehetne benyújtani {3084/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [6]; 3176/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]}.
- [19] Erre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény 28. cikkével összefüggésben nem felel meg a befogadhatóság feltételeinek tekintettel arra, hogy az Alaptörvény 28. cikke nem minősül az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának. Az alkotmányjogi panasz ebben a részében nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének *b*) pontján alapuló feltételnek, így az alkotmányjogi panasz érdemi vizsgálatának nincs helye.
- [20] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés vessen fel. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így fennállásukat az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [21] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmével kapcsolatban az Alkotmánybíróság hangsúlyozza azt a következetes gyakorlatát, hogy az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján az ítéleteknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálata során van jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére, azonban nincs hatásköre a rendes bíróságok jogalkalmazásának felülbírálatára {3212/2015. (XI. 10.) AB határozat, Indokolás [11]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlatában „a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel

- szemben azt a minimális elvárás mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon. Ennek megítéléséhez az Alkotmánybíróság vizsgálja a jogvita természetét, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit, a felek által az adott ügyben előterjesztett kérelmeket és észrevételeket, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlata következetes abban a tekintetben, hogy a bizonyítási eljárás eredményének felülmérlegelésére az alkotmányjogi panasz-eljárás nem adhat keretet, mert ebben az eljárásban csak a bírósági döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség felülvizsgálatára kerülhet sor {3116/2014. (IV. 17.) AB végzés, Indokolás [54]; 3039/2014. (III. 13.) AB végzés, Indokolás [19]; 3027/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [20]}. A bíróságok mérlegelési körébe tartozik az a kérdés is, hogy a fél bizonyítási indítványának helyt ad-e.
- [22] A vizsgált ügyben ezt a mérlegelést a bíróságok elvégezték, ennek felülmérlegelésére az Alkotmánybíróságnak a fentebb idézett gyakorlata alapján az alkotmányjogi panasz keretében nincsen módja. Az indokolási kötelezettséggel kapcsolatosan az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]}. Az alkotmányjogi panaszban felhívott érvek alapján az indokolási kötelezettség konkrét ügyben történő megsértésének kételye nem merül fel, mivel a Kúria ítéletéből megállapítható, hogy a Kúria érdemben megvizsgálta az indítványozó érveit, a törvényszék jogerős ítéletét pedig kiegészített indokolással tartotta fenn hatályában.
- [23] Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a XXVIII. cikk (1) bekezdésének állított sérelme vonatkozásában nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem, ennek megfelelően az alkotmányjogi panasz e vonatkozásban nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételnek.
- [24] Az indítványozó érvei az Alaptörvény XIII. cikkének sérelmével kapcsolatban egyrészt a XXVIII. cikk (1) bekezdésével kapcsolatban előadottakat ismétlik, másrészt az indítványozó egyet nem értését fejezik ki az eljáró bíróságok jogértelmezésével kapcsolatban. Önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [25] Fentiekre figyelemmel az indítvány nem tartalmaz olyan érvet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését.
- [26] A fentiek alapján az alkotmányjogi panasz nem felel meg részben az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében, részben az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételeknek. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2019. május 7.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1428/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3102/2019. (V. 17.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Mfv.II.10.006/2018/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó (Fejér Megyei Rendőr-főkapitányság; 8000 Székesfehérvár, Deák Ferenc utca 2.) jogi képviselője útján (dr. Ozsváth Zsolt kamarai jogtanácsos) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó – az Abtv. 27. §-a alapján – a Kúria Mfv.II.10.006/2018/4. számú ítélete, a Székesfehérvári Törvényszék 2.Mf.21.093/2016/13. számú ítélete és a Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 6.M.234/2016/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól.
- [3] 1.1. A perbeli tényállás szerint a felperes az indítványozónál állt közalkalmazotti jogviszonyban középfokú besorolású munkakörben. Az indítványozó a felperest előadó munkakörbe helyezte 2013. február 1-jétől, ahol a garantált illetményét 93 800 forintban, a garantált összegben felüli – a munkáltatói döntésen alapuló illetményrészét 61 700 forintban állapította meg, így a felperes összesen 155 500 forint illetményben részesült a közalkalmazotti főmunkatársi címpótlék mellett. Az indítványozó 2014. január 17-én kell intézkedésében a felperest besorolta a D fizetési osztály 9. fizetési fokozatába, és illetményét akként módosította, hogy a garantált illetménye 96 800 forint, a garantált összegben felüli – a munkáltatói döntésen alapuló illetményrésze 67 200 forint lett, így a felperes összesen 164 000 forint illetményben részesült a címpótlék mellett 2015. december 31-ig akként, hogy 2015. július 1-jétől ezen felül 8 950 forint rendvédelmi ágazati pótléket is kapott. Az indítványozó a felperes illetményét 2016. január 1-jétől módosította, így a garantált illetménye 96 775 forint, a garantált bérminimumra történő kiegészítése 32 225 forint, a garantált összegben felüli – a munkáltatói döntésen alapuló illetményrésze 35 000 forint lett, ezért a felperes összesen továbbra is 164 000 forint illetményben részesült a címpótlékon és a rendvédelmi ágazati pótlékon túl. Az indítványozó a felperes illetményét 2017. január 1-jétől ismételten módosította, a garantált illetménye 99 738 forintra, a garantált bérminimumra történő kiegészítése 61 262 forintra, a garantált összegben felüli – a munkáltatói döntésen alapuló illetményrésze 11 463 forintra változott, ezért a felperes összesen 172 463 forint illetményben részesült a címpótlékon és a rendvédelmi ágazati pótlékon túl.
- [4] A felperes kereseti kérelmében 2013. augusztus 1-jétől 2016. október 31-ig terjedő időszakra illetménykülönbözet megfizetésére kérte kötelezni az indítványozót arra hivatkozással, hogy az indítványozó munkáltatóként nem tett eleget a garantált illetmény garantált bérminimumra való felemelésére vonatkozó kötelezettségének, illetve a munkáltatói döntésen alapuló illetményrészt nem a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Kjt.) 66. § (9) bekezdés *b*) pontja szerinti garantált illetményen felül biztosította.
- [5] Az első fokon eljáró Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság az indítványozót illetménykülönbözet megfizetésére kötelezte. Ítéletének indokolása szerint a felperes garantált illetményének 2013. augusztus 1-jétől el kellett érnie a garantált bérminimumnak megfelelő összeget, azonban e kötelezettségének az indítványozó nem tett eleget. A közigazgatási és munkaügyi bíróság álláspontja szerint az illetmény a garantált illetményből és a munkáltatói döntésen alapuló illetményrészből áll, amely utóbbi illetményelemet a munkáltató módosíthatja és annak összegét a garantált illetmény jogszabályon alapuló emelkedése esetén csökkentheti is, de csak

olyan mértékben, hogy a teljes illetmény összege ne csökkenjen. A munkáltatói döntésen alapuló illetményrész a közalkalmazott illetményének olyan lényeges eleme, amelyről a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 6. § (4) bekezdése, illetőleg az Mt. 155. § (2) és (3) bekezdései alapján tájékoztatni kell a közalkalmazottat. Az alperes által kiadott bérjegyzékek megfeleltek ennek, mivel az illetmény kifizetése, annak jogcímei és az elszámolás módja egyértelműen megállapítható volt. A közigazgatási és munkaügyi bíróság megállapította, hogy a felperesek összes illetménye valóban folyamatosan elérte a garantált bérminimum, illetve a III. rendű felperes esetében a minimálbér összegét, azonban a Kjt. 66. § (9) bekezdése szerint ezt a mértéket nem a teljes illetménynek, hanem a garantált illetménynek kellett volna elérnie.

- [6] Az indítványozó fellebbezése alapján másodfokon a Székesfehérvári Törvényszék járt el, amely az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, az indítványozót terhelő marasztalás összegét felemelte, egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. A törvényszék indokolása szerint a Kjt. 66. § (7)–(8) bekezdéseinek 2009. január 1-jétől hatályos rendelkezéseiből következően a közalkalmazott egyrészt a minősítéstől függően számíthat a garantált illetménynél magasabb összegű járandóságra, másrészt a kinevezéskor határozható meg részére a garantált összeget meghaladó illetmény. Kitért arra is, hogy az egyes illetményelemek (garantált illetmény, illetménypótlékok és a munkáltatói döntésen alapuló illetményrész) eltérő jogi természetűek, így más szabályok vonatkoznak módosításukra és jogszerű közlésükre, e körben utalt a Kúria Mfv.II.10.460/2015/10. és Mfv.II.10.043/2016/6. számú elvi határozataiban megjelenő iránymutatásra a tekintetben, hogy a munkáltatónak jogosultsága van a munkáltatói döntésen alapuló illetményrész csökkenteni, azonban arra nincs lehetősége, hogy automatikusan, külön intézkedés nélkül a munkáltatói döntésen alapuló illetményrész hozzászámítsa a garantált illetményhez a garantált bérminimumra történő kiegészítésként.
- [7] Az indítványozó felülvizsgálati kérelmében hivatkozott a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény, a Kjt. és az Mt. egyes rendelkezéseinek megsértésére. Az indítványozó szerint – többek között – a jogerős ítélet az illetménynek egy szűkebb és egy tágabb fogalmát határozta meg, amellyel mesterségesen megosztotta az illetményt, és azon belül önálló jogcímként kezelte a munkáltatói döntésen alapuló illetményrész és önálló fogalomként használta az összilletmény fogalmát a Kúria egyedi ügyekben hozott ítéleteire hivatkozva indokolásának jogi alapjait mellőzve, megsértve ezzel jogi indokolási kötelezettségét. Az indítványozó felülvizsgálati kérelme szerint a másodfokú bíróság nem vizsgálta a perben becsatolt iratoknak az indítványozó álláspontját alátámasztó részét. Az indítványozó érvelése szerint a másodfokú bíróság az illetményrendszer fogalmát az illetmény fogalmával cserélte fel, amely jogértelmezés elfogadhatatlan.
- [8] A Kúria ítélete szerint az indítványozó felülvizsgálati kérelme nem volt megalapozott. A jogerős ítélet tartalmazta a jogi érvelést, megjelölte a megsértett jogszabályhelyeket, így a Kjt. és az Mt. releváns rendelkezéseit, kiegészítve azokat a Kúria eseti döntéseiben kifejtett iránymutatásokkal. A törvényszék ítélete az alkalmazott jogszabályhelyek jogértelmezésére tehát kitért, tartalmazta a konkrét jogszabályhely-megjelöléseket. A kúriai ítélet megerősítette, hogy a közalkalmazott garantált illetménye és a megállapított illetménye nem azonos fogalmak. A másodfokú bíróság helyes jogi álláspontja szerint nincs lehetőség arra, hogy a munkáltató külön intézkedés nélkül úgy tekintse a munkáltatói döntésen alapuló illetményrészre, hogy az a jogszabályváltozás miatt emelésre szoruló garantált illetmény emelésének fedezetül szolgált. A közalkalmazott garantált illetménye és illetménypótlékai jogszabályon alapuló, kötelező mértékű juttatások, amelyek a jogszabály változásakor akkor is a jogszabálynak megfelelően változnak, ha arról a munkáltató nem hoz semmilyen írásbeli intézkedést, illetve a változásról nem tájékoztatja a közalkalmazottat. A munkáltatói döntésen alapuló illetményrész ezzel szemben más jogi természetű, mivel nem alanyi jogon jár a közalkalmazottnak, hanem munkáltatói döntésen alapul, illetve ezt a jellegét nem veszíti el a garantált illetmény jogszabályon alapuló emelésekor sem. Erre tekintettel munkáltatói kifejezett döntés, írásbeli intézkedés hiányában ezen illetményrész összege változatlan marad a következő munkáltatói intézkedésig. Ha tehát a garantált illetmény mértéke jogszabályon alapulóan emelkedik, és a felek között nem jön létre újabb megállapodás a kinevezés módosításával az illetmény emeléséről, és a munkáltató sem hoz döntést a munkáltatói döntésen alapuló illetményrészről, akkor a garantált illetmény emelése fedezetét a változatlan összegű illetmény nem biztosítja.
- [9] 1.2. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában előadta, hogy álláspontja szerint a Kúria ítélete ellentétes az Alaptörvény XIII. cikkével, XXVIII. cikk (1) bekezdésével és 28. cikkével.

- [10] A panaszban írtak szerint a Kúria és a törvényszék ítélete sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot, illetve annak részelemét, az indokolt bírói döntéshez való jogot, valamint a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben a kérelem elbírálásához való jogot is. Álláspontja szerint a törvényszék és a Kúria egyes, a per érdemét érintő jogszabályi hivatkozásait nem vizsgálta, a jogszabálysövegek összevetéséből nem vont le következtetéseket, a Kúria nem tért ki indokolásában az indítványozó által jelentősnek tartott jogértelmezési kérdéssel kapcsolatos álláspontjára, különösen az Mt. 46. §-ával és a Kjt. 66. §-ával, valamint a felek közötti megállapodás részleges semmisségével kapcsolatban. Az indítványozó szerint a Kúria nem bírálta el teljes körűen jogi érvelését és kérelmeit.
- [11] Az indítványozó az Alaptörvény 28. cikkének sérelmét állítja, mivel a Kúria eltérő álláspontra jutott az Mt. 46. §-ának és a Kjt. 66. §-ának értelmezésekor. Az indítványozó szerint a Kjt. 66. § (9) bekezdésének helyes, a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgáló értelmezése az, hogy a jogalkotói cél az volt, hogy a közalkalmazotti illetmény ne lehessen kevesebb a minimálbérnél, illetve a garantált bérminimumnál. Az indítványozó álláspontja szerint a törvényszék és a Kúria az adott tényállásra nem vonatkozó jogszabályi rendelkezést alkalmazott, az indítványozó jogi érvelése elutasításának indokairól nem adott megfelelően számot.
- [12] Az indítványozó álláspontja szerint az eljáró bíróságok döntései sértik az Alaptörvény XIII. cikkét, a tulajdonhoz való jogot. Ezzel kapcsolatban az indítványozó panaszában kiemelte, hogy az első-, a másodfokú és a felülvizsgálati eljárás során is hivatkozott arra, hogy a felek között jogszabályi rendelkezések alapján létrejött speciális szerződés (kinevező határozat) főkötelezettsége tekintetében a bíróságnak – jogi rendelkezések hiányában – nincs módja az indítványozó által vitatott ítélet meghozatalára. Az indítványozó kiemelte a felperessel létrejött szerződésben kifejezett szerződéses akaratot, amely szerint a közalkalmazott a közalkalmazotti feladatokat el látja, míg indítványozó – szerződéses akarata szerint – a szerződésbe foglalt mértékű illetményt fizet. Ennek alapján az indítványozó a foglalkoztatási szerződés megkötése során egyúttal élt a tulajdonhoz való jogával. Az indítványozó szerint a Kúria azon érvelése, hogy az illetmény a garantált illetmény és a munkáltatói döntésen alapuló illetményrészre bontható, mely illetményrészek eltérő jogi tulajdonságokkal rendelkeznek, ezért önálló jogcímként illetik meg a közalkalmazottat, azért ütközik az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésébe, mert alkotmányos indok nélkül, önkényesen korlátozza az indítványozót abban, hogy a tulajdonába tartozó dolgok (pénzeszközök) fölött a jogrendszer nyújtotta keretek között rendelkezzen.
- [13] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [14] Az Alkotmánybíróság elsőként az indítványozói jogosultság vizsgálatát folytatta le, tekintettel arra, hogy az indítványozó megyei rendőr-főkapitányság, és mint ilyen az állami szervezetrendszer része [Abtv. 51. § (1) bekezdés]. A 3091/2016. (V. 12.) AB határozat szerint az állami szervek is rendelkezhetnek indítványozói jogosultsággal az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz előterjesztésére, amennyiben magánjogi jogalanyként jártak el az alapul fekvő jogviszonyban. A határozat azt is megállapította, hogy ennek vizsgálatát esetről-esetre kell elvégezni {3091/2016. (V. 12.) AB határozat, Indokolás [19]–[22]}.
- [15] Jelen ügyben az indítványozó rendőr-főkapitányság munkáltatóként, egy munkaügyi jogvitában, mellérendelt jogalanyként mint a polgári per alperese szerepelt. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a jelen ügyben az indítványozó indítványtételi jogosultsága erre tekintettel megállapítható.
- [16] Az alkotmányjogi panasz határidőben érkezett, mivel az indítványozó a támadott bírósági döntést, a Kúria Mfv.II.10.006/2018/4. számú ítéletét 2018. július 31-én vette át, az alkotmányjogi panaszt pedig 2018. szeptember 27-én nyújtotta be személyesen az elsőfokú bíróságon.
- [17] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában egyebekben megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét és az indítványozó jogosultságát megalapozó törvényi rendelkezést, az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [XIII. cikk, XXVIII. cikk (1) bekezdése, 28. cikk], a támadott bírói döntést, a Kúria Mfv.II.10.006/2018/4. számú ítéletét, továbbá az alaptörvény-ellenességre vonatkozó okfejtést, valamint kifejezett kérelmet a bírói döntés megsemmisítésére. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, valamint jogosultsága és érintettsége egyértelmű, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát.

- [18] Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében az Alaptörvény 28. cikkében foglalt, a bíróságoknak címzett jogértelmezési segéd szabály nem tekinthető olyan Alaptörvényben biztosított jognak, amelynek sérelmére hivatkozva alkotmányjogi panaszt lehetne benyújtani {3084/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [6]; 3176/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]}.
- [19] Erre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény 28. cikkével összefüggésben nem felel meg a befogadhatóság feltételeinek tekintettel arra, hogy az Alaptörvény 28. cikke nem minősül az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának. Az alkotmányjogi panasz ebben a részében nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének *b)* pontján alapuló feltételnek, így az alkotmányjogi panasz érdemi vizsgálatának nincs helye.
- [20] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így fennállásukat az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [21] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmével kapcsolatban az Alkotmánybíróság hangsúlyozza azt a következetes gyakorlatát, hogy az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján az ítéleteknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálata során van jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére, azonban nincs hatásköre a rendes bíróságok jogalkalmazásának felülbírálatára {3212/2015. (XI. 10.) AB határozat, Indokolás [11]}.
- Az Alkotmánybíróság gyakorlatában „a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossgal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon. Ennek megítéléséhez az Alkotmánybíróság vizsgálja a jogvita természetét, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit, a felek által az adott ügyben előterjesztett kérelmeket és észrevételeket, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}.
- Az Alkotmánybíróság gyakorlata következetes abban a tekintetben, hogy a bizonyítási eljárás eredményének felülmérlegelésére az alkotmányjogi panasz-eljárás nem adhat keretet, mert ebben az eljárásban csak a bírósági döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség felülvizsgálatára kerülhet sor {3116/2014. (IV. 17.) AB végzés, Indokolás [54]; 3039/2014. (III. 13.) AB végzés, Indokolás [19]; 3027/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [20]}.
- A bíróságok mérlegelési körébe tartozik az a kérdés is, hogy a fél bizonyítási indítványának helyt ad-e.
- [22] A vizsgált ügyben ezt a mérlegelést a bíróságok elvégezték, ennek felülmérlegelésére az Alkotmánybíróságnak a fentebb idézett gyakorlata alapján az alkotmányjogi panasz keretében nincsen módja. Az indokolási kötelezettséggel kapcsolatosan az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]}.
- Az alkotmányjogi panaszban felhívott érvek alapján az indokolási kötelezettség konkrét ügyben történő megsértésének kételye nem merül fel, mivel a Kúria ítéletéből megállapítható, hogy a Kúria érdemben megvizsgálta az indítványozó érveit, a törvényszék jogerős ítéletét pedig kiegészített indokolással tartotta fenn hatályaiban.
- [23] Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a XXVIII. cikk (1) bekezdésének állított sérelme vonatkozásában nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem, ennek megfelelően az alkotmányjogi panasz e vonatkozásban nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételnek.
- [24] Az indítványozó érvei az Alaptörvény XIII. cikkének sérelmével kapcsolatban egyrészt a XXVIII. cikk (1) bekezdésével kapcsolatban előadottakat ismétlik, másrészt az indítványozó egyet nem értését fejezik ki az eljáró bíróságok jogértelmezésével kapcsolatban. Önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [25] Fentiekre figyelemmel az indítvány nem tartalmaz olyan érvet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését.

[26] A fentiek alapján az alkotmányjogi panasz nem felel meg részben az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében, részben az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételeknek. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2019. május 7.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1477/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3103/2019. (V. 17.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Debreceni Törvényszék 1.Pf.20.153/2017/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Debreceni Törvényszék 1.Pf.20.153/2017/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mivel az véleménye szerint ellentétes az Alaptörvény XXX. cikk (1) bekezdésével, a XIII. cikk (1) bekezdésével, az M) cikkből és a XIII. cikk (1) bekezdéséből levezethető szerződési szabadság elvével.
- [2] Az indítványozó előadta, hogy a perbeli felperessel adásvételi szerződést kötöttek, melyben bruttó árat, egyben fix árat kötöttek ki, több részletben történő fizetéssel. A felek jogviszonyát érintette az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény (továbbiakban: Áfa törvény) 300. §-ának 2016. január 1-jén hatályba lépett rendelkezése, amely szerint a kedvezményes 5%-os adókulcsot azokban az esetekben kell alkalmazni először, amelyekben az Áfa törvény 84. §-a szerint megállapított időpont 2016. január 1-jére vagy azt követő napra esik. A jogszabály hatályba lépő rendelkezései a hatálybalépés időpontját rögzítették, de a folyamatban lévő jogviszonyokra, különös tekintettel a megkötött szerződésekre nézve átmeneti szabályokat nem tartalmaztak. A perbeli esetben a jogszabályi változás azt a kérdést eredményezte, hogy az Áfa törvény módosított rendelkezését hogyan kell alkalmazni azokra a szerződésekre, melyeket ugyan a módosított törvény hatálybalépése előtt kötöttek, de a teljesítésekre a módosított törvény hatálybalépése után került sor. Az ilyen kérdésekkel foglalkozott – jogilag nem kötelező állásfoglalásként – a 2016/2. Adózási kérdés is.
- [3] A felek között az Áfa törvény változása nem módosította a vételárat, az indítványozó a perbeli felperestől 2015. évben 27%-os mértékű, 2016. évben 5 %-os mértékű adómértéket vont le. A perbeli felperes jogalap nélküli gazdagodás jogcímén pert kezdeményezett. Az elsőfokú bíróság 50.P.21.442/2016/16. számú ítéletében a felperes keresetét elutasította. A bíróság megállapította, hogy az adott ügyben a jogvita eldöntése szempontjából releváns kérdés az volt, hogy a felek a vételárról bruttó vagy nettó módon állapodtak-e meg a szerződésben. A bíróság a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján megállapította, hogy a felperes nem tudta sikeresen bizonyítani annak tényét, miszerint a megállapodás nettó vételárban történt. Az elsőfokú ítélet ellen a felperes fellebbezéssel élt. A másodfokon eljáró törvényszék az 1.Pf.20.153/2017/7. számú ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezéssel érintett részben megváltoztatta. A másodfokú bíróság a felek közötti megállapodás polgári jogi jellegéből indult ki, és megállapította, hogy a vételárhoz kapcsolódó általános forgalmi adó a felek szerződési szabadságán kívül esik, az Áfa törvény mint közjogi jellegű jogszabály a jogalkotó belátása szerint határozza meg az adómértéket. A másodfokú bíróság megállapította továbbá, hogy a felek között az ellenszolgáltatás a szerződés nettó értéke, mivel az eladó lényegében ezzel az értékkel számolhat ellenszolgáltatásként. A másodfokú bíróság így jogalap nélküli gazdagodás jogcímén kötelezte az alperes indítványozót az áfa különbözet megfizetésére.
- [4] A másodfokú ítélet ellen az indítványozó (perbeli alperes) felülvizsgálati kérelmet nyújtott be. A Kúria a felülvizsgálati kérelmet Pfv.VI.22.032/2017/2. számú végzésével hivatalból elutasította, mivel az ügyet nem az ingatlan tulajdonával kapcsolatos, hanem vagyoni jogi ügynek tekintette. A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 271. § (2) bekezdése alapján nincs helye felülvizsgálatnak olyan vagyoni jogi ügyekben, amelyben a felülvizsgálati kérelemben vitatott érték, illetve annak a 24. §-a, 25. § (3)–(4) bekezdései alapján, továbbá a 25. § (3) bekezdésének az egyesített perekre történő megfelelő alkalmazásával megállapított értéke a hárommillió forintot nem haladja meg. A felülvizsgálati kérelemben vitatott érték 1 053 246 forint volt.

- [5] Az indítványozó ezt követően nyújtotta be alkotmányjogi panaszát a törvényszék jogerős ítélete ellen. Indítványában kifejtette, hogy a törvényszék támadott ítélete sérti az Alaptörvény B) és M) cikkeit, a XIII. cikket, a XV. cikket és a XXVIII. cikk (1) bekezdését, valamint XXX. cikk (1) bekezdését.
- [6] Az indítványozó érvelése szerint helytelen a támadott törvényszéki ítélet azon megállapítása, hogy termékértékesítés esetén a polgári jogi értelemben vett, vagyis a szerződő partnertől a szolgáltatás ellenében követelhető ellenszolgáltatás az ügylet tárgyának nettó összegben kifejezett értéke. Ez az az összeg, amivel az eladó a saját polgári jogi értelemben vett szolgáltatása ellenértékeként kalkulálhat. Az egyes ügyletek nettó értékét, mint adóalapot terhelő általános forgalmi adó, a felek magánjogviszonyán kívül eső jogintézmény. Az indítványozó álláspontja szerint a törvényszéki ítélet fent idézett indokolása beavatkozik a peres felek szerződéskötési szabadságába, nevezetesen abba, hogy a vételárát maguk határozzák meg. Az indítványozó érvelése szerint a támadott ítéletben a bíróság önkényes és a szerződési szabadságot sértő módon állapította meg az adó alkalmazandó mértékét. Az indítványozó szerint ez az érvelés szemben áll az általános forgalmi adó jellegével – melyet a végső fogyasztó fizet – és ez által a közjogi jellegű adófizetési kötelezettséget nem lehet érvényesíteni a vevővel szemben, így összességében az eladót kötelezi az adó megfizetésére. Mindez sérti az Alaptörvény közteherhivatali szabályait [XXX. cikk (1) bekezdés], és az eladó tulajdonhoz való jogát [XIII. cikk (1) bekezdés]. A törvényszék támadott ítélete önkényesen avatkozott be a szerződéses viszonyokba, így ez a jogalkalmazás sérti a XXVIII. cikk (1) bekezdést is, valamint hátrányosan érinti a vállalkozó alperest, így sérti a XV. cikket is. Az indítványozó üzletszerűen foglalkozik ingatlanértékesítéssel, és az indítványban tárgyal jogi probléma ugyanazon bíróság előtt más felperesek keresete alapján több ügyben is felmerült, és egymástól eltérő ítéletek születtek, ezért ez az indítványozó szerint sérti a joggyakorlat egységének elvét magában foglaló jogbiztonság elvét is.
- [7] 2. Az Abtv. 56. §-a alapján az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerint tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A tanács mérlegelési jogkörben vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen az Abtv. 26–27. §-ok szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint az Abtv. 29–31. §-ok szerinti feltételeket. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, melyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [8] Az indítványozó a törvényszék 1.Pf.20.153/2017/7. számú jogerős ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az indítványozó a sérelmezett döntést 2017. július 5-én vette át. A jogerős törvényszéki ítélet elleni felülvizsgálati kérelmet a Kúria Pfv.VI.22.032/2017/2. számú végzésével hivatalból elutasította. A Kúria végzését az indítványozó 2018. augusztus 21-én vette át. A kúriai végzést az indítványozó beadványában nem támadta. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszt 2018. november 18-án, a rendelkezésre álló törvényi határidőt követően, igazolási kérelem nélkül, elkésztetten terjesztette elő.
- [9] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései alapján eljárva, az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés d) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2019. május 7.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1794/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3104/2019. (V. 17.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kecskeméti Törvényszék 3.Bpkf.426/2018/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Szabó József ügyvéd, 4400 Nyíregyháza, Bocskai utca 21.) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, és abban kérte a Kecskeméti Törvényszék 3.Bpkf.426/2018/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését.
- [2] Az indítványozó az alkotmányjogi panasz előzményeként előadta, hogy 2015. február 20-tól 2017. augusztus 19-ig börtönbüntetését töltötte, amelyet követően a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) 10/A. §-a alapján kártalanítási kérelmet terjesztett elő. A kérelmét elbíráló Kecskeméti Törvényszék 6.Bv.396/2018/5. számú végzésével a kérelemnek részben adott helyt, és 31 napra vonatkozóan összesen 37 200 forintot ítélt meg kártalanítás címén az indítványozó javára.
- [3] A végzés indokolása szerint az indítványozó alapvető jogokat sértő elhelyezési körülményei 2017. március 17. és 2017. június 19. között több, mint harminc napra megszűntek. Ennek következtében és a Bv. tv. 10/A. § (4) bekezdése szerinti hathónapos jogvesztő határidő elmulasztása miatt az indítványozó a 2017. március 17-ét megelőző fogvatartási időszakra nem volt jogosult kártalanításra. Így az elsőfokú bíróság csak a 2017. június 20. és 2017. augusztus 19. közötti időszakot érintően vizsgálta érdemben az indítványozó kártalanítási kérelmét. Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró Kecskeméti Törvényszék 3.Bpkf.426/2018/2. számú végzésével az elsőfokú bíróság határozatát helybenhagyta.
- [4] A bírósági végzések következtében a 2015. február 20. és 2017. március 19. közötti időszak vonatkozásában nem kerülhetett sor az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt kártalanítás megállapítására. Az indítványozó álláspontja szerint a bírósági végzések ellentétesek az Alaptörvény XXIV. cikk (1) és (2) bekezdéseivel és a XXVIII. cikk (1) bekezdésével.
- [5] Az indítványozó okfejtése szerint a Bv. tv. 10/A. § (4) bekezdésében foglaltak olyan egyoldalú kötelezettséget rónak a kérelmezőre, amelynek a fogvatartása során nem tud eleget tenni. Nincs ugyanis a fogvatartottnak lehetősége arra, hogy a fogvatartás ideje alatt az elhelyezési körülményeit olyan módon felmérje, hogy azok alapvető jogokat sértő jellegét érintően teljes bizonyossággal állást tudjon foglalni, illetőleg, hogy a körülmények változásának a mértékét meg tudja állapítani. Az elhelyezési körülmények időleges megváltozása ugyanakkor –, amennyiben az időtartama a 30 napot meghaladja – meghatározza a kártalanítás előterjesztésére nyitva álló határidőt, amely határidő elmulasztása a kártalanítás lehetőségének az elvesztéséhez vezet. A jogszabály nem tartalmaz arra vonatkozó előírást, hogy az elítéltet az elhelyezési körülmények megváltozásáról miként kell, illetőleg kell-e tájékoztatni. Ilyen tájékoztatás hiányában ugyanakkor nem várható el a fogvatartottól, hogy felmérje, az aktuális körülményei megfelelnek-e a szabadságvesztés, az elzárás, az előzetes letartóztatás és a rendbíróság helyébe lépő elzárás végrehajtásának részletes szabályairól szóló 16/2014. (XII. 19.) IM rendeletben (a továbbiakban: IM rendelet) előírtaknak. A fogvatartott csak a kártalanítási kérelem benyújtását követően kerül olyan helyzetbe, hogy megtudja, az elhelyezési körülményei mikor feleltek meg az IM rendelet követelményeinek. Ilyen információhoz továbbá a fogvatartott a Bv. tv. 144/B. §-a szerinti, az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti panasz előterjesztésével sem jut. Ennek következtében a Bv. tv. 10/A. § (4) bekezdése az indítványozó megítélése szerint sérti az indítványban megjelölt alaptörvényi rendelkezéseket, valamint az indítványozó és a vele hasonló helyzetben lévő elítéltek alkotmányos jogait.

- [6] Utalt az indítványozó arra is, hogy a jogsérelmet nem csupán a bírói döntés, hanem a Bv. tv. 10/A. § (4) bekezdésében rögzített szabályozás is előidézte. Kérte ezért az Alkotmánybíróságot, hogy az Abtv. 28. §-ának alkalmazásával térjen át a normaszöveg alkotmányossági vizsgálatára és az Abtv. 26. §-a alapján azt is folytassa le.
- [7] 2. Az alkotmányjogi panaszt az indítványozó utóbb előterjesztett beadványában azzal egészítette ki, hogy a Bv. tv. 10/A. § (4) bekezdése az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével is ellentétes.
- [8] A támadott jogszabályi rendelkezés az indítványozó szerint a fogvatartott kötelezettségévé teszi annak folyamatos vizsgálatát, hogy az elhelyezési körülményeiben bekövetkezett-e olyan változás, amelynek következtében az alapvető jogokat sértő körülmények megszűntek, és azáltal az igényérvényesítésre nyitva álló jogvesztő határidő megnyílt. Mivel ugyanakkor a változásról a fogvatartott nem kap a büntetés-végrehajtási intézettől tájékoztatást, annak mértékét, vagyis azt, hogy a jogszabályi követelmények az esetében teljesülnek-e, csak megbecsülni tudja. A szabályozás az indítványozó álláspontja szerint alkalmas arra, hogy korlátozza a fogvatartottak jogorvoslati jogának a gyakorlását, hiszen objektív adatok és tények hiányában nem tudják megítélni, hogy a kártalanítási igény előterjesztésére a határidő esetükben mikor nyílik meg.
- [9] Rámutatott az indítványozó, hogy a Bv. tv. 10/A. § (6) bekezdése kifejezetten előírja: ha az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmény hosszabb időn át fennáll, három hónapon belül újabb panaszt előterjeszteni nem kell.
- [10] A fogvatartott tehát, amennyiben az elhelyezési körülményeit alapvető jogait sértőnek tartja, háromhavonta terjeszt elő panaszt a büntetés-végrehajtási intézet parancsnokához.
- [11] A panaszt a benyújtástól számított tizenöt napon belül kell elbírálni. Így ha a fogvatartott az irányadó jogszabályi rendelkezéseket betartva jár is el, fennáll a lehetősége annak, hogy az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények megszűnéséről csak hónapok elteltével értesül. Ennek következtében a jogorvoslatihoz való jog gyakorlásának a lehetősége – a nyitva álló időtartam rövidülése miatt – jelentősen szűkül. Az indítványozó következtetése szerint a hatályos szabályozás lerövidíti a kártalanítási igény érvényesítésére biztosított törvényi határidőt, ezáltal korlátozza a jogorvoslatihoz való jog gyakorlását.
- [12] Az indítványozó azon túl, hogy a Bv. tv. 10/A. § (4) bekezdésének az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésébe ütközését részletesen kifejtette, nem fogalmazott meg indítványt az Abtv. 26. §-a szerinti alkotmányjogi panasz eljárás lefolytatására és nem kérte a támadott jogszabályhely megsemmisítését.
- [13] 3. Az Alkotmánybíróság az indítvány alapján megvizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz befogadható-e, vagyis megfelel-e az Abtv.-ben foglalt, a panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak.
- [14] A befogadhatóság feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány az alábbiak szerint nem felel meg az alkotmányjogi panasszal szemben támasztott követelményeknek.
- [15] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül kell benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve. Az indítványozó jogi képviselője a Kecskeméti Törvényszék másodfokú végzését a tértivevény tanúsága szerint 2018. június 27-én vette kézhez. Így megállapítható, hogy az indítvány előterjesztése – 2018. augusztus 22-én – határidőben történt.
- [16] Az indítványozó jogi képviselője eljárási jogosultságát az indítványhoz csatolt meghatalmazással megfelelően igazolta, így az alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (6) bekezdése szerinti előírásnak is megfelel.
- [17] Eleget tesz továbbá az indítvány az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében a határozott kérelemmel összefüggésben rögzített feltételeknek, mivel megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést (Abtv. 27. §) és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [XXIV. cikk (1) és (2) bekezdés, XXVIII. cikk (1) bekezdés], valamint azokkal összefüggésben a sérelem lényegét. Meghatározza továbbá az Alkotmánybíróság által vizsgálandó konkrét bírói végzéseket, okfejtést tartalmaz ezek alaptörvény-ellenességéről, valamint kifejezett kérelmet fogalmaz meg a megsemmisítésükre.
- [18] Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) és (2) bekezdései alapján ennek ellenére nem volt helye az érdemi vizsgálat lefolytatásának. Az utalt alaptörvényi rendelkezések ugyanis a közigazgatási hatósági eljárás vonatkozásában fogalmazzák meg a tisztességes eljárás követelményét, így az indítvány alapjául szolgáló bírósági eljárás és ezen alaptörvényi rendelkezések között nincs összefüggés. Az indítvány ezen elemét ezért az Alkotmánybíróság érdemben nem vizsgálta.
- [19] Utal rá az Alkotmánybíróság, hogy a Bv. tv. 10/A. § (4) bekezdésének az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével való összhangja arra irányuló kifejezett indítvány hiányában nem volt vizsgálandó. Az Alkotmánybíróság

ugyanis az Abtv. 51. § (1) bekezdése értelmében az arra jogosult indítványa alapján jár el, és az Abtv. 52. § (2) bekezdése alapján a vizsgálata az indítványban megjelölt alkotmányossági kérelemre korlátozódik. Az indítványozó a Bv. tv. támadott rendelkezése kapcsán nem indítványozta az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti panaszeljárást – csupán azt kérte, hogy az Alkotmánybíróság az Abtv. 28. §-a alapján eljárva térjen át a normaszöveg vizsgálatára – így az Alkotmánybíróságnak a bírósági eljárásban alkalmazott jogszabály alaptörvényellenességét nem kellett vizsgálnia.

- [20] Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja továbbá az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen az Abtv. 27. §-a szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint az Abtv. 29–31. §-ok szerinti tartalmi követelményeket. Ezeket a feltételeket vizsgálva az Alkotmánybíróság az alábbi következtetésekre jutott.
- [21] Az indítvány eleget tesz az Abtv. 27. §-ából fakadó feltételeknek, mivel a kártalanítási kérelem alapján indult eljárást lezáró jogerős döntés ellen irányul, az indítványozó a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette. A támadott döntéseket érintően továbbá az indítványozó alkotmányjogi panasz előterjesztésére jogosultnak tekinthető, és figyelemmel arra, hogy az általa előterjesztett kártalanítási kérelmet utasították el a bíróságok, nyilvánvalóan érintett is.
- [22] 4. Az Abtv. 29. §-a alapján az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának az is feltétele, hogy az indítvány a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {erről lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30], illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [23] Az indítványozó a kártalanítási kérelem részleges elutasításával összefüggésben az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében garantált bírósághoz fordulás jogának a megsértését sérelmezi.
- [24] Az Alkotmánybíróság értelmezésében a tisztességes eljáráshoz fűződő jog körébe tartozik a hatékony bírói jogvédelem követelménye, amely szerint a jogi szabályozással szemben alkotmányos igény, hogy a perbe vitt jogokról a bíróság érdemben dönthessen {7/2013. (III. 1.) AB határozat Indokolás [24], 36/2014. (XII. 18.) AB határozat, Indokolás [69]}. A jogalkotó megállapíthat olyan feltételeket, amelyek esetén kizárja annak lehetőségét, hogy a fél vélt vagy valós jogi igényét bírósági úton érvényesítse. A perindítási akadályok szabályozása során azonban a jogalkotónak figyelemmel kell lennie a bírósághoz fordulás jogának érvényesítésére is, mint az állam kötelezettségére. Ez következik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből {36/2014. (XII. 18.) AB határozat, Indokolás [71]}.
- [25] A bírósághoz fordulás jogából fakadó követelmények érvényesítése ugyanakkor az Alkotmánybíróság eljárásaiban nem csupán a jogalkotóval, hanem a jogalkalmazóval szemben is vizsgálható. Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontjából, valamint az Abtv. 27. §-ából fakadóan ugyanis a bíróságok döntései és az Alaptörvény rendelkezései közötti összhang biztosítása végső soron az Alkotmánybíróság kötelessége. Ebből következően –, ahogyan arra az Alkotmánybíróság korábbi döntéseiben is utalt – az Alaptörvényben megfogalmazott tisztességes eljárás alkotmányos követelményrendszerének elemei a magyar jogrendben olyan alkotmányos mércét jelentenek, amely a jogszabályi környezetben túl az egyedi ügyben hozott bírói döntések megítéléséhez is alapul szolgálnak {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [26]}.
- [26] A Bv. tv. indítványban is hivatkozott rendelkezései értelmében az indítványozónak törvényben biztosított lehetősége volt arra, hogy az alapvető jogait sértő elhelyezési körülmények miatt kártalanítási igénnyel lépjen fel, és ezt az igényét bíróság előtt érvényesítse. Az indítványozó a bírósághoz fordulás jogát ugyanakkor álláspontja szerint csak részlegesen gyakorolhatta. Annak következtében ugyanis, hogy az indítványozó alapvető jogokat sértő elhelyezési körülményei 2017. március 17. és 2017. június 19. között több, mint harminc napra megszűntek, és a Bv. tv. 10/A. § (4) bekezdése szerinti hathónapos jogvesztő határidő eltelt, az indítványozó a 2017. március 17-ét megelőző fogvatartási időszakokra nem volt jogosult kártalanításra. Így az elsőfokú bíróság csak a 2017. június 20. és 2017. augusztus 19. közötti időszakot érintően vizsgálta érdemben az indítványozó kártalanítási kérelmét. Az indítványozó állítása szerint a kártalanítás lehetőségétől azért esett el, mert fogvatartottként nem kapott tájékoztatást a fogvatartási körülményei megváltozásáról.
- [27] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozónak a kártalanítási kérelme alapján hozott bírósági határozatokat érintő sérelmei elsősorban a bíróságok mérlegelési jogkörébe tartozó, vagyis jogalkalmazási kérdésekre irányulnak, amelyeknek érdemi alkotmányossági felülbírálatára a bírósághoz fordulás joga nem adhat

alapot. Az indítványozó az alkotmányjogi panasszal azt kívánta elérni, hogy a bíróság által eldöntött tény- és jogkérdéseket – nevezetesen a kártalanítás alapjául figyelembe vehető időtartamot – az Alkotmánybíróság a bíróság álláspontjától eltérően értékelje. Az indítványozó tehát a bírósághoz fordulás joga állított sérelmén keresztül valójában a számára kedvezőtlen bírói döntés tartalmi, törvényességi szempontú kritikáját adta.

- [28] Ezen túlmenően az indítványozó az alkotmányjogi panaszban nem állított olyan pontosan körülírt, releváns alkotmányjogi érvekkel alátámasztott alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vetne fel.
- [29] Az Alkotmánybíróság ezért megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz érdemi vizsgálatának az Abtv. 29. §-a alapján nem volt helye.
- [30] 5. Mivel az Alkotmánybíróság az indítvány vizsgálata alapján arra a megállapításra jutott, hogy az nem felel meg az alkotmányjogi panaszok befogadhatóságával szemben támasztott követelményeknek, az alkotmányjogi panasz befogadását az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései alapján eljárva az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjaira figyelemmel visszautasította.

Budapest, 2019. május 7.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1359/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3105/2019. (V. 17.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.VII.30.008/2018/11. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az N.L.C. Ingatlanhasznosító Korlátolt Felelősségű Társaság jogi képviselője (dr. Kolláth Zoltán ügyvéd, 5000 Szolnok, Szapáry út 23.) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján terjesztett elő alkotmányjogi panaszt, amelyben kérte a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.VII.30.008/2018/11. számú ítélete és a Fővárosi Törvényszék 9.G.40.400/2017/12. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítvány szerint a támadott bírói döntések sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, M) cikkének (1)–(2) bekezdéseit, az R) cikk (1)–(3) bekezdéseit, a T) cikkének (1) bekezdését, XXIV. cikkének (1) bekezdését, XXVIII. cikkének (1) és (7) bekezdéseit, a 25. cikk (1) és (4) bekezdéseit, valamint a 28. cikkét.
- [2] Az indítvány és a csatolt bírósági határozatok alapján az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzménye a következőképpen foglalható össze.
- [3] 1.1. Az indítványozó és egy lízinggel foglalkozó Zrt. (a továbbiakban: Zrt.) jogelődje ingatlan pénzügyi lízing-szerződést kötött egy budapesti – a szerződés szerint 4964 m² alapterületű – ingatlanra tizenkét éves futamidővel. A lízingszerződés egyik pontjában a felek rendelkeztek arról, hogy a szerződésből adódó, vagy azzal összefüggő vitás kérdések eldöntése – különös tekintettel a szerződésszegéssel, a szerződés fennállásával, érvényességével, vagy értelmezésével kapcsolatos kérdésekre – a Pénz- és Tőkepiaci Állandó Választottbíróság (a továbbiakban: Választottbíróság) hatáskörébe tartozik.
- [4] Az indítványozó 2014. április 7-én érkezett keresetében – annak hangsúlyozása mellett, hogy a szerződés választottbírósági kikötése érvénytelen, továbbá a Választottbíróság az ügy elbírálására nem rendelkezik hatáskörrel –, kérte a Fővárosi Törvényszéktől annak megállapítását, hogy a lízingszerződésben foglalt valamennyi kötelezettségének határidőn belül eleget tett, ezért a Zrt. 2014. február 13-án kelt felmondó nyilatkozata érvénytelen. Kérte továbbá az indítványozó, hogy a bíróság ítéletével pótolja a Zrt.-nek azt a jognyilatkozatát, amely a szerződés szerinti ingatlan tulajdonjogának az indítványozó javára történő átruházására irányul. Az indítványozó a bíróság felhívására keresetét kiegészítette és másodlagosan kérte, hogy a bíróság állapítsa meg, miszerint a Zrt.-vel 2002. július 1-jén létrejött pénzügyi lízingszerződés színlelt szerződés, amely adásvételi szerződést leplez, az adásvétel érvényesen létrejött, azonban a Zrt. hibásan teljesített, mert az ingatlan alapterülete ténylegesen csak 2991 m², így az indítványozót árleszállítás és kártérítés illeti meg, amelyet a Zrt.-vel szemben beszámítással érvényesített.
- [5] A Fővárosi Törvényszék 2014. november 4-én kelt, 24.G.41.972/2014/13. számú végzésével a pert megszüntette arra hivatkozással, hogy az indítványozó követelésének érvényesítése a Választottbíróság hatáskörébe tartozik. Indokolásában a törvényszék – egyebek mellett – kiemelte, hogy a lízingtárgyat az indítványozó autókereskedés céljára vásárolta, amely semmiképpen sem minősülhet gazdasági, szakmai tevékenységi körön kívül eső célnak, így az indítványozó nem minősíthető fogyasztónak.
- [6] Az indítványozó fellebbezése alapján eljáró Fővárosi Ítéltábla 2015. február 17. napján kelt 14.Gpkf.45.254/2014/2. számú végzésével az elsőfokú bíróság végzését hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a per további tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. Az ítéltábla indokolásában rámutatott arra, hogy az indítványozó a pénzügyi lízingszerződést – ellentétben a Zrt.-vel – gazdasági, illetve szakmai tevékenységi körön kívül eső célból kötötte, ezért fogyasztónak, a perbeli lízingszerződés pedig fogyasztói szerződésnek minősül, márpedig a 3/2013. Polgári jogegységi határozat értelmében fogyasztói szerződésben az általános szerződési

feltételen, vagy egyedileg meg nem tárgyalta feltételen alapuló választottbíróági kikötés tisztességtelen, így a tárgyi ügyben – a szerződéskötés feltételeinek megtárgyalását is figyelembe véve – a választottbíróági kikötés érvénytelennek minősül.

- [7] A Zrt. még az elsőfokú bírósági eljárás ideje alatt, 2014. július 10-én keresettel fordult a Választottbíróáshoz, kérve a lízingszerződés felmondása jogszerűségének és elszámolása helyességének megállapítását. A választottbíróági eljárásban az indítványozó – alperesi pozícióból – hatásköri kifogást terjesztett elő, állította a választottbíróági szerződés érvénytelenségét, majd érdemi védekezése előadása után a Választottbíróóság 2015. március 2-i folytatólagos tárgyalási határnapján mind meghatalmazott, mind törvényes képviselője útján nyilatkozott a Választottbíróóság hatáskörének elfogadásáról. A Választottbíróóság 2016. május 12-i ítéletében kötelezte az indítványozót a lízingszerződésből eredő 642 856,68 euró és késedelmi kamata, további 5 544,71 euró késedelmi kamat, 94 198,24 euró használati díj, valamint 10 205 853 Ft perköltség megfizetésére.
- [8] 1.2. A választottbíróági ítélet kézbesítését követően az indítványozó – a választottbíráskodásról szóló 1994. évi LXXI. törvény (a továbbiakban: Vbt.) 55. § (1) bekezdés *b)* és *d)* pontjaiban, illetve az 55. § (2) bekezdés *a)* pontjában foglaltakra alapított – érvénytelenítési keresetét a Fővárosi Törvényszék 9.G.40.400/2017/12. számú 2017. november 14-én hozott jogerős ítéletével elutasította. A bíróság ítéletének indokolásában – egyebek mellett – rögzítette, hogy a felek között a választottbíróági szerződés létrejötté végső soron az indítványozónak a választottbíróági tárgyaláson tett elfogadó nyilatkozata alapján megállapítható volt. Az ítélet indokolása szerint ezzel szemben nem volt megállapítható a választottbíróági szerződés megkötésére kötelezően előírt szabályok megsértése, továbbá a Választottbíróóság határozatának indokolásában egyértelműen utalt a hatásköre vizsgálatával összefüggő álláspontjára, és a választottbíróági eljárás iratai szerint a Választottbíróóság mindegyik fél számára megadta a lehetőséget tényállításai megtételére, biztosította a bizonyítási eszközök megjelölésének jogát. Végül a bíróság szerint nem volt megállapítható a jogvita tárgyára nézve a Vbt. 55. § (2) bekezdés *a)* pontja szerint az állam törvénykezési hatalma, tehát a jogvita a tárgya miatt is választottbíróági útra tartozhatott.
- [9] 1.3. A Kúria mint felülvizsgáló bíróság Gfv.VII.30.008/2018/11. számú ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Ítéletének indokolásában a Kúria rögzítette, hogy az ingatlan üzemeltetésére, bérbeadására alapított és ekkénti tevékenységgel működő indítványozó esetében nem volt megállapítható a felek közötti lízingszerződés fogyasztói jellege, tehát az, hogy azt az indítványozó gazdasági tevékenységén kívül eső célból kötötte volna. A kúriai indokolás rámutatott arra, miszerint az indítványozó azzal, hogy a választottbíróági eljárásban a Választottbíróóság hatáskörét kifejezetten elfogadta, a Választottbíróóság hatáskörének hiányára nem hivatkozhatott, ahogyan téves volt az az indítványozói álláspont is, hogy a magyar jog szerint a jogvita tárgyánál fogva nem tartozott választottbíróági útra. Mindezek alapján a felülvizsgált ítéletnek a Kúria indokolása szerint nem volt a felülmérlegelés tilalmát áttörni engedő hibája, sem iratellenesség, sem logikai ellentmondás, sem pedig nyilvánvalóan okszerűtlen következtetés, ezért a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [10] 2. Az indítványozó – a főtitkári felhívásra kiegészített és egységes szerkezetbe foglalt – alkotmányjogi panaszában állította, hogy a Kúria mint felülvizsgáló bíróság Gfv.VII.30.008/2018/11. számú ítélete és a Fővárosi Törvényszék 9.G.40.400/2017/12. számú ítélete sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, M) cikkének (1)–(2) bekezdéseit, az R) cikk (1)–(3) bekezdéseit, a T) cikkének (1) bekezdését, XXIV. cikkének (1) bekezdését, XXVIII. cikkének (1) és (7) bekezdéseit, a 25. cikk (1) és (4) bekezdéseit, valamint a 28. cikkét.
- [11] 2.1. Az indítványozó szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését sérti az, hogy a Fővárosi Törvényszék – mint alacsonyabb szintű bírói fórum – úgy helyezkedett szembe a Fővárosi Ítéletábrá döntésével, hogy nem folytatott le bizonyítási eljárást, a Kúria pedig ezen „bizonyítatlanságban szenvedő alapra” helyezte a jogerős ítéletet fenntartó döntését. Az indítványozó szerint a jogbiztonság alapja az, hogy a különböző szintű bíróságok figyelemmel legyenek egymás jogértelmezésére, az ezzel ellentétes gyakorlat – mint az indítványozó ügyében annak eltérő megítélése, hogy fogyasztónak minősült-e az adott ügyben –, a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét eredményezi. Az indítványozó szerint egyértelműen megállapítható, hogy a vitatott szerződés valójában nem lízingszerződés, hanem – a felek valóságos szerződéses akaratát figyelembe véve – a tulajdonjog átruházására irányuló, részletvételt magában foglaló adásvételi szerződés volt, amelyben az indítványozó fogyasztónak minősült és a jogvitában szavatossági igényt érvényesített beszámítás útján. Az indítványozó álláspontja az, hogy a Választottbíróóság – túl azon, hogy jogszabályi rendelkezés okán nem is volt hatásköre

az ügyben – egy „leminuszolt” (visszavont) számlára alapította az indítványozó kötelezését, ráadásul az eljárása tisztességtelen volt, hiszen annak során kétszer is előfordult, hogy az indítványozó egyik tulajdonosát nem engedték be a tárgyalásra, az indítványozó ügyvezetőjének pedig nem engedték meg, hogy kifejtse álláspontját, továbbá a Választottbíróság nem tartotta be a határidőket sem, mert egy éven belül nem hozott ítéletet az ügyben.

- [12] 2.2. Az indítványozó jogi képviselője 2019. március 20-án kelt levelével megküldött egy, az indítványozó törvényes képviselője által 2019. február 10-én tett, az Alkotmánybíróságnak címzett terjedelmes „nyilatkozatot”, amelyben – a választottbírósági ítélet szakmai kritikáján túl – a Választottbíróság tagjainak státuszára, illetve pozíciójára vonatkozó utóbb tudomására jutott adatok alapján arra hivatkozik, hogy álláspontja szerint a Választottbíróság összetétele „nem volt megfelelő”, ezért kezdeményezi a választottbírósági ítélet érvénytelenítését.
- [13] 2.3. Az indítványozó 2019. április 10-én kelt, az Alkotmánybírósághoz 2019. április 17-én érkezett beadványában az Abtv. 60. § (1) bekezdés *b*) pontjára [nyilvánvaló elírás, helyesen: 61. § (1) bekezdés *b*) pontja] hivatkozva kérte a támadott bírósági határozatok végrehajtásának felfüggesztését.
- [14] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseiben meghatározottak alapján mindenképp az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie, ezért az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 27. §-a szerinti indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott követelményeknek.
- [15] 3.1. Az indítványozó a Kúria mint felülvizsgálati bíróság ítéletét 2018. szeptember 23-án vette át, az alkotmányjogi panaszt 2018. november 8-án – az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint megállapított határidőn belül – nyújtotta be. Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezést, a sérelmezett bírói döntéseket, az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezéseit, az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét továbbá – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését illetően –, az alaptörvény-ellenesség indokolását, valamint kifejezett kérelmet a sérelmezett ítéletek megsemmisítésére. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban támadott bírói döntések alapjául szolgáló eljárásban felperes volt, így érintettsége megállapítható, úgyszintén az is, hogy jogorvoslati lehetőségét kimerítette. Ugyanakkor megállapítja az Alkotmánybíróság, hogy az Alaptörvény M) cikkének (1)–(2) bekezdései, R) cikkének (1)–(3) bekezdései, T) cikkének (1) bekezdése, 25. cikkének (1) és (4) bekezdései, valamint a 28. cikke nem tartalmazzak az indítványozó számára Alaptörvényben biztosított jogot, ezért e rendelkezésekre alkotmányjogi panasz nem alapítható, továbbá az indítvány az Alaptörvény XXIV. cikkének (1) bekezdését és XXVIII. cikkének (7) bekezdését illetően indokolást nem tartalmaz. Megállapítja továbbá az Alkotmánybíróság, hogy állandó gyakorlata szerint az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének a sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás és a felkészülési idő hiánya esetén – lehet alapítani {3323/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]}.
- [16] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz felvesse a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést tartalmazzon. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását.
- [17] 3.2. Az Alkotmánybíróság megállapítása szerint jelen ügyben az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdésére hivatkozva valójában nem a támadott bírói döntések alaptörvény-ellenességét indokolta, hanem azt a jogértelmezési ellentmondást vitatta, amely a Fővárosi Ítéletábrla jogerős végzése és a Kúria – a választottbírósági eljárást követően, az ott tett nyilatkozatot is figyelembe vevő, az érvénytelenítési perben hozott – Gfv.VII.30.008/2018/11. számú ítélete között feszül.
- [18] Az Alkotmánybíróság fentiek alapján azt állapította meg, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszában a bíróságok eltérő jogértelmezését kifogásolta és kérelme valójában arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság az érvénytelenítési perben meghozott bírósági ítéleteket az indítványozó számára kedvező – a Fővárosi Ítéletábrla 14.Gpkf.45.254/2014/2. számú végzésében foglaltakat megerősítő – jogértelmezéssel, törvényességi indokok alapján semmisítse meg.
- [19] Az Alkotmánybíróság már több ügyben kimondta, hogy a bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valameny-

nyi – vélt, vagy valós – jogsérelem orvoslása eszközének, ellenkező esetben az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb eszközzel már nem orvosolható {lásd például: 3145/2015. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [55]}.

- [20] 4. Az indítványozó a fentiekben kifejtettek szerint, a támadott bírói döntésekkel kapcsolatosan nem állított olyan alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet.
- [21] Az Alkotmánybíróság mindezeket figyelembe véve megállapította, hogy az eljárás tárgyát képező alkotmányjogi panasz nem felel meg egyrészt az Abtv. 27. §-ában, és 52. §-a (1b) bekezdésének e) pontjában, másrészt a 29. §-ában szabályozott befogadási feltételeknek, ezért az indítványt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének a) és h) pontjai alapján visszautasította. Tekintettel arra, hogy az Alkotmánybíróság az indítványt visszautasította, a végrehajtás felfüggesztése tárgyában döntenie nem kellett.

Budapest, 2019. május 7.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1730/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3106/2019. (V. 17.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.III.21.305/2017/11. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók jogi képviselőjük útján (dr. Kollarics Flóra, 1056 Budapest, Nyáry Pál utca 10. V. emelet 1.) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordultak az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozók – az Abtv. 27. §-a alapján – a Kúria Pfv.III.21.305/2017/11. számú ítélete, a Győri Ítéletábla Pfv.III.20.025/2016/25. számú ítélete és a Tatabányai Törvényszék 13.P.20.261/2011/128. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték az Alkotmánybíróságtól.
- [3] 1.1. Az indítványozók hozzátartozóját 2007. június 28-án vették fel az alperes kórház szülészeti és nőgyógyászati osztályára, ahol a terhesség 38. hetében 11 órakor gyermeket szült. A szülést követően az indítványozók hozzátartozóján beavatkozást végeztek, majd 39 °C feletti lázat észleltek, amely lázcsillapítás után csökkent, később a testhőmérséklet nem változott. Június 29-én hajnalban az indítványozók hozzátartozójánál vérzést észleltek, rosszul lett, láza emelkedett. Intravénás antibiotikumos kezelést kezdtek, a vérzés forrásának felderítése érdekében méhúri vizsgálatot végeztek. Mivel a vérzés nem szűnt, a vérzést okozó gócot eltávolították. Intenzív osztályos kezelés ellenére az indítványozók hozzátartozója 2007. június 29-én elhunyt. A halál oka rendkívül gyors lefolyású, súlyos szepszis talaján kialakult keringési és légzési elégtelenség volt.
- [4] Az indítványozók keresetükben vagyoni és nem vagyoni káraik megfizetésére kérték kötelezni az alperest. Arra hivatkoztak, hogy hozzátartozójuk gyógykezelése nem a szakma szabályainak megfelelően történt, amellyel összefüggésben következett be a halál. Sérélmeztek, hogy a kezelőorvosok diagnosztikai és terápiás hibát követtek el, az elvégzett beavatkozást szabálytalanul hajtották végre, amelynek során fertőzés keletkezett, az egészségügyi dokumentációt nem megfelelően vezették, abban utólagos javítást hajtottak végre.
- [5] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. A bíróság nem találta bizonyítottnak, hogy a dokumentációban utóbb módosítást tettek, illetve a rendelkezésre álló szakvéleményekből arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozók hozzátartozójának kezelése során az alperes az elvárható gondossággal és a szakma szabályainak megfelelően járt el. Ebben a körben értékelte a perbeli kirendelt szakértők véleményét, a büntetőeljárásban keletkezett szakvéleményeket, nem fogadta el azonban az indítványozók megbízásából készült magánszakvéleményeket.
- [6] Az indítványozók fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A bizonyítékokat összességében értékelve az alperes terhére sem szakmai szabályszegést, sem az elvárható gondosság hiányát nem találta megállapíthatónak.
- [7] Az indítványozók felülvizsgálati kérelmükben hivatkoztak a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) és az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) egyes rendelkezéseinek megsértésére. Az indítványozók állították, hogy a jogerős ítélet a tényállást tévesen és részben iratellenesen állapította meg, a bizonyítékokat jogszabálysértően értékelte, részben megfordította a bizonyítási terhet, tévesen alkalmazta az Eütv. 77. § (3) bekezdését, 119. § (3) bekezdés *b*) pontját, továbbá a régi Pp. 182. § (1) és (3) bekezdéseit megsértve mellőzte a felperesek bizonyítási indítványát. Tévesnek és iratellenesnek tartották a jogerős ítéletnek a beteg állapotával kapcsolatos és az alperes felelősségét érintő megállapításait.

- [8] A Kúria ítélete szerint az indítványozók felülvizsgálati kérelme nem volt alapos. A Kúria alaptalannak találta az indítványozók állítását a régi Pp. 164. § (1) bekezdésének megsértésével kapcsolatban, miszerint a másodfokú bíróság a tényállást tévesen és iratellenesen állapította meg, a bizonyítékokat jogszabálysértően értékelt és helytelenül telepítette a bizonyítási terhet. Kiemelte a Kúria, hogy az ügyben eljáró bíróságok a szakvéleményeket helyesen értékelték. A jogerős döntés nem sérti a régi Pp. 182. § (1) és (3) bekezdéseit sem. Mivel a szakértői vélemény a bizonyítékok egyike, ezért a bíróság bizonyítékmérlegelési tevékenységének a tárgya, hogy mind önmagában, mind a bizonyítás egyéb adataival történő összevetés alapján vizsgálja, értékelje azokat. A Kúria a perben és a büntetőeljárásban született szakvéleményeket elfogadva megállapította, hogy az indítványozók nem tudták bizonyítani az alperes magatartása és a bekövetkezett kár közötti oksági kapcsolatot, amelynek hiányában nincs mód az alperes marasztalására.
- [9] 1.2. Az indítványozók ezt követően fordultak az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszukban előadták, hogy álláspontjuk szerint a Kúria, az ítélőtábla és a törvényszék ítélete ellentétes az Alaptörvény II. cikkével, VI. cikk (1) bekezdésével és XXVIII. cikk (1) bekezdésével.
- [10] Az indítványozók álláspontja szerint a támadott ítéletek azért sértik az Alaptörvény II. cikke szerinti élethez való jogot, mert az állam nem teljesítette kötelességét az élethez való jog sérelmének vizsgálatával, a tények feltárásával, illetve a sérelem kompenzálásával kapcsolatban. Az indítványozók az élethez való jog sérelmeként értékelik az állami szervek hanyag eljárását és a bíróságok részrehajlását.
- [11] Az indítványozók az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésének sérelmét is állítják arra tekintettel, hogy családi kapcsolataikban jelentős változás következett be, indítványozó1. egyedül neveli gyermekeit (indítványozó2., indítványozó3. és indítványozó4.). Álláspontjuk szerint nem volt legitim cél a magánélethez való joguk korlátozása.
- [12] A panaszban írtak szerint a támadott ítéletek sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot, illetve annak részelemeit, az indokolt bírói döntéshez való jogot és a fegyverek egyenlőségének elvét. Az indítványozók álláspontja szerint a fegyverek egyenlőségének elvét sérti az, hogy az eljáró bíróságok az indítványozók által beterjesztett magánszakértői véleményeket kizárták az értékelésből, míg a kirendelt szakértők álláspontját teljes mértékben magukévá tették. Az indítványozóknak a szakértők szembesítésére irányuló indítványa elutasításra került. A fegyverek egyenlőségének sérelmére vezetett az is, hogy a szakértőknek másolati, rossz minőségű, átjavított dokumentumokból kellett dolgoznia. A bíróságok nem adtak helyt az indítványozók bizonyítási indítványainak. Az indokolt bírói döntéshez való jogot sértette az, hogy az eljáró bíróságok döntéseiket nem vagy nem megfelelően indokolták a magánszakértői vélemények kizárása tekintetében.
- [13] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [14] Az alkotmányjogi panasz határidőben érkezett, mivel az indítványozók jogi képviselője a támadott bírósági döntést, a Kúria Pfv.III.21.305/2017/11. számú ítéletét 2018. július 30-án vette kézhez, az alkotmányjogi panaszt pedig 2018. szeptember 27-án nyújtották be.
- [15] Az indítvány részben megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti határozott kérelem feltételeinek. Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban megjelölték az Alkotmánybíróság hatáskörét és az indítványozók jogosultságát megalapozó törvényi rendelkezést, az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [II. cikk, VI. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése], a támadott bírói döntést, a Kúria Pfv.III.21.305/2017/11. számú ítéletét, továbbá az alaptörvény-ellenességre vonatkozó okfejtést, valamint kifejezett kérelmet a bírói döntés megsemmisítésére.
- [16] Azonban az indítványozóknak az Alaptörvény II. cikkével és VI. cikk (1) bekezdésével kapcsolatban előadott indokai nem állnak alkotmányjogilag értékelhető összefüggésben az állított jogsérelemmel. Erre tekintettel az indítvány az Alaptörvény II. cikkére és VI. cikk (1) bekezdésére figyelemmel kifejtettek tekintetében nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének e) pontjában foglaltaknak.
- [17] Az indítványozók jogorvoslati lehetőségeiket kimerítették, valamint jogosultságuk és érintettségük egyértelmű, mivel saját egyedi ügyükkel összefüggésben terjesztették elő alkotmányjogi panaszukat.

- [18] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így fennállásukat az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [19] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmével kapcsolatban az alkotmányjogi panaszban előadottak tekintetében az Alkotmánybíróság a következő megállapításokat teszi.
- [20] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a rendes bíróságoktól eltérően nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat [lásd: 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]}. Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza azt a következetes gyakorlatát is, hogy az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján az ítéleteknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálata során van jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére, azonban nincs hatásköre a rendes bíróságok jogalkalmazásának felülbírálatára {3212/2015. (XI. 10.) AB határozat, Indokolás [11]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlatában „a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alaposítással megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon. Ennek megítéléséhez az Alkotmánybíróság vizsgálja a jogvita természetét, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit, a felek által az adott ügyben előterjesztett kérelmeket és észrevételeket, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlata következetes abban a tekintetben, hogy a bizonyítási eljárás eredményének felülmérlegelésére az alkotmányjogi panasz-eljárás nem adhat keretet, mert ebben az eljárásban csak a bírósági döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség felülvizsgálatára kerülhet sor {3116/2014. (IV. 17.) AB végzés, Indokolás [54]; 3039/2014. (III. 13.) AB végzés, Indokolás [19]; 3027/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [20]}.
- [21] Az alkotmányjogi panaszban felhívott érvek alapján az indokolási kötelezettség konkrét ügyben történő megsértésének kételye nem merül fel, mivel a Kúria ítéletéből megállapítható, hogy a Kúria érdemben megvizsgálta az indítványozó érveit, a törvényszék jogerős ítéletét pedig e vizsgálata alapján tartotta fenn hatályában. Önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [22] Nem merül fel a fegyverek egyenlősége sérelmének kételye sem az alkotmányjogi panaszban előadott érvek alapján, mivel a bíróságok mérlegelési körébe tartozik az a kérdés, hogy a fél bizonyítási indítványának helyt ad-e. A vizsgált ügyben ezt a mérlegelést a bíróságok elvégezték, ennek felülmérlegelésére az Alkotmánybíróságnak a fentebb idézett gyakorlata alapján az alkotmányjogi panasz keretében nincsen módja.
- [23] Az Alkotmánybíróság az előbbiekre tekintettel megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a XXVIII. cikk (1) bekezdésének állított sérelme vonatkozásában nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem, ennek megfelelően az alkotmányjogi panasz e vonatkozásban nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételnek.
- [24] A fentiek alapján az alkotmányjogi panasz nem felel meg részben az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének *e*) pontjában, részben az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételeknek. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2019. május 7.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1525/2018.

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3107/2019. (V. 17.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 105.K.700.493/2018/15. számú végzése valamint a Bírósági Határozatok Gyűjteményének közzétételével kapcsolatban a bíróságokra háruló feladatok végrehajtásáról szóló 13/2016. (XII. 22.) OBH utasítás 2. § 4. pont 4.3. alpontjának alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó személyesen eljárva az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a és 26. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett az Alkotmánybíróság elé a Fővárosi Törvényszék 105.K.700.493/2018/15. számú végzése, valamint a Bírósági Határozatok Gyűjteményének közzétételével kapcsolatban a bíróságokra háruló feladatok végrehajtásáról szóló 13/2016. (XII. 22.) OBH utasítás (a továbbiakban: OBH utasítás) 2. § 4. pont 4.3. alpontja ellen, azok alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve. Az indítványozó szerint a Fővárosi Törvényszék 105.K.700.493/2018/15. számú végzése sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, a XXIV. cikk (1) bekezdését, a XXVIII. cikk (1) bekezdését, valamint a XXVIII. cikk (7) bekezdését. Az indítványozó szerint az OBH utasítás 2. § 4. pont 4.3. alpontja az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdésébe ütközik, és ellentétes a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 163. § (1) bekezdésével, ezért sérti a jogalkotásról szóló 2010. évi CXX. törvény (a továbbiakban: Jat.) 24. § (1) bekezdését.
- [2] Az indítványozó 2017. november 24-én postai úton bejelentést nyújtott be a Gazdasági Versenyhivatalhoz (a továbbiakban: GVH) a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 43/H. § (1) bekezdése alapján, amely egy tejipari vállalkozás (a továbbiakban: bejelentett) azon magatartását kifogásolta, hogy a honlapján és kültéri, illetve beltéri plakátokon a tejipari hasznosításhoz kapcsolódó állattartás közismert körülményeivel szemben önmagában az állattartási körülményekre alapozva, valószínűsíthetően megtévesztő és valótlan állításokat tett közzé akkor, amikor a bejelentésben megjelölt kommunikációja során „boldog bocikról” és „elégedett tehenekről” tett említést.
- [3] A GVH a bejelentés vizsgálata során adatszolgáltatásra hívta fel a bejelentettet és a beszerzett adatok alapján megállapította, hogy a bejelentő által kifogásolt állítások a bejelentett honlapján, illetve országos promóciós kampány keretében plakátokon és néhány televíziós csatornán jelentek meg. A bejelentett a kifogásolt állításokat egy dokumentumfilmre, az utolsó takarmányvizsgálatról készült jegyzőkönyvre, fényképfelvételekre és egy 2016-ban megjelent szarvasmarha-tenyésztés tárgyú könyvre alapozta, amely szerint a bejelentett tehenészet Európa egyik legmodernebbje. A GVH ezt követően 2018. február 8-án kelt B/1039-010/2017. számú végzésében (a továbbiakban: GVH végzés) a Tpv. 43/H. § (7) bekezdés *b*) pontja alapján megállapította, hogy a bejelentésben foglaltak és a beszerzett adatok alapján a versenyfelügyeleti eljárás megindításának feltételei nem állnak fenn. A GVH végzés indokolása szerint nem valószínűsíthető a bejelentett magatartása kapcsán a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: Fttv.) 3. § (1) bekezdése szerinti tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának megsértése. A GVH végzés kifejtette, hogy a bejelentett kommunikációja nem a tejiparban hasznosított tehenek életútját mutatja be, hanem azt, hogy a tehenészet felszereltsége és működése mennyire teszi a tehenek számára kényelmessé és kíméletessé a farmon eltöltött időt, ezáltal javítva közérzetüket. A GVH végzés utalt arra, hogy az indítványozó megfelelően alátámasztotta a tehenészetrel kapcsolatos állításait. Ugyanakkor a GVH szerint az Fttv. 4. § (1) bekezdése szerinti észszerűen tájékozott, az adott helyzetben általában elvárható figyelmességgel és körültekintéssel eljáró fogyasztó tisztában van azzal, hogy a tejipar által már nem hasznosítható állatok levágásra kerülnek, továbbá az állatbarát fogyasztók nyilvánosan elérhető információk birtokában hozhatják meg üzleti döntéseiket. A GVH végzés szerint az indítványozó nem hivatkozott olyan körülményre, amely szerint

a fogyasztók ügyleti döntését befolyásolhatták a kifogásolt állítások, továbbá a reklámban szereplő túlzó, alapvetően szubjektív kijelentések a reklám természetéből adódó mértéket meg nem haladó alkalmazása egyéb-ként sem tekinthető a fogyasztói magatartás torzítására alkalmas állításnak.

- [4] Az indítványozó a GVH végzéssel szemben benyújtott keresetében a GVH versenyfelügyeleti eljárás elrendelésére kötelezését kérte, amellyel összefüggésben a GVH arra való kötelezését kérte, hogy ne a bejelentett tehenészetének modernségét vizsgálja, hanem azon tényállítást bizonyítsa, hogy a bejelentett által tartott szarvasmarhák „boldogok” és „elégedettek”. Az indítványozó keresete szerint a GVH végzés iratellenes, kirívóan észszerűtlen indokolást tartalmaz és közigazgatási alapelveket sértett, valamint az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésébe is ütközik, mivel a GVH nem a 1211/B/1996. AB határozatban foglaltak szerint járt el. Az indítványozó tudományos kutatásokkal igazolt cikkeket is csatolt a keresetleveléhez.
- [5] A Fővárosi Törvényszék mint elsőfokú bíróság 105.K.700.493/2018/15. számú végzésében (a továbbiakban: bírósági végzés) rögzítette, hogy a bejelentési eljárás olyan speciális eljárás, amely nem része a versenyfelügyeleti eljárásnak, és amely során a GVH-t széleskörű mérlegelési lehetőség illeti meg a bejelentés tárgyát képező magatartás kapcsán folytatott jogsértés valószínűsítése terén, amely szükségessé teheti a versenyfelügyeleti eljárás megindítását. A bírósági végzés hivatkozott arra, hogy a kialakult bírói gyakorlat szerint a bejelentéses eljárásban a GVH-nak a „kellő valószínűség” szintjén kell állást foglalnia, magát az érdemi bizonyítást azonban ezen eljárás keretében nem folytathatja le, mert az a versenyfelügyeleti eljárásra tartozó kérdés. A bírósági végzés osztotta a GVH végzés álláspontját a bejelentett vállalkozás által szolgáltatott adatok vonatkozásában, amely alapján helytállóan állapította meg a GVH, hogy a bejelentett indítványozó által kifogásolt állításai ellenőrizhetőek és alátámaszthatóak, míg az indítványozó ezzel ellentétes bizonyítékokat a bírósági eljárás során sem csatolt. A bírósági végzés szerint azok a fogyasztók, akik az állattartás körülményeit figyelembe veszik az ügyleti döntésük meghozatala során, könnyen hozzáférhető információk alapján megalapozott döntést tudnak hozni, amelyet az olyan túlzó, nem szó szerint értendő, szubjektív kijelentések, mint „boldog bocik”, „elégedett tehenek”, nem befolyásolnak.
- [6] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Abtv. 27. §-a alapján azt sérelmezte, hogy a bírósági végzés sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, a XXIV. cikk (1) bekezdését, a XXVIII. cikk (1) bekezdését, valamint a XXVIII. cikk (7) bekezdését.
- [7] 2.1. Az indítványozó kifogásolta, hogy a bíróság felhívta kötelező jogi képviselőt pótlására, holott a Tptv. 43/H. § (10) bekezdése értelmében ezen típusú bírósági eljárásokban nem kötelező a jogi képviselő. Az indítványozó szerint a bíróság ezen eljárása súlyos eljárási szabálysértés.
- [8] Az indítványozó álláspontja szerint a GVH eljárásában olyan súlyos hibák történtek, amelyek a keresetének megfelelő tartalmú bírósági döntést kellett volna eredményezzenek, azonban a Fővárosi Törvényszék eljárása is sértette a tisztességes eljáráshoz való jogát.
- [9] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése körében alkotmányjogi jelentőségű kérdéseknek tekintette, hogy a GVH azt állítja, hogy kötve van a bejelentéshez, miközben más kérdést is vizsgál, illetve olyan bizonyítékokat vár el a bejelentőtől, amelyeket nem kell közölnie, valamint a GVH figyelmen kívül hagyja a racionalitást és a tudományos eredményeket.
- [10] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése körében alkotmányjogi jelentőségű kérdéseknek minősítette, hogy a bíróság kifejezett kereseti kérelem ellenére indokolás nélkül hagyja helyben a hatósági döntést, illetve nem megismerhető gyakorlatra alapozó érvelést fogad el határozata alapjául és nem vezeti le, hogy a tárgybeli tényállás megfelel ezen gyakorlatnak, valamint megfelelően érvényesültek-e az eljárásjogi garanciák a bírósági eljárásban.
- [11] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése körében alkotmányjogi jelentőségű kérdésként azonosította, hogy a GVH illetve a bíróság nem indokolta meg, hogy a bejelentés egy részét miért nem vizsgálták.
- [12] Az indítványozó az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) bekezdése valamint a B) cikk (1) bekezdése körében alkotmányjogi jelentőségű kérdésként jelölte meg, hogy a GVH és a bíróság eljárása csak az egyik fél által megismerhető gyakorlat szerint folyt le.
- [13] Az indítványozó előadta, hogy a GVH előtti eljárás és a bírósági eljárás oly mértékben volt észszerűtlen és jogszabálysértő, hogy az összességében már eléri a tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét. Az indítványozó ezen álláspontja alátámasztására utalt arra, hogy a GVH nem a bejelentés tárgyát vizsgálta, amikor a bejelentett infrastrukturális feltételeit vette górcső alá a haszonállatok boldogsága helyett. Az indítványozó

szerint a Tptv. 43/H. § (1) bekezdése alapján nincs olyan kötelezettsége, hogy a kifogásolt magatartás jellegét minősítse, továbbá a GVH végzése és a bírósági végzés a kutatási eredményeknek ellentmondó megállapításokat tartalmaz, e körben a „boldog tehének” költői túlzásnak minősítésére utalt.

- [14] Az indítványozó kifogásolta, hogy a GVH jogi érvelését általa meg nem ismerhető gyakorlatra alapította, amelyet a bíróság elfogadott. Az indítványozó szerint ezen eljárás sérti a fegyverek egyenlőségét.
- [15] Az indítványozó álláspontja szerint a GVH végzése több olyan mérlegelést érintő kérdést tárgyal, amelyeknél nem sorolja fel a mérlegelési szempontokat, illetve számos érdemi kérdésben nem tartalmaz indokolást, például nem vizsgálta meg a „legboldogabb” kifejezés használatát.
- [16] 2.2. Az indítvány az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján azt kifogásolta, hogy az OBH utasítás 2. § 4. pont 4.3. alpontja az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdésébe ütközik és ellentétes a Bszi. 163. § (1) bekezdésével, ezért sérti a Jat. 24. § (1) bekezdését.
- [17] Az indítványozó szerint az is alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek minősül, hogy az OBH utasítás 2. § 4. pont 4.3. alpontja szűkebben határozza meg az anonimizáltan kötelezően közzeendő bírósági határozatok körét, mint a Bszi., amely álláspontja szerint az Alaptörvény VI. cikkébe ütközik.
- [18] Az indítványozó előadta, hogy az OBH utasítás hivatkozott rendelkezése szerint a bírósági határozatok anonim közzététele vonatkozásában közigazgatási ügyekben a végzés nem minősül érdemi határozatnak annak ellenére, hogy a Bszi. 163. § (1) bekezdése szerint, ha a felülvizsgált közigazgatási határozatot egyfokú eljárásban hozták, és a bíróság határozata ellen nincs helye rendes jogorvoslatnak, a közigazgatási perben az ügy érdemében hozott határozatot közzé kell tenni, függetlenül attól, hogy az ítélet vagy végzés.
- [19] Az indítványozó szerint nyilvánvaló formai alaptörvény-ellenesség, hogy a bírósági végzés az OBH utasítás alapján nem megismerhető gyakorlatra alapoz, valamint sérti a jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság elvét és a közérdekű adatok megismeréséhez való jogát.
- [20] Az indítványozó szerint a jogbiztonság elve azáltal sérül, hogy a bíróság nem jogszabályra alapította döntését. Kifogásolta továbbá, hogy a bírósági végzés nem indokolta meg, hogy az egyes konkrét tényállási elemek hogyan illeszthetők a korábbi gyakorlatba.
- [21] Az indítványozó álláspontja szerint az anonim módon közzéendő határozatok Bszi.-ben meghatározott köre az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény 37. § (2) bekezdése szerint közzéendő adat, ezért a közzétételt a Bszi. 163. § (1) bekezdésével ellentétesen szabályozó OBH utasítás 2. § 4. pont 4.3. alpontja azáltal, hogy a Jat. 24. § (1) bekezdését sértő módon jogszabállyal ellentétes, sérti az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdésében biztosított jogát.
- [22] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdése értelmében elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [23] Az Abtv. 27. §-a a) és b) pontjai értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [24] Az Abtv. 26. § (1) bekezdésének a) és b) pontjai értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja alapján az Alkotmánybírósághoz fordulhat az egyedi ügyben érintett személy, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, és az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [25] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány határidőben került benyújtásra. Az indítványozó érintetteknek tekinthető és a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeit kimerítette.
- [26] Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezéseket. Az indítványozó megjelölte továbbá az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseket a B) cikk (1) bekezdését, a XXIV. cikk (1) bekezdését, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseit, valamint az OBH utasítás 2. § 4. pont 4.3. alpontja vonatkozásában az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdésének a megsértésére hivatkozott.
- [27] Az Alkotmánybíróság előjáróban arra mutat rá, hogy az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére az indítványozó által hivatkozott tartalommal nem alapítható alkotmányjogi panasz, mert az nem tekinthető Alaptörvényben biztosított jognak. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a B) cikk (1) bekezdése szerinti alkot-

- mányjogi panaszt csak két kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotásra és a felkészülési idő hiányára alapított indítványok esetében – vizsgálja érdemben {3033/2013. (II. 12.) AB határozat, Indokolás [7]}. Az indítványozó alkotmányjogi panaszát a B) cikk (1) bekezdése vonatkozásában nem ezen esetekre alapította, ezért az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével összefüggésben nem felel meg az Abtv. 27. §-a szerinti befogadhatósági feltételeknek.
- [28] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése előírja, hogy az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha egyértelműen megjelöli az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglaltakat. Az Abtv. 52. § (2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság által lefolytatott vizsgálat az indítványban megjelölt alkotmányossági kérelemre korlátozódik.
- [29] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja szerint a kérelem akkor tekinthető határozottnak, ha alkotmányjogi panasz esetén egyértelműen megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, illetve az e) pont szerint egyértelműen indokolni kell, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével.
- [30] Az indítványozó a bírósági végzéssel szemben az Abtv. 27. §-a alapján előadott alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének sérelmét a bíróság indokolási kötelezettségének megsértésével hozta összefüggésbe, amely kifogás tartalmilag az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése alá tartozik. Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy „az Alaptörvény egyes rendelkezéseinek pusztá felsorolása ugyanis nem ad kellő alapot az alkotmányossági vizsgálat lefolytatására” {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]}. Következésképpen az indítványnak az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének megsértését állító része azért nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja szerinti feltételnek, mert nem jelöli meg ezzel összefüggésben az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét.
- [31] Az indítványozó alkotmányjogi panaszának Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján előterjesztett része vonatkozásában az OBH utasítás 2. § 4. pont 4.3. alpont megsértését kifogásolta, amely álláspontja szerint az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdésébe ütközik. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben megállapította, hogy az indítványozó ügyében eljáró bíróság nem alkalmazta az OBH utasítás 2. § 4. pont 4.3. alpontját. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján ugyanakkor, olyan jogszabályi rendelkezés felülvizsgálata kérhető, amelyet a támadott határozatot hozó bíróság a határozat meghozatala során alkalmazott, ezért az indítvány ezen része vonatkozásában nem teljesülnek az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti befogadási feltételek {3314/2018. (X. 16.) AB végzés, Indokolás [32], 3273/2018. (VII. 20.) AB végzés, Indokolás [39], 3285/2018. (VII. 20.) AB végzés, Indokolás [30]}.
- [32] Az alkotmányjogi panasz a bírósági végzés vonatkozásában az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése, a XXVIII. cikk (1) bekezdésének megsértése tekintetében tartalmaz az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerinti indokolást.
- [33] 4. Az Abtv. 29. §-a értelmében alapvető feltétel, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel.
- [34] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt hangsúlyozza, hogy az alkotmányjogi panasz vizsgálatának kereteit az Abtv. 52. § (2) bekezdése alapján az indítványban megfogalmazott kérelem és alkotmányossági indokolás jelöli ki. Következésképpen a jelen egyedi ügyben az alkotmányjogi panasz Abtv. 29. §-a szerinti vizsgálata a bírósági végzés vonatkozásában az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése, a XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljárásból fakadó indokolási kötelezettségre és a korábbi bírói gyakorlat figyelembevételének vizsgálatára korlátozódott, mivel az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (7) bekezdése vonatkozásában az indítvány már az Abtv. 27. §-a illetve az Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti határozott kérelem követelményének, míg az OBH utasítás 2. § 4. pont 4.3. alpontja vonatkozásában az Abtv. 26. § (1) bekezdésében foglalt feltételeknek sem felelt meg.
- [35] Az indítványozó az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének és a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét a bejelentés és a kereseti kérelmének elbírálatlanságára, nem kellő indokoltságára, valamint az általa nem megismerhető bírósági gyakorlat figyelembe vételére alapította.
- [36] Az alkotmányjogi panaszban előadott kérdést a bíróságok indokolási kötelezettségét érintően az Alkotmánybíróság a 7/2013. (III. 1.) AB határozatában alapvető jelentőségű alkotmányjogi kérdésként értékelte (Indokolás [21]). Következésképpen az indítványban felvetett elvi jelentőségű alkotmányjogi kérdés tárgyában az Alkotmánybíróság már korábban állást foglalt {3130/2015. (VII. 9.) AB végzés, Indokolás [13]}.

- [37] Az Alkotmánybíróság eljárároban hangsúlyozza, hogy az indítványozó által felsorolt és általa ekként minősített alkotmányjogi jelentőségű kérdések önmagukban nem, csak abban az esetben eredményezhetik az alkotmányjogi panasz befogadását, ha egyidejűleg az Alkotmánybíróság alapvetőnek is minősíti.
- [38] Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz alapját képező végzés vonatkozásában megállapította, hogy a bíróság végzésében részletesen, a konkrét jogszabályhelyek megjelölésével megindokolta, hogy a GVH-t a bejelentéses eljárásban a kellő valószínűsítés szintjéig terheli eljárási kötelezettség, a rendelkezésre álló adatokat ezen keretre figyelemmel megfelelően értékelte és az indítványozó által kifogásolt állításokat az Fttv. 4. § (3) bekezdése alapján azért nem tekinti a fogyasztói magatartás torzítására alkalmasnak, mert azok túlzó, nem szó szerint értendő, szubjektív kijelentések.
- [39] Az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy a GVH végzése egyáltalán nem tesz említést korábbi bírósági gyakorlatról, míg a bírósági végzés általános jelleggel utal ugyan a bírói gyakorlatra, azonban az indoklásában tételesen a releváns jogszabályhelyekből vezeti le döntésének jogi indokait. Következésképpen azon okból, hogy a bíróság az indítványozó érvelésétől eltérő álláspontra helyezkedett, nem állapítható meg, hogy az indítványozó erre vonatkozó kereseti kérelmét a bíróság nem bírálta el, végzését nem indokolta, illetve olyan bírói gyakorlatra alapozta, amely az indítványozó előtt nem volt ismert.
- [40] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy „[a] jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabály-sértő jogalkalmazásra került sor, amely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható” {3090/2017. (IV. 28.) AB végzés, Indokolás [27]}.
- [41] Az indítványozó az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének és a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére a GVH végzésének és a bírósági végzés indoklásának hiányával összefüggésben arra is hivatkozott, hogy bizonyos mérlegelési szempontokat azok nem soroltak fel, illetve az eljárási garanciák érvényesülését nem biztosították, azonban az e körben felhozott állításait nem igazolta, holott az Abtv. 52. § (6) bekezdése értelmében az indítvány mellékleteként meg kell küldeni azon dokumentumokat is, amelyek az indítványban foglaltakat igazolják. Az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata szerint „a tisztességes eljárás alapjoga nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el” {3352/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}.
- [42] Az indítványozó kifogásolta továbbá, hogy a GVH – amely értelmezést a bírósági végzés jóváhagyott – megkövetelte tőle a kifogásolt magatartás jellegének minősítését, miközben a Tptv. 43/H. § (1) bekezdése alapján nem terheli ilyen kötelezettség. Az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy a Tptv. 43/H. § (1) bekezdése kifejezetten úgy fogalmaz, hogy a bejelentési űrlapnak – többek között – tartalmaznia kell a feltételezett jogsértés megjelölését is. Következésképpen a bejelentőnek erre vonatkozó információkkal is szolgálnia kell, amennyiben a Tptv. 43/H. § (1) bekezdése alapján bejelentéssel él a GVH-hoz. Tekintettel arra, hogy a GVH által megkövetelt információk szükségességének értékelése törvényességi kérdés, az Alkotmánybíróság nem rendelkezik hatáskörrel ennek megítélésére. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően nem vizsgálja azt sem, hogy az indoklásban megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {3237/2012. (IX. 28.) AB végzés, 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5], 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]}.
- [43] Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy a Tptv. 43/H. § (10) bekezdése értelmében a bejelentés tárgyában hozott GVH végzéssel szemben indult közigazgatási perben a jogi képviselet nem kötelező, ugyanakkor az indítványozó e tekintetben pusztán eljárási szabálysértésre hivatkozott, kifogását e tekintetben nem hozta alkotmányjogilag értékelhető összefüggésbe a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának sérelmével. Az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy önmagában valamely perbeli eljárási szabálysértés nem eredményez automatikusan alapjogsérelmet.
- [44] Az Alkotmánybíróság mindezekre tekintettel megállapította, hogy az eljárási bíróság az indítványozó jogértelmezésétől eltérően értelmezte az alkalmazott anyagi és eljárásjogi normákat, amely önmagában nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét. Az indítványozó a támadott bírósági végzés alaptörvény-ellenességét egyebekben nem indokolta, az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet a tisztességes hatósági és bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben, alkotmányos

jelentőségű eljárási szabályok érvényesülését érintő kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni.

- [45] Az Alkotmánybíróság mindezek alapján az alkotmányjogi panaszt – részben a határozott kérelem követelményeinek való meg nem felelés, részben pedig az Abtv. 26. § (1) bekezdésében, illetve a 27. §-ban foglalt, valamint az Abtv. 29. §-a szerinti befogadási feltételek teljesülése hiányában – az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései alapján eljárva az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2019. május 7.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1367/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3108/2019. (V. 17.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz eljárás megszüntetéséről

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Pécsi Törvényszék 1.Kpkf.50.014/2018/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panasz tárgyában indult eljárást megszünteti.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Egy mezőgazdasági tevékenységgel foglalkozó gazdasági társaság (a továbbiakban: indítványozó) jogi képviselői: dr. Rónai Anett ügyvéd (7632 Pécs, Maléter Pál út 34.) valamint dr. Bokor Beatrix ügyvéd (7631 Pécs, Közraktár u. 5.) útján a Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 7.K.27.185/2017/7. számú végzését helybenhagyó, a Pécsi Törvényszék 1.Kpkf.50.014/2018/3. számú, az indítványozó jogi képviselőjének 2018. február 23. napján elektronikus úton kézbesített végzés ellen az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] Az indítványozó az alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény B) cikke (demokratikus jogállam, jogbiztonság követelménye); XXIV. cikke (tisztes hatósági eljáráshoz való jog) és XXVIII. cikke (tisztes bírósági eljáráshoz való jog, jogorvoslathoz való jog) sérelmére hivatkozással kérte, hogy az Alkotmánybíróság a Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 7.K.27.185/2017/7. számú végzésére kiterjedő hatállyal állapítsa meg, hogy a Pécsi Törvényszék 1.Kpkf.50.014/2018/3. számú végzése alaptörvény-ellenes, és ezen végzéseket semmisítse meg.
- [3] 2. Az Alkotmánybíróság eljárása során az indítványozó – jogi képviselői útján benyújtott, – az Alkotmánybírósághoz 2019. április 8. napján érkezett beadványában bejelentette, hogy az alkotmányjogi panasz indítványt visszavonja.
- [4] Az Abtv. 59. §-a alapján az Alkotmánybíróság – Ügyrendjében meghatározottak szerint – kivételesen a nyilvánvalóan okafogyottá váló ügyek esetén az előtte folyamatban lévő eljárást megszüntetheti. Az Ügyrend 67. § (2) bekezdés c) pontja szerint okafogyottá válik az indítvány különösen, ha az indítványozó indítványát visszavonta.
- [5] Az Alkotmánybíróság az indítvány visszavonására tekintettel a rendelkező részben foglaltak szerint az eljárást megszüntette.

Budapest, 2019. május 7.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/861/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3109/2019. (V. 17.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.V.22.466/2016/14. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az Ibránytej Kft. (a továbbiakban: indítványozó) jogi képviselője: dr. Helmecczy László ügyvéd (1054 Budapest, Szemere utca 19., II/3.) útján alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó – az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján előterjesztett – alkotmányjogi panaszában a Kúria Pfv.V.22.466/2016/14. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól a Debreceni Ítéletábrla Gf.III.30.222/2016/6. számú ítéletére és a Nyíregyházi Törvényszék 2.G.15-15-040174/22/I. számú ítéletére kiterjedő hatállyal az Alaptörvény B) cikk; M) cikk; R) cikk; T) cikk; XIII. cikk; XV. cikk; XXIV. cikk; XXVIII. cikk; 25. cikk; 26. cikk; 28. cikk sérelmére hivatkozással.
- [3] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege az ügyben előterjesztett beadványok és a bíróságok által hozott határozatok alapján az alábbiakban összegezhető.
- [4] 1.2. Az indítványozó 2004. december 13. napjától 2014. március 20. napjáig egy tej-értékesítő és beszerző korlátolt felelősségű társaság (a továbbiakban: kft. vagy felperes) tagja volt, amely termelői csoportként működik és létrehozásának a célja a tagok által előállított tej felvásárlása és feldolgozása volt. A társasági szerződés szerint a tag köteles az általa előállított tej teljes mennyiségét a társaságnak eladni, a társaság pedig köteles azt megvásárolni. A társaság és a tagja évente termékértékesítési szerződést köt a tag által előállított tej értékesítésére. Amennyiben a tag felróható módon nem tesz eleget az értékesítési kötelezettségének, a le nem adott tej átvételi ára 30%-ának megfelelő összegű kötbérfizetési kötelezettség terheli.
- [5] Az indítványozó és a kft. között a támadott határozatok meghozatalát megelőzően már több per volt folyamatban. Az indítványozó állattenyésztő és tejtermelő korlátolt felelősségű társaság 2011. március 30. napján kelt levelében megtagadta a további tejszállítási kötelezettségének teljesítését, majd bejelentette, hogy kilép a társaságból és 2012. december 1. napján azt jelentette be, hogy a termelői csoportból kíván kilépni. Az indítványozó nyilatkozata szerint ettől kezdve a kft. szerződéstervezetet számára nem küldött, szerződést nem kötött vele.
- [6] 1.3. A termelői csoportként működő kft. (felperes) kereseti kérelmében a 2012/2013., valamint a 2013/2014. kvótaévekre vonatkozóan, az alperes tagsági jogviszonya fennállásig terjedő időre az indítványozót kötbér és késedelmi kamat megfizetésére kérte kötelezni. Az indítványozó alperes viszontkeresetet nyújtott be.
- [7] Az első fokon eljáró Nyíregyházi Törvényszék 2.G.15-15-040174/22/I. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította. Kötelezte a bíróság a felperest, hogy fizessen meg 15 (tizenöt) napon belül az alperesnek (az indítványozónak) 19 715 600 forintot, és annak 2014. szeptember 5. napjától kezdődően a kifizetés napjáig járó késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7%-kal növelt mértékű késedelmi kamatát. A bíróság az alperes (az indítványozó) ezt meghaladó viszontkeresetét elutasította. A bíróság kötelezte az alperest (az indítványozót) hogy fizessen meg az államnak 795 000 forint eljárási illetéket, illetve felperest, hogy 705 000 forintot. A bíróság megállapította, hogy a peres felek ezt meghaladóan felmerült költségeiket maguk viselik.
- [8] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította, mivel – megítélése szerint – a korábbi kvótaévekre vonatkozó jogerős ítéletek anyagi kötőereje folytán már nem lehetett vizsgálni a kötbérigény megalapozottságát és a kötbér

mértékét. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint 2012. március 29. napját követően csupán a társasági szerződés rendelkezése alapján, éves megállapodás hiányában a felperes még a szerződéskötési kötelezettség mellett sem várhatta el jogszerűen az alperestől a tejszállítási kötelezettsége teljesítését. Az elsőfokú bíróság megítélése szerint ezért a tényleges együttműködési szándék hiányának a nyilvánvalóvá válása folytán az alperes mentesült a kötbérfizetési kötelezettség alól. A szerződést biztosító mellékkötelezettségként alkalmazható kötbérnek csupán a társasági szerződésben történő kikötése miatt a felperes nem jogosult automatikusan a kötbérre, az erre irányuló keresetét ezért az elsőfokú bíróság elutasította. Az elsőfokú bíróság az alperesnek az üzletrész ellenértéke elszámolására irányuló viszontkeresetét részben találta megalapozottnak.

- [9] 1.4. Az elsőfokú ítélet ellen a felperes és az alperes is fellebbezéssel élt.
- [10] A Debreceni Ítéltábla Gf.III.30.222/2016/6. számú ítéletében az alperes és a felperes fellebbezését részben megalapozottnak találta. Mellőzte a felperesnek az alperes javára 19 715 600 forint és kamatai megfizetésére kötelezését, és kötelezte az alperest 93 999 381 forint és annak 2012. november 15. napjától járó törvényes késedelmi kamatának a felperes részére való megfizetésére. A feleket a felmerült költségeik viselésére kötelező rendelkezését megváltoztatta, és kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 112 579 forint elsőfokú perköltséget. Ezt meghaladóan az elsőfokú ítéletnek a keresetet és a viszontkeresetet részben elutasító rendelkezését, valamint a feleket az államnak felhívásra eljárási illeték fizetésére kötelező rendelkezését helybenhagyta.
- [11] Az ítéltábla álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helytállóan foglalt állást a tekintetben, hogy a Székesfehérvári Törvényszék 14.G.40.142/2011/4. számú, a Fővárosi Ítéltábla 14.Gf.40. 216/2012/7. számú ítéletével helybenhagyott, a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.VII.30.063/2013/5. számú ítéletével hatályában fenntartott ítéletében szereplő megállapítások folytán a tárgybeli perben a felek már nem tehették vitássá a felperes társasági szerződésének 8.2.7. pontjában szabályozott kötbérfizetési kötelezettség jogszerűségét, a kötbér ott meghatározott mértékét. Erre tekintettel nem volt relevanciája a tejtermelés – alperesi gazdálkodás – hatékonysága vizsgálatának, az erre irányuló bizonyítási indítványt az elsőfokú bíróság jogszerűen utasította el.
- [12] A felperes társasági szerződésének 8.2.7. pontja szerint, amennyiben a tag a szerződés 8.2.1. pontja szerinti értékesítési kötelezettségének felróható módon nem tesz eleget, úgy a le nem adott tej átvételi ára 30 %-ának megfelelő pénzüsszeget köteles kötbérként megfizetni. Az ítéltábla szerint az elsőfokú bíróság helytállóan járt el, amikor úgy ítélte meg, hogy az alperes kötbérfizetési kötelezettsége a társasági szerződés fenti rendelkezése alapján nem automatikusan áll be pusztán arra a tényre tekintettel, hogy az értékesítési/tejleadási kötelezettségének az alperes nem tett eleget, hanem vizsgálni kell minden egyes kvótaévben azt, hogy ez a mulasztás az alperesnek felróható volt-e.
- [13] 1.5. A jogerős ítéletet az indítványozó, mint alperes támadta felülvizsgálati kérelemmel, kérve annak hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság ítéletének a keresetet elutasító részében való helybenhagyását, a viszontkeresetet elutasító részében elsődlegesen annak megváltoztatását, és a felperesnek a „viszontkeresetnek megfelelően 42 100 000 forint” és kamatai megfizetésére kötelezését, másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését.
- [14] A felperes csatlakozó felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet részbeni hatályon kívül helyezését, az alperes további 3 100 000 forint kötbér és annak 2013. november 15. napjától számított törvényes késedelmi kamata, valamint ezen összeg tekintetében az első- és másodfokú perköltség megfizetésére kötelezését kérte. A felperes kérte a jogerős ítélet indokolásának megváltoztatását, és annak megállapítását, hogy valamennyi tagjának, így az alperesnek is megküldte a taggyűlés által elfogadott szerződést. Kérte továbbá az alperes tekintetében fennálló 112 579 forint elsőfokú perköltség megfizetésére vonatkozó kötelezettségének mellőzését, és az alperes kötelezését 1 977 278 forint elsőfokú perköltség megfizetésére.
- [15] A Kúria a Pfv.V.22.466/2016/14. számú ítéletével a jogerős ítéletet részben megváltoztatta. A Kúria a jogerős ítélet az alperest 93 999 381 forint és kamatai megfizetésére kötelező és az elsőfokú perköltség viselésére irányuló rendelkezés tekintetében hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és az indítványozó alperest 97 099 381 forint megfizetésére kötelezte. Rendelkezett a kamat és perköltség megfizetése tekintetében. Egyebekben a jogerős ítéletet helybenhagyta.
- [16] 2. Az indítványozó – az Alkotmánybíróság Főtitkárának felhívására kiegészített – alkotmányjogi panaszában állította, hogy a bírósági döntések sértik az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése szerinti tulajdonhoz való jogát,

mivel a támadott bírósági határozatok a szerződési szabadság elvét sértik, és az eltúlzott mértékű és alaptalan kötbérvétel az indítványozó vállalkozását ellehetetleníti. Továbbá a tulajdonhoz való joga sérelmét látja megvalósulni az indítványozó a kft.-ben volt üzletrésze nem piaci áron történt tulajdonszerzése tárgyában hozott bírósági rendelkezések vonatkozásában is.

- [17] Az indítványozó kifejtette, miért véli úgy, hogy a támadott határozatok sértik a XV. cikk (1) bekezdésében írott általános (jog)egyenlőséghez való jogát és XV. cikk (2) bekezdésében rögzített diszkrimináció tilalmát is, hivatkozva arra, hogy az indítványozó és a perben eljáró másik fél gazdasági ereje, és ebből fakadó érdekérvényesítési képessége közötti igen jelentős eltérés a bírósági eljárásban is jelentőséggel bírt volna. Az indítványozó részletesen leírja véleményét, miszerint a támadott határozatok sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát, különösen azért mert az eljáró bíróságok – megítélése szerint – több bizonyítékot iratellenesen használtak fel, illetve fontos bizonyítékot kirekesztettek a mérlegelhető bizonyítékok köréből, továbbá számos bizonyítékot nem megfelelően mérlegeltek..
- [18] Az indítványozó az Abtv. 27. §-a alapján a Kúria Pfv.V.22.466/2016/14. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól a Debreceni Ítéltábla Gf.III.30.222/2016/6. számú ítéletére és a Nyíregyházi Törvényszék 2.G.15-15-040174/22/I. számú ítéletére kiterjedő hatállyal az Alaptörvény B) cikk; M) cikk; R) cikk; T) cikk; XIII. cikk; XV. cikk; XXIV. cikk; XXVIII. cikk; 25. cikk; 26. cikk; 28. cikk sérelmére hivatkozással.
- [19] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban jár el az ügyben.
- [20] Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról dönt. A tanács vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [21] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. Az Abtv. 53. § (2) bekezdése értelmében pedig az alkotmányjogi panasz iránti indítványt – a 26. § (2) bekezdése szerinti eset kivételével – az ügyben első fokon eljáró bíróságnál kell az Alkotmánybírósághoz címezve benyújtani.
- [22] A tértivevény tanúsága szerint a Kúria Pfv.V.22.466/2016/14.számú ítéletét 2018. február 9. napján vette át az indítványozó perbeli jogi képviselője, míg az indítványozó az alkotmányjogi panaszát 2018. április 9-én nyújtotta be elektronikus úton az ügyben első fokon eljáró bírósághoz. Az indítványozó tehát az alkotmányjogi panaszt a Kúria Pfv.V.22.466/2016/14. számú ítéletével szemben a törvényi határidőn belül terjesztette elő.
- [23] Az indítványozó a bírósági eljárásban félként részt vett, így érintettsége a támadott határozattal összefüggésben megállapítható. Az indítvány az Abtv. 27. § b) pontjának is eleget tesz, mivel az indítványozó a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [24] 3.2. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, ennek feltételeit az 52. § (1b) bekezdése részletezi. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó kérelme e feltételeknek csak részben felel meg.
- [25] Az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panasz az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog vélt sérelmének lényegét és az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit. Megjelöli a sérelmezett bírói döntést továbbá kifejezett kérelmet terjeszt elő annak megsemmisítésére.
- [26] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában szereplő, megsértettnek állított alaptörvényi rendelkezések egy része – az Alaptörvény B) cikk (2)–(4) bekezdése; M) cikk; R) cikk; T) cikk; 25. cikk; 26. cikk; 28. cikk – nem minősül az Alaptörvényben biztosított jognak.
- [27] Az indítványozó hivatkozott az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmére. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére hivatkozásnak csak kivételes esetekben – a visszaható hatályú jogalkotásra és a felkészülési idő hiányára alapított indítványok esetében – van helye {3062/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [171]}. Az indítványozó beadványában nem hivatkozott a visszaható hatályú jogalkotásra és a felkészülési idő hiányára, ezért az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz ebben a vonatkozásban sem felel meg a törvényi feltételeknek.

- [28] Az Alaptörvény XIII. cikkének (2) bekezdése, XV. cikkének (3)–(5) bekezdései, XXIV. cikkének (2) bekezdése és XXVIII. cikkének (2)–(7) bekezdései vonatkozásában az indítvány semmilyen kérelmet nem tartalmazott. Az Alkotmánybíróság továbbá megállapította, hogy bár az indítványozó kifejtette, hogy az álláspontja szerint az Alaptörvény XXIV. cikke (1) bekezdése szerinti tisztességes (hatósági) eljáráshoz való joga is sérelmet szenvedett, érvei tartalmilag az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jogra vonatkoznak.
- [29] Az Alaptörvény XIII. cikkének (2) bekezdése, XV. cikkének (3)–(5) bekezdései, XXIV. cikke és XXVIII. cikkének (2)–(7) bekezdéseinek a sérelmét állító indítványi elemek elbírálására tehát azért nem kerülhetett sor, mert azok állított sérelmére vonatkozó indítvány nem tartalmaz határozott kérelmet.
- [30] 4. A Kúria határozata vonatkozásában az indítványozó az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében foglalt a tulajdonhoz való jog és a XV. cikk (1) bekezdésében írott általános (jog)egyenlőség és XV. cikk (2) bekezdésében rögzített diszkrimináció tilalmán keresztül a XXVIII. cikk (1) bekezdésében védett tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmére hivatkozott, és a támadott határozat alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte alkotmányjogi panaszában. Az Alkotmánybíróság e körben vizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt további feltételeinek való megfelelést, mivel az alkotmányjogi panasz e tekintetben felel csak meg a határozottság törvényi előírásainak. Vizsgálata során a következőket állapította meg.
- [31] Az Abtv. 27. §-a értelmében alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó – Alaptörvényben biztosított – jogát sérti [a) pont].
- [32] Az Abtv. 29. §-a az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltételeiként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {például: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]; illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}.
- [33] 4.1. Az indítványozó bár kifejtette, hogy az álláspontja szerint az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében foglalt a tulajdonhoz való joga és a XV. cikk (1) bekezdésében írott általános (jog)egyenlőség és XV. cikk (2) bekezdésében rögzített diszkrimináció tilalmán keresztül a XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való joga sérelmet szenvedett, a kúriai ítélet vonatkozásában érvei tartalmilag törvényességi kérdéseket érintenek. A Kúria jogalkalmazása – értékelése szerint – alaptörvény-ellenes, mivel figyelmen kívül hagyta az alkalmazandó jogszabályok értelmezése során kialakult joggyakorlatot.
- [34] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem felel meg az Abtv. 29.-ában foglalt, a befogadás feltételéül állított követelményeknek, mert az indítványozó egyértelműen az ügyében eljáró bíróságok jogértelmezését tartotta alaptörvény-ellenesnek.
- [35] Az Abtv. 27. §-a vonatkozásban az indítványozónak kell igazolnia, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály-alkalmazás folytán az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be.
- [36] Az indítványozó nem terjesztett elő olyan indokolást, amelynek alapján az összefüggés megállapítható lett volna az Alaptörvény általa felhívott cikkei az Alkotmánybíróság fenti gyakorlata szerinti sérelme és az indokolási elemek között.
- [37] 4.2. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó mindegyik felhívott alapvető jog kapcsán ténylegesen az ügyében eljáró bíróságok tényállás-megállapítását kifogásolta. A tényállás megállapítása és a bizonyítékok értékelése kapcsán az Alkotmánybíróság következetesen, így jelen döntésében is hangsúlyozza, hogy az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján az ítéleteknek kizárólag alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára van hatásköre. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ából következően nem tekinthető az általános hatáskörű bírósági szervezetrendszer egyik felülbírálati fórumának, az alkotmányjogi panasszal kapcsolatos hatásköre is – az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának védelmében keresztül – az Alaptörvény védelmét biztosítja. Az Alkotmánybíróság feladata az igazságszolgáltatással összefüggésben az alkotmányossági jogviták eldöntése, mely során értelmezi az Alaptörvény rendelkezéseit és ezen

értelmezéssel veti össze azt, hogy a bíróság jogértelmezése megfelelt-e ennek, illetve az alkalmazott jogszabályi rendelkezés teret engedett-e az Alaptörvény szerinti értelmezésnek. Alkotmányjogi, nem pedig szakjogi kérdésekben dönt tehát, vagyis a konkrét ügy elbírálása a bíróság feladata. Ezzel áll összhangban az is, hogy az Alkotmánybíróság nem ténybíróság, a bizonyítási eljárás lefolytatása, a bizonyítékok értékelése és ezen keresztül a tényállás megállapítása, illetve annak bizonyos fokú felülvizsgálata a jogorvoslati eljárás(ok) során a bíróságok, végső soron a Kúria feladata. A bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének valamint a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára nem rendelkezik felhatalmazással. A bíróság ezen értékelő tevékenysége nem lehet alkotmányossági vizsgálat tárgya (lásd pl. 7/2013. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [33], [38], 3343/2018. (X. 26.) AB végzés, Indokolás [11]).

- [38] Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszban nem állított olyan pontosan körülírt, releváns alkotmányjogi érvekkel alátámasztott alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vetne fel, ami a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolttá tenné.
- [39] Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 52. § (1b) pontjában, valamint 29. §-ában foglaltak, illetve az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2019. május 7.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/718/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3110/2019. (V. 17.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Győri Törvényszék 2.Pf.20.314/2018/16. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz. Az indítványozó – az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján előterjesztett – alkotmányjogi panaszában a Győri Törvényszék 2.Pf.20.314/2018/16. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól a Győri Járásbíróság P.23.122/2016/93. számú ítéletére kiterjedő hatállyal az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése; XV. cikk (1) bekezdése; XV. cikk (2) bekezdése; XV. cikk (3) bekezdése; XXIV. cikk (1) bekezdése; XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmére hivatkozással.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege az ügyben előterjesztett beadványok és a bíróságok által hozott határozatok alapján az alábbiakban összegezhető.
- [3] Az indítványozó és volt élettársa között a jelen eljárás tárgyát képező polgári eljárást megelőzően több eljárás volt folyamatban.
- [4] 1.2. Az első fokon eljáró Győri Járásbíróság P.23.122/2016/93. számú ítéletével a peres felek élettársi kapcsolatából 2011. december 7. napján született gyermek feletti szülői felügyeleti jog gyakorlására a felperes anyát jogosította fel. Az alperest (az indítványozót) kötelezte gyermektartásdíj fizetésére. Szabályozta továbbá az indítványozó és a gyermek közötti kapcsolattartást is. Az elsőfokú bíróság a viszontkeresetet elutasította.
- [5] A szülői felügyeleti jogot érintően előterjesztett kereset megalapozottsága, a viszontkereset alaptalansága tekintetében a felek személyes előadását, a meghallgatott tanúk vallomását, a perben elrendelt szakértői bizonyítás eredményeként készült szakértői vélemények megállapításait alapul véve az elsőfokú bíróság megítélése szerint a szakvélemények alapján megállapítható volt, hogy az érettebb gondolkodás és személyiség miatt az anya nevelési készsége jobb, alkalmasabbnak tűnik arra, hogy gyermekét háztartásában egyedül, önállóan nevelje hosszú távon. Az anyánál történő elhelyezés jobban szolgálja a gyermek érdekeit.
- [6] Az indítványozó azon hivatkozásai kapcsán, miszerint a szakértő(k) nem rendelkeznek a szakvélemény elkészítéséhez szükséges megfelelő képzéssel, arra utalt az elsőfokú bíróság, hogy mindkét szakértő az Igazságügyi Szakértői Kamara nyilvántartása szerint klinikai és mentálhigiéniai felnőtt- és gyermek szakpszichológia területén nyilvántartásba vett szakértő, mely feljogosítja őket arra, hogy mind felnőttet, mind gyermeket, komplex családot vizsgálhatnak és róluk szakvéleményt készíthetnek.
- [7] A bíróság kiemelte, hogy a 9/2006 (XI. 27.) IM. rendelet 2. számú melléklete szerint a klinikai és mentálhigiéniai felnőtt és gyermek szakpszichológia mint igazságügyi szakértői szakterület vagylagosan követel meg képzési feltételt: okleveles pszichológus és klinikai és mentálhigiéniai felnőtt szakpszichológia vagy okleveles pszichológus és klinikai és mentálhigiéniai gyermek és ifjúsági szakpszichológia szakvizsgát. Ebből következően elég az egyik típusú szakvizsga ahhoz, hogy a fenti szakterületen véleményt adjon a szakértő – rögzítette az elsőfokú bíróság. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint megállapítható volt tehát, hogy a perben kirendelt szakértők megfelelő kompetenciával rendelkeztek a perrel érintett szakkérdések vonatkozásában.
- [8] Az indítványozó alperes által a legutolsó tárgyaláson előterjesztett, „kapcsolattartás szabályozására” irányuló, a gyermek két heti váltásban történő felügyelete iránti kérelem kapcsán az elsőfokú bíróság megjegyezte, hogy alperes ezen kérelme gyakorlatilag a közös szülői felügyelet fenntartását célozta volna, mely csak akkor lehetséges, ha a gyermek maga is pszichésen alkalmas rá, másrészt a szülők képesek olyan szoros, intelligens és

nyugodt együttműködésre, kommunikációra, mellyel a gyermek érdekét a saját érdekeik elé helyezik. Erre a bíróság a jelenleg kialakult helyzetben nem látott lehetőséget.

- [9] Az elsőfokú bíróság ítéletében rögzítette, hogy nem kívánta teljes mértékben megfosztani az apát a hétköznapi kapcsolattartás lehetőségétől, ezért azt a hétvégi kapcsolattartással nem érintett heteken egy nap délutánjában szabályozta, figyelemmel arra is, hogy a gyermeknek az apa a hétköznapi kapcsolattartásokkor ne szállítsa Budapestre Győrbe, mivel ez a gyermeknek megterhelő, a gyermek iskolás korától kezdődően pedig a tanulást és az iskola utáni egyéb külön foglalkozásokat akadályozhatja. Rögzítette továbbá, hogy a gyermek szeretetteljesen viszonyul az apához, várja a vele való találkozást. A kéthetente hétvégén történő találkozás az ennyi idősebb gyermek számára túl nagy időbeli távolságot jelent a két találkozás között, mely a gyermek kötődését az apához negatívan befolyásolhatja, mely nem érdeke a gyermeknek.
- [10] Nem látta ugyanakkor indokoltnak a bíróság a felperes által kért felügyelt kapcsolattartást sem, mivel az apa a gyermek testi, értelmi, erkölcsi fejlődését nem veszélyezteti, kapcsolata a gyermekkel megfelelő, a kapcsolattartás felügyelete ezért nem szükséges.
- [11] 1.3. Az ítélet ellen az alperes (az indítványozó) fellebbezéssel élt, melyben elsődlegesen az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, másodlagosan az ítélet megváltoztatását, a vizontkeresetének történő helyt adást kérte. A fellebbezését később pontosítva elsődlegesen oly módon kérte az ítélet megváltoztatását, hogy a bíróság őt ruházza fel a szülői felügyeleti jog gyakorlására, bővített felperesi kapcsolattartással, tartásdíj megítélésével.
- [12] Másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését, új tisztességes és pártatlan eljárás lefolytatásának elrendelését kérte. Harmadlagosan olyan módon kérte az ítélet megváltoztatását, kiegészítését, hogy fiával elektronikus úton és telefonon is tarthasson kapcsolatot naponta 18 és 19 óra között. Ennek indokaként hivatkozott a földrajzi távolságra és arra, hogy az a felperesnek felróható okból alakult ki, és további kérelmeket is előterjesztett.
- [13] A Győri Törvényszék 2.Pf.20.314/2018/16. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta azzal a pontosítással, hogy a folyamatos kapcsolattartás keretében minden hónap pártatlan hétvégéjén illeti meg a kapcsolattartás az indítványozót, míg a csütörtöki kapcsolattartás minden hónap páros hetében illeti meg.
- [14] A másodfokú tárgyaláson az indítványozó a fellebbezése kiegészítése körében előadta, hogy az anya önkényesen és erőszakosan alakította ki a helyzetet, így próbálva állandóságot kialakítani, amit előnyére fordíthat. Eseti döntésekre is hivatkozott melyek alapján az anya eljárása a családvédelmi törvény előírásába ütközőnek is tekinthető. Kiemelte, hogy a kapcsolattartás akadályozása a gyermek ellen hat, e körben szintén eseti döntésre hivatkozva hangsúlyozta, a Kúria megállapítása szerint a veszélyeztetés önmagában szakértői vélemény nélkül is megállapítható, ha a szülő a kapcsolattartást akadályozza. A szakvéleményekkel összefüggésben az indítványozó ismételt hangsúlyozta, hogy az adott szakterületen egyik szakértő sem rendelkezik kompetenciával, figyelemmel a 9/2006. IM rendelet 2. melléklet 21. pontjában foglaltakra, melynek helyes értelmezése álláspontja szerint az, hogy a szakértőknek csak kétféle végzettséggel lehetne e területen szakvéleményt adni, két szakvizsgával viszont egyik szakértő sem rendelkezett. Kérte a szakértőktől adatok kiadását is.
- [15] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az ítélet helybenhagyását kérte.
- [16] A felülbírálat eredményeként a törvényszék megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a jogvita megalapozott elbírálásához szükséges körben lefolytatta a bizonyítási eljárást, a bizonyítékokat a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 206. §-ában foglaltaknak megfelelően értékelve helyesen állapította meg a releváns tényeket és azokra figyelemmel megalapozott, jogszerű következtetést levonva döntött, amikor felperest jogosította fel a kizárólagos szülői felügyeleti jog gyakorlására. A döntés kifejtett indokait is osztotta a törvényszék. A másodfokú bíróság szerint a fellebbezési kérelemben előadottak az ítélet megváltoztatására nem adtak indokot. Az elsőfokú eljárás anyagában olyan eljárásjogi szabálysértés, mely az ítélet hatályon kívül helyezését alapozná meg, nem volt megállapítható.
- [17] A szakértők tekintetében a másodfokú bíróság rögzítette, hogy az indítványozó a kompetencia hiányát a szakértők tekintetében tévesen állította.
- [18] A fellebbezés „iratellenesség”-re vonatkozó hivatkozásai kapcsán a törvényszék mindössze azt tartotta szükségesnek megjegyezni: az elsőfokú ítélet azon megállapítása, mely a gyermek állapotát „regresszív” helyett „depresszív”-ként rögzíti adott esetben valamely okból történt elírás (pontatlan szövegezés) következménye lehet. Egy ilyen esetleges „hibának” jelentősége a konkrét ítélet megalapozottsága, jogszerűsége szempontjából nincs. Hangsúlyosnak értékelendő körülmény a perben az, amelyre minden eljárás szakértő illetve nyilatkozó pszichológus szakember egybevágyóan tett megállapítást, miszerint a perbeli gyermek rendkívül szorongó, feszült álla-

potban van. Rámutatott, hogy a felperes figyelembe vett egyéb körülményei között munkaviszonyára, jövedelmére vonatkozó adatok szerepelnek az eljárás anyagában. Az elsőfokú bíróság mulasztást ezen adatok feltárása tekintetében sem vétett. Mindezek alapján az elsőfokú ítélet szülői felügyeleti jog gyakorlására való rendelkezésének megváltoztatására a törvényszék nem látott sem jogi, sem ténybeli alapot.

- [19] A per adatai alapján a másodfokú bíróság egyetértett a kapcsolattartás szabályozása tekintetében hozott rendelkezésekkel is, e körben az elektronikus úton történő kapcsolattartás szabályozás mellőzésével kapcsolatos indokokat is osztva.
- [20] 2. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő alkotmányjogi panaszát. A főtitkár hiánypótlási felhívásának részben eleget téve, 2019. március 7-én nyújtotta be a kiegészített indítványát.
- [21] Az indítványozó az Abtv. 27. §-a alapján a Győri Törvényszék 2.Pf.20.314/2018/16. számú ítélete alaptörvényellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól a Győri Járásbíróság P.23.122/2016/93. számú ítéletére kiterjedő hatállyal.
- [22] Az indítványozó nyilatkozott arról, hogy a támadott határozatokkal összefüggésben rendkívüli jogorvoslati eljárás nincs folyamatban.
- [23] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában különösen arra hivatkozott, hogy volt élettársa korábbi megállapodásukat megszegve jogellenesen tartotta magánál közös gyermeküket, aki több előle eltitkolt helyen lakott, és járt óvodába. Az indítványozó sérelmezte, hogy a szülői felügyeleti jog rendezése tárgyában folyt bírósági eljárás során a jogerős másodfokú ítélet meghozatalára a tisztességes és kontradiktórius eljárás garanciális elemeinek, azon belül az indokolási kötelezettségre irányadó alkotmányos szempontoknak, továbbá a megkülönböztetés tilalmának, a nők és férfiak családon belüli egyenjogúságának, a törvény előtti egyenlőségnek a figyelmen kívül hagyásával került sor. Az indítványozó álláspontja szerint a gyermeke kivizsgálásában résztvevő – de e tekintetben kompetenciával nem rendelkező – szakértői véleményekre alapozott és kellő indokolással el nem látott bírósági ítéletek sértik a tisztességes bírósági eljárás részét képező fegyveregyenlőség elvét is.
- [24] Álláspontja szerint a másodfokú ítélet ezért sérti az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdésében foglaltakat, miszerint az Alaptörvény és a jogszabályok mindenkire kötelezőek, a XV. cikk (1) bekezdésében írott általános (jog) egyenlőséget, a XV. cikk (2) bekezdésében rögzített diszkrimináció tilalmát, a XV. cikk (3) bekezdését, mely szerint a nők és a férfiak egyenjogúak, továbbá a támadott másodfokú határozat a részrehajlás nélküli, észszerű határidőn belüli hatósági eljárást garantáló XXIV. cikk (1) bekezdésébe és a pártatlan és tisztességes bírósági eljárást garantáló XXVIII. cikk (1) bekezdésébe ütközik.
- [25] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában hivatkozott az Emberi Jogok Európai Bírósága, továbbá az Alkotmánybíróság és a Legfelsőbb Bíróság, illetve a Kúria több határozatára is.
- [26] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban jár el az ügyben.
- [27] Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról dönt. A tanács vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [28] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. Az Abtv. 53. § (2) bekezdése értelmében pedig az alkotmányjogi panasz iránti indítványt – a 26. § (2) bekezdése szerinti eset kivételével – az ügyben első fokon eljáró bíróságnál kell az Alkotmánybírósághoz címezve benyújtani.
- [29] A Győri Törvényszék 2.Pf.20.314/2018/16. számú ítéletét 2018. október 27. napján – elektronikus úton kézbesítették indítványozó perbeli képviselőjének, míg a személyesen eljáró indítványozó az alkotmányjogi panaszát 2018. december 13. napján nyújtotta be az ügyben első fokon eljáró bírósághoz. Az indítványozó tehát az alkotmányjogi panaszt a Győri Törvényszék 2.Pf.20.314/2018/16. számú ítéletével szemben a törvényi határidőn belül terjesztette elő.
- [30] Az indítványozó a bírósági eljárásban félként részt vett, így érintettsége a támadott határozattal összefüggésben megállapítható. Az indítvány az Abtv. 27. § b) pontjának is eleget tesz, mivel az indítványozó a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.

- [31] 3.2. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, ennek feltételeit az 52. § (1b) bekezdése részletezi. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó kérelme e feltételeknek csak részben felel meg.
- [32] Az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panasz az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog vélt sérelmének lényegét és az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit. Megjelöli a sérelmezett bírói döntést továbbá kifejezett kérelmet terjeszt elő annak megsemmisítésére.
- [33] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában szereplő, megsértettnek állított alaptörvényi rendelkezések egy része – az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése – nem minősül az Alaptörvényben biztosított jognak.
- [34] Az Alkotmánybíróság továbbá megállapította, hogy bár az indítványozó kifejtette, hogy az álláspontja szerint az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében írott általános (jog)egyenlőséghez való joga, a XV. cikk (2) bekezdésében rögzített diszkrimináció tilalma, a XV. cikk (3) bekezdésében rögzített a nők és a férfiak egyenjogúsághoz való joga, valamint a XXIV. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes (hatósági) eljáráshoz való joga is sérelmet szenvedett, érvei tartalmilag az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jogra vonatkoznak.
- [35] 4. Az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt további feltételeinek való megfelelés vizsgálata során az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg.
- [36] Az Abtv. 27. §-a értelmében alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó – Alaptörvényben biztosított – jogát sérti [a) pont].
- [37] Az Abtv. 29. §-a az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltételeiként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {például: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]; illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}.
- [38] 4.1. Az indítványozó bár kifejtette, hogy az álláspontja szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való joga sérelmet szenvedett, a másodfokú ítélet vonatkozásában érvei tartalmilag törvényességi kérdéseket érintenek. A másodfokú bíróság jogalkalmazása – értékelése szerint, – fegyveregyenlőség elvének érvényesülését, a pártatlan igazságszolgáltatás érvényesülését nem biztosította, ezáltal a bírósághoz való fordulás jogát kiüresítette.
- [39] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt, a befogadás feltételéül állított követelményeknek, mert az indítványozó egyértelműen az ügyében eljáró bíróságoknál a szakértő kirendelésére vonatkozó döntéseit, és a szakértői vélemények értékelését, azaz a bíróság jogértelmezését tartotta alaptörvény-ellenesnek.
- [40] 4.2. Az indítványozó a szakértő kirendelésére vonatkozó szabályokat az eljáró bíróságoktól eltérően értelmezte, emiatt alkotmányjogi panaszában a másodfokú bíróság ítéletében foglalt jogértelmezést vitatta. Az Alkotmánybíróság az indítvány tartalma alapján ezért a vizsgált ügyben megállapította azt, hogy az indítványozó a támadott határozat törvényességi szempontú felülvizsgálatát kérte az Alkotmánybíróságtól. Az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlata értelmében az Abtv. 27. §-ában foglalt hatáskörében eljárva a bírói döntést törvényességi szempontból nem vizsgálhatja felül.
- [41] Az a tény, hogy a másodfokú bíróság az indítványozó által irányadónak tartottól eltérően értelmezte az alkalmazott jogi normát, önmagában nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem.
- [42] 4.3. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó mindegyik felhívott alapvető jog kapcsán ténylegesen az ügyében eljáró bíróságok tényállás-megállapítását kifogásolta. A tényállás megállapítása és a bizonyítékok értékelése kapcsán az Alkotmánybíróság következetesen, így jelen döntésében is hangsúlyozza, hogy az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján az ítéleteknek kizárólag alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára van hatásköre. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ából következően

nem tekinthető az általános hatáskörű bírósági szervezetrendszer egyik felülbírálati fórumának, az alkotmányjogi panasszal kapcsolatos hatásköre is – az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának védelméen keresztül – az Alaptörvény védelmét biztosítja. Az Alkotmánybíróság feladata az igazságszolgáltatással összefüggésben az alkotmányossági jogviták eldöntése, mely során értelmezi az Alaptörvény rendelkezéseit és ezen értelmezéssel veti össze azt, hogy a bíróság jogértelmezése megfelelt-e ennek, illetve az alkalmazott jogszabályi rendelkezés teret engedett-e az Alaptörvény szerinti értelmezésnek. Alkotmányjogi, nem pedig szakjogi kérdésekben dönt tehát, vagyis a konkrét ügy elbírálása a bíróság feladata. Ezzel áll összhangban az is, hogy az Alkotmánybíróság nem ténybíróság, a bizonyítási eljárás lefolytatása, a bizonyítékok értékelése és ezen keresztül a tényállás megállapítása, illetve annak bizonyos fokú felülvizsgálata a jogorvoslati eljárás(ok) során a bíróságok, végső soron a Kúria feladata. A bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének valamint a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára nem rendelkezik felhatalmazással. A bíróság ezen értékelő tevékenysége nem lehet alkotmányossági vizsgálat tárgya [lásd pl. 7/2013. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [33], [38], 3343/2018. (X. 26.) AB végzés, Indokolás [11]].

- [43] 4.4. Az Alkotmánybíróság ezúton is hangsúlyozza, hogy következetes gyakorlata szerint „[a] bírósági joggyakorlat egységének biztosítása sem az Alkotmánybíróság, hanem a bíróságok, kiemelten pedig a Kúria feladata [Alaptörvény 26. cikk (3) bekezdése, bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény III. fejezete], ezt az Alkotmánybíróság a jogbiztonságra és az alapjogokra figyelemmel sem vonhatja magához. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el” [3325/2012. (XI. 12.) AB végzés; Indokolás [14]].
- [44] 5. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A bírósági döntéseket – az Alaptörvény felhatalmazása alapján – az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálata során.
- [45] Az Alkotmánybíróság korábban az indokolt bírói döntéshez fűződő joggal kapcsolatban, – amely az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárás alkotmányos követelményrendszerén belül értelmezhető – kimondta, hogy az alkotmányos előírás kizárólag az eljárási törvényekben foglaltak szerint kötelezheti a bíróságot a döntésének alapjául szolgáló indokok bemutatására. Ebből következik, hogy az Alkotmánybíróság az Alaptörvény e szabályát mindig együtt olvassa a jogvita jellege, és az adott ügy típusa által kijelölt konkrét eljárásjogi szabályokkal. Az Alaptörvény 28. cikk első mondata úgy rendelkezik, hogy „[a] bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik.” Az Alaptörvény 28. cikke tehát a bíróságokkal szemben azt a követelményt fogalmazza meg, hogy ítélezésük során a jogszabályokat az Alaptörvénnyel összhangban értelmezzék és alkalmazzák [7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]].
- [46] Az Alkotmánybíróság vizsgálta, hogy a támadott ítélet részletes és a felülvizsgálati kérelem egyes elemeit érintő indokolást tartalmaz-e, és megállapította, hogy e tekintetben nem veti fel a panasz az alaptörvény-ellenesség kételyét. Az indítványozó által előadott érvek alapján ugyanis az indokolási kötelezettség megsértése nem merül fel, mivel a bíróságok az indítványozónak az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit megvizsgálták és ennek értékeléséről számot adtak. Önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntések alaptörvény-ellenességének alátámasztására. Ezért az indítvány e vonatkozásban sem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét [3179/2016. (IX. 26.) AB végzés, Indokolás [15]].
- [47] Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszban nem állított olyan pontosan körülírt, releváns alkotmányjogi érvekkel alátámasztott alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vetne fel, ami a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolttá tenné.

[48] Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 52. § (1b) pontjában, valamint 29. §-ában foglaltak, illetve az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2019. május 7.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1856/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3111/2019. (V. 17.) AB VÉGZÉSE

bírói kezdeményezés visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló bírói kezdeményezés tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 617. §-a első mondata alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló bírói kezdeményezést visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A Nagykanizsai Járásbíróság (továbbiakban: indítványozó), az előtte folyamatban lévő peres eljárást a 6.P.20.106/2019/2. számú végzésével felfüggesztette és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. § (1) bekezdése alapján indítványozta, hogy az Alkotmánybíróság a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 617. §-ának első fordulója (a továbbiakban helyesen: első mondata) alaptörvény-ellenességét állapítsa meg és a támadott rendelkezést – a folyamatban lévő ügyben való alkalmazásának tilalmát elrendelve – semmisítse meg.
- [2] 1.1. A Nagykanizsai Járásbíróság 6.P.20.612/2018/3. számú végzésében foglaltak szerint az indítvány alapjául szolgáló ügyben a felperes jogosultként fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmet terjesztett elő az alperes önkormányzattal szemben, amely az alperes ellentmondására tekintettel perré alakult. A közjegyző a perré alakulásról a felperest jogi képviselője útján értesítette, a perré alakulást megállapító végzés 2018. szeptember 3. napján került kézbesítésre. A felperes jogi képviselője a keresetet tartalmazó iratát 2018. szeptember 20. napján iktatottan, a központi rendszerbe 2018. szeptember 19. napján érkezetten terjesztette elő. A Járásbíróság a 6.P.20.612/2018/3. számú végzésében megállapította, hogy a közjegyző felhívásában szereplő tizenöt napos határidő 2018. szeptember 18. napján lejárt, így a felperes a keresetet tartalmazó iratot a megjelölt határidőn belül nem terjesztette elő, a határidőn túl előterjesztett keresetet tartalmazó irata pedig a Pp. 149. § (1) bekezdése alapján hatálytalan, ezért a Pp. 259. § (1) bekezdés a) pontja alapján az eljárást megszüntette.
- [3] 1.2. A felperes – a Pp. 612. és 617. §-ainak rendelkezéseire hivatkozó – fellebbezése alapján a Zalaegerszegi Törvényszék 3.Pkf.21.021/2018/2. számú végzésével az elsőfokú bíróság végzését hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára kötelezte. Végzésében a Törvényszék rámutatott arra, hogy a valamennyi bíróság számára elérhető, a Központi Bírósági Intranet üzemzavar naptárának adatai szerint 2018. szeptember 15-én 10 órától, 2018. szeptember 16-án 9 óráig az elektronikus ügyintézés karbantartás miatt szünetelt, e napokon az összes üzemzavar ideje meghaladta a négy órát, ezért a Pp. 217. §-a (nyilvánvaló elírás, helyesen: 617. §-a) folytán e napok a közjegyző által megadott határidőbe nem számítanak bele, így az előkészítő irat benyújtására nyitva álló határidő 2018. szeptember 20. napján járt le. Ennek alapján a felperes 2018. szeptember 19. napján elektronikusan előterjesztett keresetet tartalmazó irata nem tekinthető elkészítettnek.
- [4] 2. A Nagykanizsai Járásbíróság indítványában – a peres eljárás felfüggesztése mellett – kérte az Alkotmánybíróságtól annak megállapítását, hogy a Pp.-nek a Törvényszék végzése által hivatkozott 617. §-ának első mondata az Alaptörvény XV. cikkének (2) bekezdése szerinti, az alapjogok egyenlőségét és a diszkrimináció tilalmát rögzítő rendelkezését sérti.
- [5] Az indítványozó szerint az elektronikus eljárások jellegére tekintettel alkotmányosan indokolt az a jogalkotói szándék, amely a speciális szabály beiktatásával mellőzhetővé teszi technikai okok esetén az egyedi igazolási kérelem benyújtását és elbírálását. Ugyanakkor azonban a bíróság álláspontja az, hogy a támadott rendelkezés úgy tesz különbséget az elektronikus eljárásra nem kötelezett, vagy azt nem választó és az elektronikus eljárásra kötelezett, vagy azt választó – indítványozói megállapítás szerint azonos csoportba tartozó – jogalanyok

(a peres felek) között, hogy annak nincs alkotmányos indoka, ekként a különbségtétel a diszkrimináció tilalmába ütközik. Az indítványban foglaltak szerint ugyanis, ha a határidőn belül – bármikor – a központi rendszerben üzemzavar, vagy üzemszünet keletkezik, akkor a hatályos szabályozás mellett az elektronikus eljárásra kötelezett, vagy azt választó félnek hosszabb idő áll rendelkezésre a határidőhöz kötött cselekmény teljesítésére, mint az elektronikus eljárásra nem kötelezett, vagy azt nem választó félnek, annak ellenére, hogy a határidő lejárta előtti üzemszünet ténylegesen nem gátolja a felet a határidő betartásában. Ugyanakkor az elektronikus eljárásra nem kötelezett, vagy azt nem választó fél esetében a határidőn belüli, a hagyományos kézbesítési-beadási rendszer (posta, személyes benyújtás) szerinti munkaszüneti napok csak a határidő utolsó napja tekintetében hosszabbítják meg a határidőt.

- [6] Végül az indítványozó hivatkozott arra, hogy az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény 9. §-ának (6) bekezdésében foglalt rendelkezés is azt mondja ki, hogy a hátrányos jogkövetkezmény alóli mentesség csak addig áll fenn, amíg a (4) bekezdés szerinti – akadályozó – körülmények, vagy események fennállnak, ezzel összhangban az elháríthatatlan akadály miatti mulasztás a Pp. 149. § (3) bekezdése és 150. §-ának (1) bekezdése alapján is orvosolható lenne.
- [7] 3. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy a bírói kezdeményezés megfelel-e a törvényben előírt feltételeknek. Az Abtv. 25. §-ának (1) bekezdése szerint, ha a bírónak az előtte folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni, amelynek alaptörvény-ellenességét észleli, vagy alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította – a bírósági eljárás felfüggesztése mellett – az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *b*) pontja alapján az Alkotmánybíróságnál kezdeményezi a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását, illetve az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását. Az Abtv. felhívott rendelkezése alapján az Alkotmánybíróság gyakorlata következetes abban, hogy bírói kezdeményezés alapján folytatott egyedi normakontroll eljárásban csak az egyedi ügyben alkalmazandó jogszabály vizsgálatára kerülhet sor {3058/2015. (III. 31.) AB végzés, Indokolás [22]}. Az Alkotmánybíróság megállapítása szerint jelen ügyben az indítványozónak a Pp. 617. §-a első mondatát nem kell alkalmaznia. A felperes fellebbezése alapján eljáró Zalaegerszegi Törvényszék megvizsgálta az informatikai rendszer alapján a közjegyzői végzés kézbesítésére és a keresetet tartalmazó előkészítő irat érkeztetésére vonatkozó adatokat, összevetette azokat az üzemzavar naptár adataival, majd a Pp. 617. §-ának alkalmazásával döntött arról, hogy a felperes előkészítő irata nem tekinthető elkésztettnek. Ennek okán a Törvényszék a jogerős döntésével az elsőfokú végzést hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította, megállapítva végzésének indokolásában azt is, hogy „[a]z elsőfokú bíróságnak az új eljárást perfelvételi tárgyalási szaktól kell lefolytatnia, annak figyelembevételével, hogy a felperesi jogosult a keresetet tartalmazó iratot határidőben terjesztette elő az elsőfokú bíróságon.”
- [8] A másodfokú bíróság jogerős döntésének iránymutatásából tehát az következik, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. XII. fejezete szerinti „Perfelvételi szakban” kell, hogy folytassa az eljárást, így a Pp. XI. fejezete szerinti „Perindítás” körében már nem vizsgálhatja a keresetlevél elkészttségének kérdését a Pp. 617. §-ának alkalmazásával.
- [9] Az Alkotmánybíróság fentiek alapján megállapította, hogy a bírói kezdeményezés – mivel az adott eljárásban a támadott rendelkezést az indítványozó bírónak nem kell alkalmaznia –, nem felel meg az Abtv. 25. § (1) bekezdés szerinti törvényi feltételeknek, ezért azt az Abtv. 64. § *d*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2019. május 7.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: III/504/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3112/2019. (V. 17.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Mfv.III.10.051/2018/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó (Fejér Megyei Rendőr-főkapitányság; 8000 Székesfehérvár, Deák Ferenc utca 2.) jogi képviselője útján (Dr. Ozsváth Zsolt kamarai jogtanácsos) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó – az Abtv. 27. § alapján – a Kúria Mfv.III.10.051/2018/6. számú ítélete, a Székesfehérvári Törvényszék 2.Mf.20.234/2017/9. számú ítélete és a Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 5.M.322/2016/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól.
- [3] 1.1. A perbeli tényállás szerint a felperes az indítványozónál állt közalkalmazotti jogviszonyban középfokú besorolású munkakörben. 2013. április 1. napjától az indítványozó a felperes garantált illetményét 81 000 forintban, munkáltatói döntésen alapuló illetményrészét 51 000 forintban, az összilletményét 132 500 forintban állapította meg. 2014. január 1. napjától az indítványozó a felperest a D fizetési osztály 3. fizetési fokozatába sorolta és a garantált illetményét 83 000 forintban, a munkáltatói döntésen alapuló illetményrészét 57 000 forintban, összilletményét 140 000 forintban határozta meg. Az indítványozó 2015. január 1. napjától az összilletmény változatlan összege mellett a felperes garantált illetményét 122 000 forintban, a munkáltatói döntésen alapuló illetményrészét 18 000 forintban, 2016. január 1. napjától a garantált illetményét 129 000 forintban, a munkáltatói döntésen alapuló illetményrészét 11 000 forintban állapította meg.
- [4] A felperes kereseti kérelmében 2013. december 1-jétől 2016. december 31-ig terjedő időszakra illetménykülönbözet megfizetésére kérte kötelezni az indítványozót arra hivatkozással, hogy az indítványozó munkáltatóként nem tett eleget a garantált illetmény garantált bérminimumra való felemelésére vonatkozó kötelezettségének, illetve a munkáltatói döntésen alapuló illetményrészt nem a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Kjt.) 66. § (9) bekezdés *b*) pontja szerinti garantált illetményen felül biztosította.
- [5] Az első fokon eljáró Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság az indítványozót illetménykülönbözet megfizetésére kötelezte. Ítéletének indokolása szerint a felperes garantált illetményének el kellett érnie a garantált bérminimumnak megfelelő összeget, azonban e kötelezettségének az indítványozó nem tett eleget.
- [6] Az indítványozó fellebbezése alapján másodfokon a Székesfehérvári Törvényszék járt el, amely az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A másodfokú bíróság álláspontja szerint az illetmény fogalma a Kjt. 85/A. § *l*) és *m*) pontjaiból vezethető le; a szűkebb értelemben vett illetmény a közalkalmazott besorolási bére, amit mint garantált illetményt a Kjt. 66. § (1)–(5) bekezdései alapján kell meghatározni. A Kjt. 66. § (7)–(8) bekezdései teszik lehetővé a garantált illetménynél magasabb összegű illetmény megállapítását, mely a munkáltatói döntésen alapuló illetményrészrel együtt adja a közalkalmazott szűkebb értelemben vett összilletményét. A Kjt. 66. § (9) bekezdése 2013. augusztus 1-jétől lépett hatályba, mely időponttól a felperest garantált illetményként a garantált bérminimumnak megfelelő összeg illette meg. A közalkalmazott garantált illetménye jogszabályon alapuló kötelező mértékű juttatás, amely a jogszabály változásakor a munkáltató külön intézkedése nélkül is változik. A munkáltatói döntésen alapuló illetményrész nem jár alanyi jogon a közalkalmazottnak, a munkáltató kifejezett írásbeli intézkedése hiányában annak összege a legutolsó munkáltatói intézkedésben közölt mértékű marad az újabb intézkedésig. A garantált illetmény jogszabályon alapuló emelésének a fedezetét a változatlan összegű illetmény nem biztosítja.

- [7] Az indítványozó felülvizsgálati kérelmében hivatkozott a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.), a Kjt. és a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) egyes rendelkezéseinek megsértésére. Az indítványozó szerint – többek között – a jogerős ítélet az illetménynek egy szűkebb és egy tágabb fogalmát határozta meg, amellyel mesterségesen megosztotta az illetményt, és azon belül önálló jogcímként kezelte a munkáltatói döntésen alapuló illetményrészt és önálló fogalomként használta az összilletmény fogalmát. Az indítványozó felülvizsgálati kérelmében kifejtett álláspontja szerint a másodfokú bíróság a régi Pp. 221. §-ába ütközően olyan fogalmakra és jogcímekre alapította határozatát, amelyet jogszabályokkal alátámasztani nem tudott, és amelyek megjelölését a bírói gyakorlatra történő hivatkozást nem váltja ki.
- [8] A Kúria ítélete szerint az indítványozó felülvizsgálati kérelme nem volt megalapozott. A jogerős ítélet tartalmazta a jogi érvelést, megjelölte a megsértett jogszabályhelyeket, így a Kjt. és az Mt. releváns rendelkezéseit, kiegészítve azokat a Kúria eseti döntéseiben kifejtett iránymutatásokkal. A kúriai ítélet megerősítette, hogy a közalkalmazott garantált illetménye és a megállapított illetménye nem azonos fogalmak. A másodfokú bíróság helyes jogi álláspontja szerint nincs lehetőség arra, hogy a munkáltató külön intézkedés nélkül úgy tekintse a munkáltatói döntésen alapuló illetményrészt, hogy az a jogszabályváltozás miatt emelésre szoruló garantált illetmény emelésének fedezetéül szolgált. A közalkalmazott garantált illetménye és illetménypótlékai jogszabályon alapuló, kötelező mértékű juttatások, amelyek a jogszabály változásakor akkor is a jogszabálynak megfelelően változnak, ha arról a munkáltató nem hoz semmilyen írásbeli intézkedést, illetve a változásról nem tájékoztatja a közalkalmazottat. A munkáltatói döntésen alapuló illetményrész ezzel szemben más jogi természetű, mivel nem alanyi jogon jár a közalkalmazottnak, hanem munkáltatói döntésen alapul, illetve ezt a jellegét nem veszíti el a garantált illetmény jogszabályon alapuló emelésekor sem. Erre tekintettel munkáltatói kifejezett döntés, írásbeli intézkedés hiányában ezen illetményrész összege változatlan marad a következő munkáltatói intézkedésig. Ha tehát a garantált illetmény mértéke jogszabályon alapulóan emelkedik, és a felek között nem jön létre újabb megállapodás a kinevezés módosításával az illetmény emeléséről, és a munkáltató sem hoz döntést a munkáltatói döntésen alapuló illetményrészről, akkor a garantált illetmény emelése fedezetét a változatlan összegű illetmény nem biztosítja.
- [9] 1.2. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában előadta, hogy álláspontja szerint a Kúria ítélete ellentétes az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével, XXVIII. cikk (1) bekezdésével és 28. cikkével.
- [10] A panaszban írtak szerint a Kúria és a törvényszék ítélete sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot, illetve annak részelemét, az indokolt bírói döntéshez való jogot, valamint a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben a kérelem elbírálásához való jogot is. Álláspontja szerint a törvényszék és a Kúria egyes, a per érdemét érintő jogszabályi hivatkozásait nem vizsgálta, a jogszabálysövegek összevetéséből nem vont le következtetéseket, a Kúria nem tért ki indokolásában az indítványozó által jelentősnek tartott jogértelmezési kérdéssel kapcsolatos álláspontjára, különösen az Mt. 46. §-ával és a Kjt. 66. §-ával, valamint a felek közötti megállapodás részleges semmisségével kapcsolatban. Az indítványozó szerint a Kúria nem bírálta el teljeskörűen jogi érvelését és kérelmeit.
- [11] Az indítványozó az Alaptörvény 28. cikkének sérelmét állítja, mivel a Kúria eltérő álláspontra jutott az Mt. 46. §-ának és a Kjt. 66. §-ának értelmezésekor. Az indítványozó szerint a Kjt. 66. § (9) bekezdésének helyes, a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgáló értelmezése az, hogy a jogalkotói cél az volt, hogy a közalkalmazotti illetmény ne lehessen kevesebb a minimálbérnél, illetve a garantált bérminimumnál. Az indítványozó álláspontja szerint a törvényszék és a Kúria az adott tényállásra nem vonatkozó jogszabályi rendelkezést alkalmazott, az indítványozó jogi érvelése elutasításának indokairól nem adott megfelelően számot.
- [12] Az indítványozó álláspontja szerint az eljáró bíróságok döntései sértik az Alaptörvény XIII. cikkét, a tulajdonhoz való jogot. Ezzel kapcsolatban az indítványozó panaszában kiemelte, hogy az első-, a másodfokú és a felülvizsgálati eljárás során is hivatkozott arra, hogy a felek között jogszabályi rendelkezések alapján létrejött speciális szerződés (kinevező határozat) főkötelezettsége tekintetében a bíróságnak – jogi rendelkezések hiányában – nincs módja az indítványozó által vitatott ítélet meghozatalára. Az indítványozó kiemelte a felperessel létrejött szerződésben kifejezett szerződéses akaratot, amely szerint a közalkalmazott a közalkalmazotti feladatokat el látja, míg indítványozó – szerződéses akarata szerint – a szerződésbe foglalt mértékű illetményt fizet. Ennek alapján indítványozó a foglalkoztatási szerződés megkötése során egyúttal élt a tulajdonhoz való jogával.

Az indítványozó szerint a Kúria azon érvelése, hogy az illetmény a garantált illetmény és a munkáltatói döntésen alapuló illetményrészre bontható, mely illetményrészek eltérő jogi tulajdonságokkal rendelkeznek, ezért önálló jogcímként illetik meg a közalkalmazottat, azért ütközik az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésébe, mert alkotmányos indok nélkül, önkényesen korlátozza az indítványozót abban, hogy a tulajdonába tartozó dolgok (pénzeszközök) fölött a jogrendszer nyújtotta keretek között rendelkezzen.

- [13] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [14] Az Alkotmánybíróság elsőként az indítványozói jogosultság vizsgálatát folytatta le, tekintettel arra, hogy az indítványozó megyei rendőr-főkapitányság, és mint ilyen az állami szervezetrendszer része [Abtv. 51. § (1) bekezdés]. A 3091/2016. (V. 12.) AB határozat szerint az állami szervek is rendelkezhetnek indítványozói jogosultsággal az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz előterjesztésére, amennyiben magánjogi jogalanyként jártak el az alapul fekvő jogviszonyban. A határozat azt is megállapította, hogy ennek vizsgálatát esetről esetre kell elvégezni {3091/2016. (V. 12.) AB határozat, Indokolás [19]–[22]}.
- [15] Jelen ügyben az indítványozó rendőr-főkapitányság munkáltatóként, egy munkaügyi jogvitában, mellérendelt jogalanyként mint a polgári per alperese szerepelt. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a jelen ügyben az indítványozó indítványtételi jogosultsága erre tekintettel megállapítható.
- [16] Az alkotmányjogi panasz határidőben érkezett, mivel az indítványozó a támadott bírósági döntést, a Kúria Mfv.III.10.051/2018/6. számú ítéletét 2018. augusztus 14-én vette át, az alkotmányjogi panaszt pedig 2018. október 13-án nyújtotta be személyesen az elsőfokú bíróságon.
- [17] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét és az indítványozó jogosultságát megalapozó törvényi rendelkezést, az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [XIII. cikk, XXVIII. cikk (1) bekezdése, 28. cikk], a támadott bírói döntést, a Kúria Mfv.III.10.051/2018/6. számú ítéletét, továbbá az alaptörvény-ellenességre vonatkozó okfejtést, valamint kifejezett kérelmet a bírói döntés megsemmisítésére. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, valamint jogosultsága és érintettsége egyértelmű, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát.
- [18] Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében az Alaptörvény 28. cikkében foglalt, a bíróságoknak címzett jogértelmezési segéd szabály nem tekinthető olyan Alaptörvényben biztosított jognak, amelynek sérelmére hivatkozva alkotmányjogi panaszt lehetne benyújtani {3084/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [6]; 3176/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]}.
- [19] Erre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény 28. cikkével összefüggésben nem felel meg a befogadhatóság feltételeinek tekintettel arra, hogy az Alaptörvény 28. cikke nem minősül az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának. Az alkotmányjogi panasz ebben a részében nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének *b*) pontján alapuló feltételnek, így az alkotmányjogi panasz érdemi vizsgálatának nincs helye.
- [20] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés vessen fel. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így fennállásukat az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [21] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmével kapcsolatban az Alkotmánybíróság hangsúlyozza azt a következetes gyakorlatát, hogy az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján az ítéleteknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálata során van jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére, azonban nincs hatásköre a rendes bíróságok jogalkalmazásának felülbírálatára {3212/2015. (XI. 10.) AB határozat, Indokolás [11]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlatában „a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossgal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon. Ennek megítéléséhez az Alkotmánybíróság vizsgálja a jogvita természetét, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit, a felek által az adott ügyben előterjesztett kérelmeket és észrevételeket, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlata következetes abban a tekintetben, hogy a bizonyítási eljárás eredményének

- felülmérlegelésére az alkotmányjogi panasz-eljárás nem adhat keretet, mert ebben az eljárásban csak a bírósági döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség felülvizsgálatára kerülhet sor {3116/2014. (IV. 17.) AB végzés, Indokolás [54]; 3039/2014. (III. 13.) AB végzés, Indokolás [19]; 3027/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [20]}. A bíróságok mérlegelési körébe tartozik az a kérdés is, hogy a fél bizonyítási indítványának helyt ad-e.
- [22] A vizsgált ügyben ezt a mérlegelést a bíróságok elvégezték, ennek felülmérlegelésére az Alkotmánybíróságnak a fentebb idézett gyakorlata alapján az alkotmányjogi panasz keretében nincsen módja. Az indokolási kötelezettséggel kapcsolatosan az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]}. Az alkotmányjogi panaszban felhívott érvek alapján az indokolási kötelezettség konkrét ügyben történő megsértésének kéteye nem merül fel, mivel a Kúria ítéletéből megállapítható, hogy a Kúria érdemben megvizsgálta az indítványozó érveit, a törvényszék jogerős ítéletét pedig kiegészített indokolással tartotta fenn hatályában.
- [23] Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a XXVIII. cikk (1) bekezdésének állított sérelme vonatkozásában nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kéteyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem, ennek megfelelően az alkotmányjogi panasz e vonatkozásban nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételnek.
- [24] Az indítványozó érvei az Alaptörvény XIII. cikkének sérelmével kapcsolatban egyrészt a XXVIII. cikk (1) bekezdésével kapcsolatban előadottakat ismétlik, másrészt az indítványozó egyet nem értését fejezik ki az eljáró bíróságok jogértelmezésével kapcsolatban. Önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [25] Fentiekre figyelemmel az indítvány nem tartalmaz olyan érvet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését.
- [26] A fentiek alapján az alkotmányjogi panasz nem felel meg részben az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében, részben az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételeknek. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2019. május 7.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1578/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3113/2019. (V. 17.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Mfv.II.10.531/2017/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó (Fejér Megyei Rendőr-főkapitányság; 8000 Székesfehérvár, Deák Ferenc utca 2.) jogi képviselője útján (Dr. Ozsváth Zsolt kamarai jogtanácsos) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó – az Abtv. 27. §-a alapján – a Kúria Mfv.II.10.531/2017/4. számú ítélete, a Székesfehérvári Törvényszék 2.Mf.20.007/2017/4. számú ítélete és a Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 5.M.196/2016/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól.
- [3] 1.1. A perbeli tényállás szerint a felperes az indítványozónál állt közalkalmazotti jogviszonyban középfokú besorolású munkakörben. Az indítványozó 2013. január 1-jétől a felperest a D fizetési osztály 12. fizetési fokozatába sorolta át, garantált illetményét 105 700 forintban, munkáltatói döntésen alapuló illetményrészét 57 000 forintban, illetményét összesen 162 700 forintban határozta meg. Az indítványozó ezt követően 2016. január 1-jétől sorolta át a felperest a D fizetési osztály 13. fizetési fokozatába, garantált illetményét 129 000 forintban, munkáltatói döntésen alapuló illetményét 42 200 forintban, illetményét 171 200 forintban határozta meg.
- [4] A felperes kereseti kérelmében 2013. augusztus 1-jétől 2016. október 31-ig terjedő időszakra illetménykülönbözet megfizetésére kérte kötelezni az indítványozót arra hivatkozással, hogy az indítványozó munkáltatóként nem tett eleget a garantált illetmény garantált bérminimumra való felemelésére vonatkozó kötelezettségének, illetve a munkáltatói döntésen alapuló illetményrészt nem a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Kjt.) 66. § (9) bekezdés *b*) pontja szerinti garantált illetményen felül biztosította.
- [5] Az első fokon eljáró Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság az indítványozót illetménykülönbözet megfizetésére kötelezte. Ítéletének indokolása szerint a felperes garantált illetményének el kellett érnie a garantált bérminimumnak megfelelő összeget, azonban e kötelezettségének az indítványozó nem tett eleget. A munkáltatói döntésen alapuló illetményrész a közalkalmazott illetményének olyan lényeges eleme, amelyről a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 6. § (4) bekezdése, illetőleg az Mt. 155. § (2) és (3) bekezdései alapján tájékoztatni kell a közalkalmazottat. A közigazgatási és munkaügyi bíróság megállapította, hogy a felperes összes illetménye valóban folyamatosan elérte a garantált bérminimum összegét, azonban a Kjt. 66. § (9) bekezdése szerint ezt a mértéket nem a teljes illetménynek, hanem a garantált illetménynek kellett volna elérnie.
- [6] Az indítványozó fellebbezése alapján másodfokon a Székesfehérvári Törvényszék járt el, amely az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és az indítványozót terhelő marasztalás összegét felemelte. A törvényszék álláspontja szerint a Kjt. alapján a garantált illetmény és a munkáltatói döntésen alapuló illetményrész az egységes illetményfogalmon belül értelmezendő. Utalt a Kúria elvi határozataiban megjelenő iránymutató állásfoglalásokra, amelyek szerint a különböző illetményelemek (garantált illetmény, illetménypótlékok és a munkáltatói döntésen alapuló illetményrész) eltérő jogi jellegű illetményrészek, így más szabályok vonatkoznak a módosításukra és jogszerű közlésükre. A munkáltató jogosult a munkáltatói döntésen alapuló illetményrészt csökkenteni, azonban arra nincs lehetősége, hogy automatikusan, külön intézkedés nélkül a munkáltatói döntésen alapuló illetményrészt a garantált bérminimumra történő kiegészítésként a garantált illetményhez hozzászámítsa. A másodfokú bíróság egyetértett az Mt. 6. § (4) bekezdés körében kifejtett elsőfokú bírósági

állásponttal, mely szerint nem mellőzhető az illetmény megállapításával kapcsolatban az igazolt formában történő közlés, mert ennek hiányában a felperes alappal tartott igényt a garantált illetményen felüli munkáltatói döntésen alapuló illetményrész változatlan összegére.

- [7] Az indítványozó felülvizsgálati kérelmében hivatkozott a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.), a Kjt. és az Mt. egyes rendelkezéseinek megsértésére. Az indítványozó szerint – többek között – a jogerős ítélet az illetménynek egy szűkebb és egy tágabb fogalmát határozta meg, amellyel mesterségesen megosztotta az illetményt, és azon belül önálló jogcímként kezelte a munkáltatói döntésen alapuló illetményrészt és önálló fogalomként használta az összilletmény fogalmát. Az indítványozó felülvizsgálati kérelmében kifejtett álláspontja szerint a másodfokú bíróság a régi Pp. 221. §-ába ütközően olyan fogalmakra és jogcímekre alapította határozatát, amelyet jogszabályokkal alátámasztani nem tudott, és amelyek megjelenését a bírói gyakorlatra történő hivatkozást nem váltja ki.
- [8] A Kúria ítélete szerint az indítványozó felülvizsgálati kérelme nem volt megalapozott. A jogerős ítélet tartalmazta a jogi érvelést, megjelölte a megsértett jogszabályhelyeket, így a Kjt. és az Mt. releváns rendelkezéseit, kiegészítve azokat a Kúria eseti döntéseiben kifejtett iránymutatásokkal. A kúriai ítélet megerősítette, hogy a közalkalmazott garantált illetménye és a megállapított illetménye nem azonos fogalmak. A másodfokú bíróság helyes jogi álláspontja szerint nincs lehetőség arra, hogy a munkáltató külön intézkedés nélkül úgy tekintse a munkáltatói döntésen alapuló illetményrészt, hogy az a jogszabályváltozás miatt emelésre szoruló garantált illetmény emelésének fedezetéül szolgált. A közalkalmazott garantált illetménye és illetménypótlékai jogszabályon alapuló, kötelező mértékű juttatások, amelyek a jogszabály változásakor akkor is a jogszabálynak megfelelően változnak, ha arról a munkáltató nem hoz semmilyen írásbeli intézkedést, illetve a változásról nem tájékoztatja a közalkalmazottat. A munkáltatói döntésen alapuló illetményrész ezzel szemben más jogi természetű, mivel nem alanyi jogon jár a közalkalmazottnak, hanem munkáltatói döntésen alapul, illetve ezt a jellegét nem veszíti el a garantált illetmény jogszabályon alapuló emelésekor sem. Erre tekintettel munkáltatói kifejezett döntés, írásbeli intézkedés hiányában ezen illetményrész összege változatlan marad a következő munkáltatói intézkedésig. Ha tehát a garantált illetmény mértéke jogszabályon alapulóan emelkedik, és a felek között nem jön létre újabb megállapodás a kinevezés módosításával az illetmény emeléséről, és a munkáltató sem hoz döntést a munkáltatói döntésen alapuló illetményrészeiről, akkor a garantált illetmény emelése fedezetét a változatlan összegű illetmény nem biztosítja.
- [9] 1.2. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában előadta, hogy álláspontja szerint a Kúria ítélete ellentétes az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével, XXVIII. cikk (1) bekezdésével és 28. cikkével.
- [10] A panaszban írtak szerint a Kúria és a törvényszék ítélete sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot, illetve annak részelemét, az indokolt bírói döntéshez való jogot, valamint a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben a kérelem elbírálásához való jogot is. Álláspontja szerint a törvényszék és a Kúria egyes, a per érdemét érintő jogszabályi hivatkozásait nem vizsgálta, a jogszabálysövegek összevetéséből nem vont le következtetéseket, a Kúria nem tért ki indokolásában az indítványozó által jelentősnek tartott jogértelmezési kérdéssel kapcsolatos álláspontjára, különösen az Mt. 46. §-ával és a Kjt. 66. §-ával, valamint a felek közötti megállapodás részleges semmisségével kapcsolatban. Az indítványozó szerint a Kúria nem bírálta el teljeskörűen jogi érvelését és kérelmeit.
- [11] Az indítványozó az Alaptörvény 28. cikkének sérelmét állítja, mivel a Kúria eltérő álláspontra jutott az Mt. 46. §-ának és a Kjt. 66. §-ának értelmezésekor. Az indítványozó szerint a Kjt. 66. § (9) bekezdésének helyes, a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgáló értelmezése az, hogy a jogalkotói cél az volt, hogy a közalkalmazotti illetmény ne lehessen kevesebb a minimálbérnél, illetve a garantált bérminimumnál. Az indítványozó álláspontja szerint a törvényszék és a Kúria az adott tényállásra nem vonatkozó jogszabályi rendelkezést alkalmazott, az indítványozó jogi érvelése elutasításának indokairól nem adott megfelelően számot.
- [12] Az indítványozó álláspontja szerint az eljáró bíróságok döntései sértik az Alaptörvény XIII. cikkét, a tulajdonhoz való jogot. Ezzel kapcsolatban az indítványozó panaszában kiemelte, hogy az első-, a másodfokú és a felülvizsgálati eljárás során is hivatkozott arra, hogy a felek között jogszabályi rendelkezések alapján létrejött speciális szerződés (kinevező határozat) főkötelezettsége tekintetében a bíróságnak – jogi rendelkezések hiányában – nincs módja az indítványozó által vitatott ítélet meghozatalára. Az indítványozó kiemelte a felperessel létrejött szerződésben kifejezett szerződéses akaratot, amely szerint a közalkalmazott a közalkalmazotti feladatokat

ellátja, míg az indítványozó – szerződéses akarata szerint – a szerződésbe foglalt mértékű illetményt fizet. Ennek alapján indítványozó a foglalkoztatási szerződés megkötése során egyúttal élt a tulajdonhoz való jogaival. Az indítványozó szerint a Kúria azon érvelése, hogy az illetmény a garantált illetmény és a munkáltatói döntésen alapuló illetményrészre bontható, mely illetményrészek eltérő jogi tulajdonságokkal rendelkeznek, ezért önálló jogcímként illetik meg a közalkalmazottat, azért ütközik az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésébe, mert alkotmányos indok nélkül, önkényesen korlátozza az indítványozót abban, hogy a tulajdonába tartozó dolgok (pénzeszközök) fölött a jogrendszer nyújtotta keretek között rendelkezzen.

- [13] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [14] Az Alkotmánybíróság elsőként az indítványozói jogosultság vizsgálatát folytatta le, tekintettel arra, hogy az indítványozó megyei rendőr-főkapitányság, és mint ilyen az állami szervezetrendszer része [Abtv. 51. § (1) bekezdés]. A 3091/2016. (V. 12.) AB határozat szerint az állami szervek is rendelkezhetnek indítványozói jogosultsággal az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz előterjesztésére, amennyiben magánjogi jogalanyként jártak el az alapul fekvő jogviszonyban. A határozat azt is megállapította, hogy ennek vizsgálatát esetről esetre kell elvégezni {3091/2016. (V. 12.) AB határozat, Indokolás [19]–[22]}.
- [15] Jelen ügyben az indítványozó rendőr-főkapitányság munkáltatóként, egy munkaügyi jogvitában, mellérendelt jogalanyként mint a polgári per alperese szerepelt. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a jelen ügyben az indítványozó indítványtételi jogosultsága erre tekintettel megállapítható.
- [16] Az alkotmányjogi panasz határidőben érkezett, mivel az indítványozó a támadott bírósági döntést, a Kúria Mfv.II.10.531/2017/4. számú ítéletét 2018. augusztus 29-én vette át, az alkotmányjogi panaszt pedig 2018. október 25-én nyújtotta be személyesen az elsőfokú bíróságon.
- [17] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét és az indítványozó jogosultságát megalapozó törvényi rendelkezést, az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [XIII. cikk, XXVIII. cikk (1) bekezdése, 28. cikk], a támadott bírói döntést, a Kúria Mfv.II.10.531/2017/4. számú ítéletét, továbbá az alaptörvény-ellenességre vonatkozó okfejtést, valamint kifejezett kérelmet a bírói döntés megsemmisítésére. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, valamint jogosultsága és érintettsége egyértelmű, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát.
- [18] Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében az Alaptörvény 28. cikkében foglalt, a bíróságoknak címzett jogértelmezési segédszabály nem tekinthető olyan Alaptörvényben biztosított jognak, amelynek sérelmére hivatkozva alkotmányjogi panaszt lehetne benyújtani {3084/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [6]; 3176/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]}.
- [19] Erre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény 28. cikkével összefüggésben nem felel meg a befogadhatóság feltételeinek tekintettel arra, hogy az Alaptörvény 28. cikke nem minősül az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának. Az alkotmányjogi panasz ebben a részében nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének *b*) pontján alapuló feltételnek, így az alkotmányjogi panasz érdemi vizsgálatának nincs helye.
- [20] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés vessen fel. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így fennállásukat az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [21] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmével kapcsolatban az Alkotmánybíróság hangsúlyozza azt a következetes gyakorlatát, hogy az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján az ítéleteknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálata során van jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére, azonban nincs hatásköre a rendes bíróságok jogalkalmazásának felülbírálatára {3212/2015. (XI. 10.) AB határozat, Indokolás [11]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlatában „a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossgal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon. Ennek megítéléséhez az Alkotmánybíróság vizsgálja a jogvita természetét, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit, a felek által az adott ügyben előterjesztett kérelmeket és észre-

- vételeket, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlata következetes abban a tekintetben, hogy a bizonyítási eljárás eredményének felülmérlegelésére az alkotmányjogi panasz-eljárás nem adhat keretet, mert ebben az eljárásban csak a bírósági döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség felülvizsgálatára kerülhet sor {3116/2014. (IV. 17.) AB végzés, Indokolás [54]; 3039/2014. (III. 13.) AB végzés, Indokolás [19]; 3027/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [20]}. A bíróságok mérlegelési körébe tartozik az a kérdés is, hogy a fél bizonyítási indítványának helyt ad-e.
- [22] A vizsgált ügyben ezt a mérlegelést a bíróságok elvégezték, ennek felülmérlegelésére az Alkotmánybíróságnak a fentebb idézett gyakorlata alapján az alkotmányjogi panasz keretében nincsen módja. Az indokolási kötelezettséggel kapcsolatosan az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]}. Az alkotmányjogi panaszban felhívott érvek alapján az indokolási kötelezettség konkrét ügyben történő megsértésének kételye nem merül fel, mivel a Kúria ítéletéből megállapítható, hogy a Kúria érdemben megvizsgálta az indítványozó érveit, a törvényszék jogerős ítéletét pedig kiegészített indokolással tartotta fenn hatályában.
- [23] Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a XXVIII. cikk (1) bekezdésének állított sérelme vonatkozásában nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem, ennek megfelelően az alkotmányjogi panasz e vonatkozásban nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételnek.
- [24] Az indítványozó érvei az Alaptörvény XIII. cikkének sérelmével kapcsolatban egyrészt a XXVIII. cikk (1) bekezdésével kapcsolatban előadottakat ismétlik, másrészt az indítványozó egyet nem értését fejezik ki az eljáró bíróságok jogértelmezésével kapcsolatban. Önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indoklásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [25] Fentiekre figyelemmel az indítvány nem tartalmaz olyan érvet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését.
- [26] A fentiek alapján az alkotmányjogi panasz nem felel meg részben az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében, részben az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételeknek. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2019. május 7.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1626/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3114/2019. (V. 17.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Bfv.II.518/2018/8. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Kutron Katalin, 1055 Budapest, Szalay utca 3., I/1.) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz a Kúria Bfv.II.518/2018/8. számú végzése, a Szolnoki Törvényszék 2.Bf.1064/2016/7. számú ítélete, valamint a Szolnoki Járásbíróság 20.B.1102/2011/232. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzményei és az indítványban foglaltak az alábbiak szerint foglalhatók össze.
- [3] 2.1. Az első fokon eljáró Szolnoki Járásbíróság az indítványozót mint a büntetőügy I. rendű vádlottját csalás bűntettében és más bűncselekmények miatt bűnösnek találta és halmazati büntetésül öt év és tíz hónap szabadságvesztésre, illetve közügyektől eltiltásra és utazásszervezési tevékenységtől mint foglalkozástól eltiltásra ítélte. A másodfokon eljáró Szolnoki Törvényszék 2.Bf.1064/2016/7. számú ítéletével az indítványozó vonatkozásában az elsőfokú ítéletet megváltoztatta olyan módon, hogy a jogi minősítést és polgári jogi igényeket korigálta és vagyoneklobzást rendelt el, egyebekben – tehát az elsőfokú döntés érdemét tekintve – helybenhagyta. A Kúria Bfv.II.518/2018/8. számú végzésével az első- és másodfokú döntéseket hatályában fenntartotta.
- [4] 2.2. Az indítványozó elsősorban az eljáró bíróságok vélt eljárási szabálysértéseiből vezette le az általa állított alapjogsérelemeket. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a megismételt tárgyalás során nem szabályszerűen vezette a tárgyalási jegyzőkönyvet, annak megküldéséről nem rendelkezett, a vádirat ismertetése után a bíró nem kérdezte meg a vádlottakat, hogy megértették-e a vádat, illetve kívánnak-e vallomást tenni. Előadta, hogy a másodfokú bíróság az erre vonatkozó kifogásait nem vizsgálta, illetve nem tekintette hiányosságnak. Az indítványozó aggályosnak tartja, hogy az elsőfokú bíróság nem tette teljeskörűen a bizonyítás anyagává a nyomozás során tett vallomásait. Sérelmezte azt is, hogy bár ügyvédje annak ellenére járt el, hogy képviseleti joga a másodfokú eljárásra nem terjedt ki, a Kúria e szabálysértést nem értékelte kellő súlyúnak. Mindezek alapján az indítványozó álláspontja szerint a támadott döntések megsértették az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében, illetve a XXVIII. cikk (1) és (3) bekezdéseiben biztosított tisztességes eljáráshoz és védelemhez való jogát. A fentiekben túl az indítványozó a jogerős ítélet végrehajtásának a felfüggesztését is kérte.
- [5] 3. Az alkotmányjogi panasz az alábbiak miatt nem befogadható.
- [6] 3.1. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [7] A befogadhatóság feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy a határidőben előterjesztett alkotmányjogi panasz érintettől és a benyújtásra jogosulttól, azaz a panasz alapjául szolgáló büntetőeljárás terheltjétől származik [Abtv. 51. § (1) bekezdés].

- [8] Az indítvány megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést (Abtv. 27. §). Megjelöli a konkrét bírói döntéseket és kifejezett kérelmet fogalmaz meg azok megsemmisítésére, valamint felsorolja az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit. Az eljárás során az indítványozó jogorvoslati lehetőségét kimerítette, a panaszindítvány a Kúria döntését támadja, az első- és másodfokú ítéletre is kiterjedően [Abtv. 27. § b) pont].
- [9] 3.2. Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [10] Az indítványozó által hivatkozott Alaptörvény XXIV. cikke a hatósági eljárásokra vonatkozóan fogalmazza meg a tisztességes eljárás követelményét, az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló bírósági eljárásban ezen alapjoggal összefüggő sérelme az indítványozónak elvileg sem keletkezhetett {3179/2013. (X. 9.) AB végzés, Indokolás [6]}. Az Alkotmánybíróság ezért azt vizsgálta, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (3) bekezdése sérelmének vonatkozásában az indítványban előadott érvek megalapozhatják-e az alkotmányjogi panasz érdemi vizsgálatát.
- [11] Az indítványozó a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmeként a bíróságok által elkövetett olyan vélt eljárási szabálysértéseket jelölt meg, amelyeket már az alapeljárás során is kifogásolt. A Kúria ezek tekintetében megállapította, hogy – egyetértve a Legfőbb Ügyészséggel – azok feltétlenül hatályon kívül helyezést eredményező, abszolút eljárási szabálysértést nem valósítottak meg, kívül esnek a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény 649. § (2) bekezdés d) pontjában utaltak körén, s ennél fogva felülvizsgálatot sem alapoznak meg.
- [12] A felülvizsgálati indítvány védői megbízás hiányára vonatkozó része vonatkozásában a kúriai végzés megállapította, hogy ezen védő készítette el fellebbezés írásbeli indokolását és ő vett részt a másodfokú eljárás két ülésén is. A Kúria következtetése szerint a „terhelt és védője között legalábbis hallgatólagos megállapodás volt a már az elsőfokú eljárásban írásban becsatolt meghatalmazás további fenntartására”, ugyanakkor a meghatalmazás fenntartására vonatkozó megnyilatkoztatás hiányát sem értékelte feltétlen (abszolút) eljárási szabálysértésként. Mindazonáltal az indítványozó nem tudta alkotmányjogi érvekkel igazolni, hogy a védői megbízással kapcsolatban feltételezett szabálytalanság mennyiben függ össze az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésében biztosított védelemhez való joggal.
- [13] A bírósági döntésekkel kapcsolatos indítványozói felvetésekkel összefüggésben az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is hangsúlyozza: „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés d) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, és mérlegelése az eljárásjogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {3012/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [20]}.
- [14] Az indítványozó ezen érveit az alapeljárásban is előadta és a bírósági ítéletek vizsgálatát valójában nem alkotmányossági szempontból kérte, hanem azt kívánta elérni, hogy a tények, bizonyítékok értékelése, és az abból levont következtetések tekintetében elfoglalt bírói álláspontot változtassa meg az Alkotmánybíróság, amelyre annak – a fentiekben ismertetett gyakorlata szerint – nincs hatásköre.
- [15] 4. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadhatósági vizsgálatának eredményeként így arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételeknek. Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében előírtakra is, visszautasította.

- [16] 5. Az alkotmányjogi panasz visszautasítására tekintettel az Alkotmánybíróságnak nem kellett határoznia az indítványozó által az érintett bírói döntés végrehajtásának a felfüggesztése iránt előterjesztett kérelem tárgyában.

Budapest, 2019. május 7.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1269/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3115/2019. (V. 17.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz eljárás megszüntetéséről

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 394/I. § (1) bekezdés a) pontja és a Pécsi Törvényszék 1.Kpkf.50.013/2018/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panasz tárgyában indult eljárást megszünteti.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Egy mezőgazdasági tevékenységgel foglalkozó gazdasági társaság (a továbbiakban: indítványozó) jogi képviselői: dr. Rónai Anett ügyvéd (7632 Pécs, Maléter Pál út 34.) valamint dr. Bokor Beatrix ügyvéd (7631 Pécs, Közraktár u. 5.) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] Az indítványozó az alkotmányjogi panaszában egyrészt az Alaptörvény XXIV. cikke (tiszteséges hatósági eljáráshoz való jog), XXVIII. cikk (1) bekezdése (tiszteséges bírósági eljáráshoz való jog) és XXVIII. cikk (7) bekezdése (jogorvoslathoz való jog) sérelmére hivatkozással kérte a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 394/I. § (1) bekezdés a) pontja, másrészt az Alaptörvény B) cikke (demokratikus jogállam, jogbiztonság követelménye); XXIV. cikke (tiszteséges hatósági eljáráshoz való jog), XXVIII. cikk (1) bekezdése (tiszteséges bírósági eljáráshoz való jog) és XXVIII. cikk (7) bekezdése (jogorvoslathoz való jog) sérelmére hivatkozással kérte a Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 7.K.27.185/2017/5. számú végzésére kiterjedő hatállyal a Pécsi Törvényszék 1.Kpkf.50.013/2018/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását, és a támadott jogszabályi rendelkezés és bírósági határozatok megsemmisítését.
- [3] 2. Az Alkotmánybíróság eljárása során az indítványozó – jogi képviselői útján benyújtott, – az Alkotmánybírósághoz 2019. április 8. napján érkezett beadványában bejelentette, hogy az alkotmányjogi panasz indítványt visszavonja.
- [4] Az Abtv. 59. §-a alapján az Alkotmánybíróság – ügyrendjében meghatározottak szerint – kivételesen a nyilvánvalóan okafogottá váló ügyek esetén az előtte folyamatban lévő eljárást megszüntetheti. Az Ügyrend 67. § (2) bekezdés c) pontja szerint okafogottá válik az indítvány különösen, ha az indítványozó indítványát visszavonta.
- [5] Az Alkotmánybíróság az indítvány visszavonására tekintettel a rendelkező részben foglaltak szerint az eljárást megszüntette.

Budapest, 2019. május 7.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1097/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3116/2019. (V. 17.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény 52. § 32. pontja alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság – jogi képviselője (dr. Huszár Előd ügyvéd, 1024 Budapest, Ady Endre utca 19.) útján – 2019. január 15-én az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, melyben kérte a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény (a továbbiakban: Htv.) 52. § 32. pontja alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítványozó szerint a támadott jogszabályi rendelkezés ellentétes az Alaptörvény M) cikk (1) és (2) bekezdéseivel, XII. cikk (1) és (2) bekezdéseivel, valamint 28. cikkével.
- [2] 2. Az indítványozó az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló bírósági eljárás felperese, illetve a bíróság által felülvizsgált közigazgatási hatósági (adóhatósági) eljárás ügyfele, egy gazdasági társaság; az alapul fekvő jogvita alapja a következő tényállás volt. A Budaörsi Polgármesteri Hivatal Adóiroda mint elsőfokú adóhatóság a 2010–2013. adóévekre vonatkozóan helyi iparüzési adó adónemre kiterjedő, bevallások utólagos vizsgálatára irányuló ellenőrzést végzett az indítványozónál. Az ezen ellenőrzés eredményeként meghozott, 1 840 500 Ft mértékű, adóhiánynak minősülő adókülönbözetet, valamint 552 150 Ft adóbírságot és 401 810 Ft késedelmi pótlékot megállapító elsőfokú, XVIII/88.38-3/2016. számú határozatot helybenhagyó másodfokú, a Pest Megyei Kormányhivatal által PE/040/2802-3/2016. számon meghozott határozattal szemben előterjesztett bírósági felülvizsgálat iránti kérelmet a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 42.K.27.569/2017/13. számú ítéletével elutasította.
- [3] Az első- és a másodfokú adóhatóság szerint a Htv. 52. § 32. pontja értelmében – figyelemmel az ellenőrzött időszak során hatályos, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény, valamint az elektronikus aláírásról szóló 2001. évi XXXV. törvény rendelkezéseire – a helyi iparüzési adó esetében a későbbi indítványozó által az adóbevallásában feltüntetett összegek az iparüzési adó alapját csökkentő tételként (mint közvetített szolgáltatások, illetve alvállalkozói teljesítések) akkor számolhatók el, ha az ezen közvetített szolgáltatásokról szóló megbízási szerződések, illetve az alvállalkozói szerződések a felek között írásban jönnek létre. Az e-mailes üzenetváltások önmagukban nem minősülnek írásban kötött szerződéseknek, csak akkor, ha azok fokozott biztonságú elektronikus aláírással vannak ellátva. Mindezek miatt az adózó az általa befizetendő helyi iparüzési adó alapjából ezen tételeket jogszerűtlenül vonta le, mivel ilyen elektronikus aláírással a levonás alapjául szolgáló kötelek nem rendelkeztek.
- [4] A másodfokú adóhatósági határozat jogszerűségét – az adózó mint felperes kérelmére – felülvizsgáló közigazgatási és munkaügyi bíróság első fokon jogerős határozatában a sérelmezett másodfokú hatósági határozatot helybenhagyta. Indokolásában kifejtette, hogy az adóhatóság a határozatát anyagi és eljárási jogszabálysértés nélkül, a jogszabályokat helyesen értelmezve és alkalmazva hozta meg. Utalt arra is, hogy az adóhatóság az e-mailes üzenetváltások alakszerűségét adójogi szempontból, az adólevonási jog gyakorolhatóságának jogszerűségére tekintettel értelmezte, mely független e kötelek érvényességének polgári jogi megítélésétől. Mivel a felperest mint adózót terhelte annak bizonyítása, hogy őt az adólevonási jog mint adókedvezmény megilleti, ezt azonban – adójogi szempontból érvényes, a hatályos jogszabályok előírásainak megfelelő írásbeli szerződésekkel – bizonyítani nem tudta, így az adóhatósági határozat jogszerű volt.
- [5] 3. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, melyben kérte a Htv. 52. § 32. pontja alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, mivel véleménye szerint

a támadott jogszabályi rendelkezés ellentétes az Alaptörvény M) cikk (1) és (2) bekezdéseivel, XII. cikk (1) és (2) bekezdésével, valamint 28. cikkével. Arra hivatkozott, hogy a fokozott biztonságú aláírás Htv. általi megkövetelése „olyan többletkövetelményt támaszt a hazánktól eltérő szabályozásokhoz képest, ami jelentős joghatárnyként jelentkezik a Magyarországon tevékenykedő hazai és külföldi vállalkozások számára, a mindennapi üzleti életben életszerűtlen, elvárhatatlan, bizonyos esetekben (külföldi szerződött partner) kivitelezhetetlen”, illetve hogy a szerződések kötésének általánosan alkalmazott módszere az interneten, illetve e-mailben való, a Htv.-ben előírt formai kötöttségektől mentes szerződéskötés.

- [6] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az 56. § (2) bekezdése értelmében a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit, különösen a 27. §-a szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. §-ok szerinti feltételeket. E vizsgálat alapján az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálásra alkalmatlan, ennek alapján nem fogadható be.
- [7] Az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdése értelmében „[m]indaddig, amíg az államadósság a teljes hazai össztermék felét meghaladja, az Alkotmánybíróság a 24. cikk (2) bekezdés *b)–e)* pontjában foglalt hatáskörében a központi költségvetésről, a központi költségvetés végrehajtásáról, a központi adónemekről, az illetékekről és járulékokról, a vámokról, valamint a helyi adók központi feltételeiről szóló törvények Alaptörvénnyel való összhangját kizárólag az élethez és az emberi méltósághoz való joggal, a személyes adatok védelméhez való joggal, a gondolat, a lelkiismeret és a vallás szabadságához való joggal vagy a magyar állampolgársághoz kapcsolódó jogokkal összefüggésben vizsgálhatja felül, és ezek sérelme miatt semmisítheti meg. Az Alkotmánybíróság az e tárgykörbe tartozó törvényeket is korlátozás nélkül jogosult megsemmisíteni, ha a törvény megalkotására és kihirdetésére vonatkozó, az Alaptörvényben foglalt eljárási követelmények nem teljesültek.” A támadott törvényi rendelkezés a helyi adók központi feltételeiről szóló törvény, a Htv. része, az Alkotmánybíróság pedig az indítvány alapján ezt az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *c)* pontja szerinti hatáskörében kellene, hogy vizsgálja. Erre a tartami vizsgálatra azonban csak az élethez és az emberi méltósághoz való joggal, a személyes adatok védelméhez való joggal, a gondolat, a lelkiismeret és a vallás szabadságához való joggal vagy a magyar állampolgársághoz kapcsolódó jogokkal összefüggésben kerülhet sor, az indítványozó által hivatkozott alapjogokkal és egyéb alaptörvényi rendelkezésekkel kapcsolatban nem.
- [8] 5. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság a Hvt. 52. § 32. pontja alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2019. május 7.

Dr. Szívós Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/90/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3117/2019. (V. 17.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Knk.IV.37.760/2018/3. számú végzésével szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Dr. Jánossy András Péter (a továbbiakban: indítványozó) mint helyi népszavazás kitűzésére irányuló választópolgári kezdeményezés szervezője az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Többször kiegészített indítványában kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a népszavazás kezdeményezéséről, az európai polgári kezdeményezésről, valamint a népszavazási eljárásról szóló 2013. évi CCXXXVIII. törvény (a továbbiakban: Nsztv.) 40. § (3) bekezdése „részleges alaptörvény-ellenességét” és azt „részlegesen semmisítse meg”. Kérte továbbá, hogy az Alkotmánybíróság a Fővárosi Választási Bizottság 6/2018. (VI. 7.) FVB számú határozatára (a továbbiakban: FVB határozat) kiterjedő hatállyal állapítsa meg a Kúria Knk.IV.37.760/2018/3. számú végzése alaptörvény-ellenességét, s azokat semmisítse meg.
- [2] Az alkotmányjogi panasz előzményeként a Kúria támadott végzésével helybenhagyta az FVB határozatot, amely – formai okokra hivatkozással – megtagadta a helyi népszavazás kitűzésére irányuló népszavazási kezdeményezés aláírásgyűjtő íven szereplő kérdés hitelesítését. Az aláírásgyűjtő íven az alábbi kérdés szerepelt: „Óhajtja-e Ön, hogy a Fővárosi Közgyűlés rendeletet hozzon arról, hogy a következő egy évben a Duna Budapest római-parti szakaszán a parti sávban árvízvédelmi létesítmény építésének előkészületei nem végezhetők?”
- [3] Az Alkotmánybírósághoz benyújtott panaszában a Kúria végzését azért támadta, mert szerinte „megsértette a tisztességes bírósági eljáráshoz való alapjogot [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] azzal, hogy »atipikus helyzet«-ként minősítve eltekintett az Nsztv. 40. § (3) bekezdése, valamint a 38. § (1) bekezdés c) és d) pontjai közötti kollízió érdemi vizsgálatától”. Az Nsztv. 40. § (3) bekezdésével kapcsolatban pedig azt állította, hogy e rendelkezés „az Alaptörvény XXIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogát alkotmányos indok nélkül korlátozza”. Sérelmezte, hogy több (azonos tárgyú) népszavazási kérdés „viszonyának *ex tunc* értékelését írja elő, ha a választási bizottság általi vizsgálat idejére már az elsőként benyújtott kérdést visszavonták, vagy ha az aláírásgyűjtő ívek benyújtására rendelkezésre álló határidő eredménytelen eltelt”.
- [4] Utóbb, a törvényi határidőn túl előterjesztett beadványában az indítványozó javasolta azt is, hogy az Alkotmánybíróság az Nsztv. 38. § (3) bekezdésére, illetve 8. § (3) bekezdésére is terjessze ki a vizsgálatát, s ezek kapcsán az Abtv. 46. § (1) bekezdése szerinti jogkövetkezményt állapítson meg. Hivatkozott ezzel összefüggésben az Alaptörvény több rendelkezésére. Az Alkotmánybíróság az indítványozó határidőn túl benyújtott kérelmei elbírálását jelen eljárásában mellőzte.
- [5] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kell vizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [6] Az indítványozó a helyi népszavazási kezdeményezés kezdeményezője (szervezője) aki, a választási bizottság előtti eljárásban beadványozóként, a bíróság előtti nemperes eljárásban kérelmezőként (a felülvizsgálati kérelem előterjesztőjeként) vett részt. Erre tekintettel az indítványozónak az Abtv. 27. § b) pont, illetve 26. § (1) bekezdés b) pont szerinti érintettsége megállapítható volt.
- [7] Az indítványozó a választási bizottság határozatával szemben igénybe vehető jogorvoslati lehetőséget (felülvizsgálati kérelem előterjesztése) [Nsztv. 57. § (1)–(2) bekezdései és 61. § (3) bekezdés, a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény 223–224. §] kimerítette. Az Nsztv. 57. § (3) bekezdése értelmében a bíróság támadott végzésével szemben további jogorvoslat nem volt igénybe vehető.

- [8] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt, az indítványokkal szemben támasztott követelményeknek mindazonáltal csak részben felelt meg.
- [9] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában megjelölte bár az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést, az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését, valamint a támadott bírói döntést, amelynek megsemmisítését kérte. Az alkotmányjogi panasz azonban annak többszöri kiegészítése ellenére sem tartalmaz részletes indokolást arra vonatkozóan, hogy a Kúria támadott döntése miért ellentétes az Alaptörvény indítványozó által megjelölt XXVIII. cikk (1) bekezdésével. A helyi népszavazási kezdeményezéssel kapcsolatos választási bizottsági, illetve bírósági eljárás részletes ismertetése után az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére hivatkozva önmagában csak azt kifogásolta, hogy a Kúria „eltekintett az Nsztv. 40. § (3) bekezdése, valamint a 38. § (1) bekezdés c) és d) pontjai közötti kollízió érdemi vizsgálatától”. Az indítványozó ekként valójában az alkalmazott jogszabályok egymáshoz való viszonyának alapos vizsgálatát hiányolta; nem azt fejtette ki tehát, hogy miért tartja magát a bírói döntést, a bírói jogértelmezést alaptörvény-ellenesnek, s miért okoz a bírói döntés az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe ütköző alapjog-sérelmet számára.
- [10] A Kúria végzésében hivatkozott Nsztv. 40. § (3) bekezdésével kapcsolatban az indítványozó azt állította, hogy e rendelkezés a helyi népszavazáson való részvételre vonatkozó jogát [Alaptörvény XXIII. cikk (7) bekezdése] alkotmányos indok nélkül korlátozza. Azzal érvelt, hogy több (azonos tárgyú) népszavazási kérdés „viszonyának *ex tunc* értékelését írja elő, ha a választási bizottság általi vizsgálat idejére már az elsőként benyújtott kérdést visszavonták, vagy ha az aláírásgyűjtő ívek benyújtására rendelkezésre álló határidő eredménytelen eltelt”. A már visszavont, illetve megszűnt kezdeményezés alapján alkalmazott [az Nsztv. 38. § (1) bekezdéséből következő] moratóriumot az újabb népszavazási kezdeményezéseket érintő indokolatlan jogkorlátozásnak vélte. Azt ugyanakkor az indítványozó nem fejtette ki, hogy maga az Nsztv. 40. § (3) bekezdése, mely a népszavazási kezdeményezés benyújtásának időpontját határozza meg, miért okoz a helyi népszavazáson való részvételre vonatkozó jogát érintő indokolatlan jogkorlátozást. Nem derült ki továbbá az indítványból az sem, hogy bár az indítványozó kérelme az Nsztv. 40. § (3) bekezdése „részleges” alaptörvény-ellenességének megállapítására és „részleges” megsemmisítésére irányult, a megjelölt rendelkezés mely részét tartotta az Alaptörvény XXIII. cikk (7) bekezdésébe ütközőnek.
- [11] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza: indokolás hiányában a kérelem nem felel meg határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség. Az indítványban kifejezetten meg kellett volna jelölni, hogy a támadott bírói döntés, illetve konkrét jogszabályi rendelkezés az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseit miért sérti {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]}.
- [12] Minderre tekintettel az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján megállapította, hogy az indítvány nem felelt meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének b) és e) pontjaiban foglaltaknak, ezért az Ügyrend 30. § (2) bekezdés h) pontja alapján az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2019. május 7.

Dr. Szívós Mária s. k.,

tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1168/2018.

Az Alkotmánybíróság Határozatai az Alkotmánybíróság hivatalos lapja, mely elektronikus formában, időszakosan jelenik meg.
A kiadvány az Alkotmánybíróság döntéseinek gondozott, szükség esetén anonimizált változatú szövegét tartalmazza.
Az Alkotmánybíróság Határozatainak egyes számai bárki számára, személyazonosítás nélkül, korlátozástól mentesen,
díjmentesen hozzáférhetőek az Alkotmánybíróság honlapján: www.alkotmanybirosag.hu

A szerkesztésért felel: dr. Bitskey Botond, az Alkotmánybíróság főtktára
layout: www.estercom.hu

Kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., www.mhk.hu
Felelős kiadó: Papp Tibor ügyvezető
HU ISSN 2062-9273